

D-r Tchórznicki (Warszawa).

ORYGINAL STAREGO RĘKOPISMU
O DŻUMIE.

Biblioteka Jagiellońska.

N° 6043

Pro Biblioth. Contes
Janov m. Lit. Ord. Pradi.

1900. a. 547

BIBLIOTHEQUE

UNIVERSITÄT

Nº 6043

Rekopism ten odna-
leziony w Bibliotece
Kościół w Jańowie
podlaskim w r 1889.

ofiarowuje
Bibliotece Wszechni-
cy Jagiellońskiej
w roku Jubileu-
sowym
1900. r

Lekarz Józef-Mari-
szak Jędrzejowski

z Warszawy

Rue de Trukowana w. 1588.

1588. 1588. 1588.

1588. 1588. 1588.

1588. 1588. 1588.

1588. 1588. 1588.

1588. 1588. 1588.

1588. 1588. 1588.

1588. 1588. 1588.

1588. 1588. 1588.

1588. 1588. 1588.

1588. 1588. 1588.

1588. 1588. 1588.

1588. 1588. 1588.

1588. 1588. 1588.

EPITOME OPVSCVLI.

Pri ~~Franci~~ **T** ~~Simonis~~ **O** ~~lest~~ **G** ~~radinis~~
~~Anglis~~ ~~Joannis~~ ~~Joannis~~
~~Gruntowina~~ y dostateczna

sprawa: o iadownicę y Saraśliwęcę nie
mocy Pestilenciey, albo morownego
powietrza.

Item co uest Pestis albo Pestilentia.

Skad nazwana.

Od kogo y skad pochodzi.

Kto ıey przyczynę daie.

Jako rożna y rożnaita.

Na ktore ludzic przypada.

Jako sic ıey wiawowac y chronic

Jako ıa poznac.

Jako ıa wnatrz y na wierzchu

leczyc y odlegnac.

Przez **M**arcina **R**uffa z **W**elca **M**e
dika y **C**yrulika **L**omdenskiego

Cum gratia et Privilegio.

S. R. M.

Roku

1588.

2
Redemptio
Sanctissime Trinitatis de Redemptione
Captivorum Anno Domini 1736. Die 10.

LIBRARY

UNIVERSITY

Ezechiel. 5.

To mowi **P**an **B**og: **V**derz
reke swoia, y przytrac noge swo-
ie, a rzec: **A**ch niestety na wszy-
stkie obrzydliwosci zlych rzeczy do
mu Izraelskiego! bo mieszem, glodem,
y morem maza sie walić.

Ten kto daleko jest, morem um-
rze: a kto blisko, od miecza zginie.
A kto zostanie, a bedzie w oble-
zeniu zdechnie od glodu, a wypet-
nie zagniewanie swoje nad nimi.

Krotka Sprawa y napomnienie,
co iest powietrze morowe a iako he
leto ma od radowney morowey zarazy
za pomoca Bozay bronic y zachowac.

Na pierwey y przed wszystkim wie
le sie ich usilnia, chcac wiedziec co
iest Pestis albo Pestilentia. Skad pocho
dzi y za ktora przyczyna wstazy
na sie. **N**am scire causam morbi,
primus gradus est ad sanitatem.

Pestis tedy albo Pestilentia lacra
skie iest slowo ktorego w Niemec
kicy mowic uzywamy, a znaczy wzbela
kie nieczescie y zatriate, y sepsowanie,
bads czlowiek albo bydlo, woda albo
ogien, powietrze albo iad, zabicie albo
miec, wrostwo albo niemoc albo czkol
wiek uszego co zywotowi czlowieczemu y
innyim zwiersonym zywot mairacym, za
szkodzie albo ie sepsowac moze. **C**ire
kowie Pestilentiam **Λοιμὸν** zowa
quasi **Λιμὸν** famem. to iest glod. **B**o

A ij

po policie gdzie głód, tam bywa Żaty
y Mor a gdzie też mor tam też bywa
y nayduie się głód y drogość **Hebri**
Żową **Pestem** **Deber** od **Dabar**, co zna
czy wieszuki **Hebrayskimi** nie tylko
zepsować y zgubić, ale znać y mówić.
Bo kto niechce słowa Bożego, które
Żową po **Hebraysku** **Dabar**, słuchac
y nie przymie go, ten przez morowe
powietrze karany być musi. **Leuitici**
26 Deuterono 28. Żową, też **Żydo**
wie **pestem** **Kareb**, zepsowanie, które
słowo pochodzi od **Katab** co się wyłącza
da na tatarski ięzysk caedere succide
re. excidere: wysiekać, podcinać, wycinać

Rabi Salomon pisząc m.
Psalmum gi. mówi tak: **Deber** **Ke**
teb, są imiona dwu kłabłow, który
Pan **Bog** osobliwie moc y roszkowanie dał
aby ludzie radem powietrza morowego
zarabali y sabowali. Ale ten multa docet
paucis probat.

Pestis tedy jest rako **Medici** a **Phi**
sicy docent, innego nie, ledno morbus
Epidemialis et venenatus, pospolita

9
radowita y zaważliwa niemoc, która
ludziom pōspolicie zfebra, przychodzi
płuca y wątrobe, serce y głowę, spōlżna
mym cōlonkami zaważając, takżę cōło
roiek pelen żnoiu y ognia, woskności y
wocesskości postanowiony stawia sie dō
rem, mdlen, y drżymacym, bezrozumny,
naostatek y umartym, iesli mu pretkiego
ratunku a pomocy iakiey nie dochadza.

Bowiem skoro cōłowiek radowitose po
wetrza morowego, które iest iako ża
duch albo mgła gesta przeż tężnienie:
wsie pociągnie, upada mu zaważem
ōn iad morowy na płuca od płuca na
serce y w inne wewnętrzne cōlonki. **J**e
śli tedy serce iest purgowane dobrze y
czyste, y pilnie otwarzowane, tedy cōłga
nia od siebie iad morowy, przeż płamy
albo blachy na skorze y rōrbodę. **A**le
gdzieby serce było słabe a krew wōsto
wieleki nieczysta, tedy iad morowy ża
raba serce, a przeciwcieczynsby ie, opa
nuie y posradza, iako nieprzyjaciel ża
mek, gdzie zaważsby duchy żywotne.
żub y cōlonki rozbystkrie zaważa. **B**odu
chowcie oni, wstępują do głowy, y tam na
A III pierwej

piervoy bebyma, zavrachanie mozgu,
zmyslow y rosumu, takse sie czlowiek
bezrosumnym stanie. **I**n summagdzie
czlowiekowi wczas niedopomaga. tedy
mu serce odbie, ze wkrótcein. czarnobn
rzei musi. **H**ippocrates libro 3 **G**ale
nus in Commentariis Super **H**ip
pocratis. **A**lesli chcemy o tym mowic
Theologice, naydziemy o tym rascie
in. **E**zechiele ze powietrze morowe,
inszego nic nie jest vedno karanie aros
ga. Boza, ktora **P**an **B**og ludziedla
sta, aby grzechy swoje wstawiali gane
wui **B**ozego y smierci aby sie bali. **D**a
wid. w **P**salmie 91. zowie powietrze
morowe **P**achad. **L**anielach dla tego
ze moc iego wnocy potesneyssa y mo
chneyssa jest.

Zowie ie tes **C**hez **L**oup
Lomam to jest strzata tego ktory
wnocy lata albo wednie spracowane
go y chorego czlowieka. bynt takse sie
ani ruszye ani szylie moze.

Ktemu zowie ie tes **D**eban **B**ao
phei **J**afeloch dla tego ze wieciu

Sei a. wanczy powietrze morowe sie
 wlochy a wladzie sie wkrada. **G. de**
 nus in libro de Theriaca przywraza
 powietrze morowe straszliwemu do
 krutemu y bezrozumnemu zwirowo
 ni. **B**o iako balony a bezrozumny
 losciely **L**ew albo wilk co rzedo
 zachwyca balapic mabe palne po
 clanga popsuie **T**ymze tez obyczajem
 zadowlisc powietrza morowego ko
 go zachapi nie pusi a8 go zepsuie y
 smorzy iesli takiego ratunku nie bedzie
Co sie tyje. pestis species y jaka. rest
 roznosc w zarazach powietrza morowe
 go **M**edici klada species tres woglo
 dem. **S**ubtriti albo mase tych uktow
 sie rad morowy wkrada. q uich panuje
Primam. Speciem. pestis Sowa **E**pe
 meram. seu febrem pestilentialem. dia
 ram. **S**ecundam. Sowa pestem humori
 lem. **T**ertiam. Sowa pestem. **H**ecticam.
 seu febrem pestilentialem. **H**ecticam.
Pestis **D**iarica est gdy duch albo du
 chu zywotne wsercu i8 przywraza
 powietrza iadawitego zarazone bedu

także c. słowick. nie tylko też przestanku. chory jest, ale też, gdzie go wezbas nieopatrzay we czterech, a chłodziestu godzinach umiera.

Pestis humeralis est gdy wilgotności w sercu iachem. bywa, zarażone y w nim salkane, także się c. słowick stawa. nie tylko potem. Zacznie y ognia tęskności y cięzkosci ale. też y plan. morowych y wrzodow na wierzchu wkrót kim. Obacze gdzie mu nie dopomaga, umiera.

Pestis **H**ectica seu febris pestilentialis jest letora. substantia y żywot sercu. u niego prosto a. zarazem zaraża y czyni że się ledwie c. słowick obaczy. gdy padnie a. natychmiast umiera.

Dlatego druga. więc jest do obaczenia. Cobyśmy się pilno przypatrili od czego y skąd morowe powietrze początek bierze. **C**o się tedy tydzień do ciatki y głowy. Skąd się zadowolte morowe powietrze wzięyna. **W**ziy nas stowo **B**oze że morowe powietrze z **B**ożego dopuszczenia. y od **B**oga przychodzi.

choćli **B**atuk. mowi y do **F**arao
 na. **E**xodi 9 **J**ak wyśiągnę rękę moją
 a ciębie i lud mój i owo powietrziem.
 Za kio **L**ewit 26 **N**ie będziesz
 głosu mego słuchać, y czynić tego co
 wam rozkazuję. tedy was nawiedzi
 śmiertelność i palenie y febra także
 kłosa y owo wasze powypadają y cia
 ta zhańbią.

Galenus **C**ommentario 1. morbo
 rum. popularium. iżbyty ludzie ponie
 śliś miewie nasywają pestem, to jest
 zaraza y zepsowaniem. y wredzą. i
 jest oślowicki barzo szkodliwie. **A**le
 ciż to ludzie bezbożni często posyłają
 do sioych Bogów a pytają iakoby te
 niemóc mikh leczyc dawa na wyproszmie
 niu. Se na. nie **P**an. **B**og miewie
 powietrze dopuszc.

Druga przyczyna albo cor mobile. sy
 doby yżli. Anieli iako to exempla
 pisma świętego okazują. **E**xo 11 **P**an
Bog wszechmogący posłał **A**nioła do
Egiptu który podawil y posabył kas
 tego pierwotnego iślowicka y by

elc. w domu. kasztyń. okrem domow
zydowskich ktorých podwoie krwaw. **Ba**

ranka. **W**ielce nocego byly pomazane

Psalm 18. 2 Samuēlis 24 Pan Bog

przepuscit na lud **I**sraelski powietrze

morowe, dla grzechu **K**rola **D**awi

da. **3**dziŃny dni morowem powietrzem

pozarto ludzi siedemdziesiat tysiecy.

Przytym. tez y on pamietal powie

szu, ze na. wŃse tam. czas **A**nioł **B**oży

rozciagnal rek. swoje a ony wŃsyst

kie pobabial.

Temuz tez **A**niołowi gdy. sie nad

onymi pomocit. **P**an **B**og. **r**zekł **D**o

synu mŃs. sciagni albo pochamny rek.

sworey.

Diabel jest iadowny robak skł. lgo

tez y **M**oyses weseł. **S**owie. **E**dy

mu. redno **P**an **B**og. **d**opusci y mŃy

Ńca. **p**ocholi tedy wyduŃszi **S**ł. a iad

owne powietrze. **k**o. rem. **S**arabala

dzie y bydlu y do smierci pobabial.

Czytamy ze **L**ata. boŃego **654** w **C**on

stantino polu. **b**arŃo wielkie bylo mo

rowe powietrze, a iŃ ludzie oŃywisie

wiedzieli. **A**niota jednego dobrego
a drugiego złego wnoy p^o w^olacz^ogo
diace. Ktorzy ludzie powiech^oem more
nem Zarabiali y zabinali. **G**dsie ieno
przes^o który dom przys^ośli a stan^oli tam.
i^oz pewnie kto musiał umrzee, gdy **A**n
iel dobry za złego kinał tedy St^owe
drzwi zakotatał a iako często w^odrzwi
ktorego domu zakotatał t^o pokroć mu
siał. Kto w^onym domu umrzee.

Trzecia. przys^o syna iest caeleste corpus
mobile to iest Mi^oto y Gwiazdy n^o
n^ou postawione. Z^och^o m^ociami y influ
encjami. quid est qualitas in materia
lis et occultu. quid est virtus.
iako o tym. **P**hyfici w^ozbutu m^owia:
mee ludie wypuszcza^o n^ou to n^oisze
ciata, badi ku dobremu badi ku złemu
iako **P**an **B**og c^o b^oich m^ociach. **A**
to iest pewna. y desciad^osona. **B**ec^o
se **P**. **B**og przes constellationy **P**la
net przes **S**acm^onia, przes **C**ometi,
Chasnata, y inne. **M**eteor, wiel
kie kara^onie, adman^ony stan^ou du
chownego y s^owieckiego, drugo^o way

z y krowie. przesłania. przepowieda.
a. co słuch. morem. powie. trzem. prze
graza. y obwojesza. krowi. plaga. mi. esło
wiska. nawiedza. y karze.

Anno **C**hrysti 1121 **B**yla con
iunctio **S**aturni **J**ovis et **M**ar
tis sub decaton orio **V**irginis skad
potym tak wielkie powie. trze bylo
wzrostem **N**iemieckicy ze wzrostem
trzecia czesc ludu wymarla.

Anno **C**hrysti 1345 **L**as ces **P**la
nety wogromade. sic. zgadziły y zstacy
ły, z tym. tak gwałtowne powstało mo
rowe powie. trze. ze malo nie polowica
ludu wymarla. **S**una. kazy. niech. co.

Historicy ze to takie powie. trze. piec
lat trwało.

Anno **C**hrysti 1565 et 66 **L**as
mrochowy zstaczenie y ze przeszedzo
nych **P**lanety, takie sa tym bylo mo
rowe powie. trze. kazdemu kto panie
ta. jest wiadomo.

Anno **C**hrysti 1450 **B**yla zame
nie na Sloneu, za tym tak. gwałto
wne. powie. trze. morem. panowało w

Wtalicy ze wspanym **M**ediolanie
siędzienal tyrcy. ludzy r. mto.

Anno **C**hrysti 1357 m. Januario rka.
saly sie dwa **C**ometowie ieden przed
wshodem stonca. drugi po zachodzie
kaczawal sie. tym tak gwałtownie na
stapilo poroietrze ze wstymym **C**onstanti
nopolu gdzie **T**urek tenaz panuio pultrze
cia krce sto tyrcy ludzi pomarto.

Anno **C**hrysti 1527 ukazal sie straszli
wy **C**ometa. za tym nastala bula niemce
płochliwa ktora zowa sudor **A**plisus.

Anno **C**hrysti 1549 die 21 **S**eptembris
w ludzianymy godzinie nocy. wistnate
Chasma. albo znaki ogniste na niebie sa.
kim. powstała bula ciemka. niegigolay
ocmetrze.

Anno **C**hrysti 1550. 10. **A**p. 15. et 28.
Decembris 2as ukazal sie straszliwy
znaki ogniste na niebie ktore insze
go nie chac sprawilo wielo wryne dro
gosc y w croue poroietrze w **S**ztanach
wle. **F**rancicy i w **S**wedzkicy y **L**itwa
skuy ziemi y po indych rozmaitych miy
stach

Ch. wta orzy. syra **C**ometyda nowo
waga. albo effluens nied. um. wsh duch
albo żywotne poroietrze iesli zla pa
ry y indeni przypadkami iadewitami

Re jly ludzie ded, wsie ciagna,
tedy y pnc zaraze. Zduchem Zmieszana
to siebie y wsie ciagna.

A powiecie bura. Zarazone stem. Zaraz
albo para y mglu sm roslina y glodli
wa. Ktore pasheda Zzicmie y swod. miew
dsacich. albo z grobow ludzi pomarłych
te parę y mglę ciagna. sie. ku gorze a.
powiecie Zaraza.

Prieto keto sie. czeo powiecie zaraze morowce
go behrmie micysca. ma. szuka. gadie.
Cy. Zute powiecie. a. od zarazy. daleko.
y bezpiecnie bylo. **Vide Hippo. libro 3. E**
pide. sect. 3. et Galenum. libro 1. capite 4.
de diff. feb.

Patay przyesyna, ktore jest particularne
efficacis secundum. Sa. samis ludzie, kto
rzy. nie sami zapowietrzywszy udeci. do dru
giego jechu. stoi. gada. ije. pnie. mreska
ktad. nie popadnie. Zapowietzana. y miew
raia. a. habardiey gdy sie. szatamien
tych. albo posciadani zarazy.

Thucydides. historyk prawdziwy **G**recki. li.
bro. secundo. sine historie. pisze. ze w **A**the
nach. mjesie. starym. **G**reckum. ednego
czasto. tak. nie bylo. swie. morowce. powiecie
of. keto. ze. m. ladea. estowick. rozumem. au
li. arstow. zarazy. zabiez. am. p. p. no.

A keto sie. ieno. zapowietrzyt. tedy. albo. wkrut
k. m. csie. Zute. ska. bolesia. t. mart. albo
radem. onym. zarazy. dluga. m. kie. cie.

pral. **B**o iad morowy zarabowſzy napier
wey głowie, wstepował zas na inſze członki;
a iedli kto smierci ſie wybiegał tedy on iad
członki tak popsował ze drugimi palce v:
rak v. nog poupadały, a drudzy y odni po
odbywali; drudzy też znie mocy odubawſzy
pamięci nie mieli. tak ze ani ſobie pamię
tali ani przyjaciół znali.

In ſumma. **K**iedy iedno **Pan Bog** ſwiat
chce morowem powietrzem pokarać tedy
do tego używa y poſyla ſwego Anioła; iako
ſie wyſzſzey przypomniało albo wſady nie
bieſkiego ſgromiadczenia **W**łascia **Planet**
Zwierzchnych **K**torzy moc m. aia barbo
dziwną od **Pana Boga** im dana, kto
rey nad tym niſkiem. ſwiatem używaia,
pięć co zarabuje y radowicie zaduch y
mgły ſwiotczności ziemię albo ioraty ſpo
łudnia albo od zachodu nieſdrowo wy
agaia y pobudzaia skąd powietrze
ſywotne zarabone. bywa albo cieſnagna
że mgły y zarabuje ziemor smrodliwych,
ſbagarſk, ſblot y ſktaik: albo wſady
pomieſzaia y odmieniaia temperamen
tum powietrza y głoſu. Je gdy ciepło ma
była czynia zimno kiedy zimno czynia

ciepło **T**akże gdy ma być sucho aby
mać mokro a gdy ma być mokro aby
mać sucho. **A** powietrze gdy jest zara-
żone zaraza też y ludzkie i słowickie
iachca powietrze z tego zarazy um-
rzeć musi jeśli mu nie dasz pomocy nie do-
dadz. **Z** tych tedy y tym podobnych
przyczyn powietrze morowi się
poświatki bierze wszakże bez woli **B**o-
żey y dopuszczenia jego ani **A**ngeli
ani gwiżdzy ani iachem ztem zarazone
powietrze szkodzi może bawieniu y ra-
cy wybranym bożym są policzone a
bez woli jego y woli zstąpić spasić im
niemożę. iako mówi słowo **B**oże y
owsem **Pan Bóg A**ngelom. su-
dym o słowicku przykasanie dał aby go
na ręku swych nosili żeby nie obciążi-
ł kamieniem nogi swej.

Po drugie iachca też obać przyczyny
które **Pana Boga** przyprowadza do tego
że ludzkie morowem powietrzem kładzie
Po y **Paule A**ngelof. Sicut mori-
sum peccati mors. **Z**apla ta grzechu
jest śmierć. Jest tedy nagłowniej

Wszystkie grzechy albo grzechy dla kogo
innych. **B**og morowe powietrze, wil
k, głody y inne przypadki złe na lu
dź. **A** jedynymy nie mieli
grzechu zuchnego nie bezużytyśmy też za
dane karami za grzechy.

Eżcie obaczycie też trzeba ktrzyby lu
dźe nawroty powietrze morowemu
y temu karami bożemu podlegają
Jedyńco rsićcie tak myśleć nie mogą
Eż co nie nędolego cymże też nie nie
wysle ani dbać a tego nie przemysla
że we magnieniu oka może **P**ier **B**og
nawroty przelka zaraze y chorobe nagła do
puszcze że upadły może sporta. **Z**obacz
ab się nie obacz. **Z**gadza się nie tedy
na to wstyty **P**hytycy y **M**echiis
przychyna do zarazy ludzom. **W**ielka
jest zbytnie redzenie y trunek y złe
wilgotności rociele. **Z**obliwne tym
ktrzyby **C**olornei y **S**anguinei dżeci
ludzkie młodzi nie wiastę brzemienne
tey memoty podlegli dla tego że ony
pełny krwio y wilgotności latwiej
se zaraze mowowemu przychylili
sine jako żagiew do ognia. **S**ięćcie a
C

starzy ludzia, ktorzy cieta, albo porządek iowdzeniu y wiaapem chowaja nie zaradem y nie rychlo taka zarada bywa na troyciezeni. **A** cz piswo swiecie naucza ze tej niemocy morowey nie tylko młodzi y starzy **C**leryci y **S**anguinici ale i in summa wszyscy ludzie podlegali zeby sie zadem niechronil, okrom komu by sam **P**an **B**og przepuscil a tego za to wac raczył. **B**o wszyscy naszymi grzeszami a iako od iednego cślowickā grzesz na wszystkichie przyszedł tak też za grzeszami y na wszystkichie przychodzi kara nie a nawiecey dla niektórych zlych a Bogu przeciwnych.

Wszakże dostoradzenie okaza sie, ze nie wszyscy morowem poroiestem umieraia. **P**odczas myśley dobry pomrazu nie do brzy sie wybiegaja y zyni zostaja y **P**iotr swiety mowi **L**o sady boze od domu **B**ozego poczynaia sie. **L**lato go zeby sie zst obaczali y do **B**oga sie pokornie wczas nawracali y praw dzina pokute czynili. **A** to sprawienie lutości y miłosierdzie **B**oze ktory nie

44
Aby byli w grzechach pomarli ale
by nie pokajali się. Synem ostali gdy
on niekocha. nie króciach słych a niepochy
teżnych. **EZE: 18.**

Krotko tedy zamykając pismo to
go pisanie części przypominamy naszym
pomiedzieli. naprzed co jest yć zawa
restitucija to ust mowce pociągże.

Powtorę skąd pochodzi Potrzebie
którym przyczynami wszechyna się **Po**
chwarte. którym ludzior. esobliwie bry
kło. Skodzie. **N**a ostatck dla czego ie
Pan **B**og wszechmogący na ludzie dopusz
czać raczył.

DRUGA CZĘŚĆ DE CURA ET PRAESERVATIO NE

To jest iako się kto ma do po
tęgi. **B**óg. pociągże. pociąg
mowce. **Z**achować.
CII

Naprawdę, co się tydzień curam praefati
nationis foret wiarowirania. y cboro
menia. I trawia. y synoda. czaśn. mo
rowego powieścia. **S**ława nie ono na
próżno. i cyfry. nase. na. byc. abyśmy sie
z Panem. **B**ogiem poredkali y gnieio jego
sprawiedliwy ublagali płaciliwą nabodni
y prawościwą pokutę prosząc. aby łaska
wie. od nas zasłusone karanie odwo
cie wadyt. **P**rzytym jest też od Pana. **B**o
ga. wszechmogącego łaskawie postawiono
no y roskabano. abyśmy porzobili
życiu. forst wiedzij tych ktrzymi sie mo
że cłownik penitencie wzywania. pomo
cy Bożej. **P**rzetoż pobożni wszytci aro
żumni. **K**uściani przy pokucie owo
tey nie maia. też gardzić nadą skrową
y przyrodzonemi lekarstwy ktrmy. h. Pan.
Bog. wszytka cłownikowi dla potatania
tego. niedługo y krótkiego żywota naszego
y do umarcia. iżakowego penitencie
-n rowego. do czego przynależny pobożna
y naučenje.
Bo kto nieśpiesze. ałtożta. w h. y gode
komu. opowiada a rady y nauki.

nuda iakoby ne onego mogl bmarke
 was ten taki wiecy estowicka zaprasnie
 nishi go powiechy albo mu pomoe gdy go wat
 plowen y des w polakich rady mu zostawie
 ie. **J**ako az gdy leto pieklem. komu grozi
 powiedziac jako w piekie, gletokie, szpokie,
 y elugie, iako gorace y straszliwe, a nie po
 ridsi ani nadesy iakoby sie leto mial y mogl
 bmarowac tedy on stytiac muszalky pier
 wey zaprac dla strachu y zniesze nishly
 sie tam zostal. **I**n summa **Q**ui explicat ver
 bum et explicat i medium plus cruciat et
 efficit quam reficit. **K**to chowac nie
 moe iego okazie alekarska mu nie
 klasnie barzy go zaprasnie nishi pora
 tuie. **A**cz tedy rozumajcie sa lekarstwa
 na powietrze morowe od bacnych **P**hy
 sikow y **A**cz kon opisanie **W**skaze
 ny chowac przy popolitich y latowitych
 dotac dla popolitego slownika y dla
 szogich **B**ogaci y mezni ludzie moge bo
 gactw y wielkich lekarstw bzyrac

Pierwsza rzecz jest do zachowania zdrowia
 walego czasu morowego odwiec mow
 meysca konst aby estowicki wicki smier
 sia zarownego nie y sie z brone powieche

causatione. etym. ob blunio pisse.

Hippocratis libite 6 morbi potest: 5
 1. admittit micyla. stor. 3a. na.
 2. ppa. recepti. **A**sci **P**an. **B**ogiosch
 mizacy na. kazbya. micylu. test y. pbal
 nim. sie. skryc. niemogemy roba. kze. po
 roctze. nie. na. kazbya. micylu. mize
 byo. Buzone. **A** **I**ia. test **P**an. **B**ogiosch
Siedzi. iedne. sententia. popelity
 klony. bzyrua. y. trzymaj. sie. ny. csa.
 su. korowego. przyk. wnia.

Quius hinc fuge longe. tandem redio
Hic. tria. pestifera. pellunt. **A**dver
 bia. noxam. **T**u. rest. **V**icary. Zmicy
 sca. Zapowietrzonco. co. narychley. co
 n. a. d. a. ley. a. n. d. r. y. c. h. e. s. i. e. l. r. d. a. n. y.

Pisma. swietego. **D**oktoremie. niekto
 rzy. na. tym. sa. y. tak. tudy. maia. na.
 u. ba. n. o. 3e. nie. trzeba. gzo. morowego
 trzeba. gzo. smier. jest. kavanie. o
 3e. lewie. 3la. grzechow. nasych. 3a.
 3y. na. nas. dopuszcza. vady. **P**rze
 3a. a. c. l. e. w. i. c. k. spokojnie. tynac. a. ka
 ranie. panskie. stromnie. przy. m. o. w. a. c.
 y. e. r. p. i. e. c. w. i. b. o. b. r. e. y. w. i. e. r. z. e. **T**ych. m. n. i. e.
 m. a. n. i. a. q. u. i. e. n. i. e. t. r. z. e. b. a. p. o. n. e. w. a. b. r. z. e. c.
 3e. b. r. a. 3a. l. e. c. a. i. a. to. rest. w. i. a. n. e. m. e. c. a. y.

761
smierci. rest. **Bo** **P**o **B**y c. teny plagi
rozsmie. wietym ckasnie. kime. ca. sie
mie wyposzeka. y pomyla. iako rest proro
twe mowcie. glos. mied y dzikie. clem
tne. zwierzeta. **A** co. se. kto sa. pomo
ca **B**ola. z dobrem. umiennem. Stych
celney plagi. wchynie. a. z. b. m. u. nie
w. b. u. l. l. e. h. e. z. e. n. e. **A** kto. tak. bedzie. g. l. y.
p. z. e. b. y. z. e. b. i. e. n. i. a. m. e. g. o. m. e. z. a. f. o. r. a. l. a. d. i. e. l.
k. a. w. i. d. z. a. c. a. b. o. m. e. d. z. i. e. n. i. a. s. i. e. n. i. e.
k. a. l. y. p. r. z. e. d. n. i. m. m. i. e. d. z. e. k. a. t. **P**o. s. t. a. l. a.
b. y. w. o. y. n. a. c. i. a. g. n. a. l. b. y. **T**u. r. e. z. y. n. a. a. l. b. o. **T**a.
e. b. e. l. y. n. i. e. p. r. z. y. d. a. c. i. e. l. w. i. e. d. z. y. n. i. e. m. e. l. i. z. e.
w. e. i. l. u. d. z. i. e. d. o. c. b. r. o. n. n. y. c. h. m. i. a. s. t. y. d. o. z. a. m.
k. o. n. w. e. c. k. a. c. a. l. b. o. k. a. r. a. n. i. a. **B**o. z. e. g. o. c. e. z. e. k. i.
w. a. c. a. l. b. o. m. i. e. z. a. c. **A** l. b. o. g. d. y. b. y. c. l. e. m. n. o. d. l. e.
g. o. s. b. a. t. m. e. b. r. o. n. i. l. b. y. s. i. d. e. g. o. a. l. b. o. i. z. t. o. s. e. l. o.
p. u. s. z. e. k. a. c. a. **B**o. z. e. g. o. s. i. e. z. e. a. l. e. z. e. l. o. m. u. b. y. s. n. i. a.
w. o. y. c. h. o. d. z. i. l. a. n. i. t. a. s. d. z. i. e. c. i. z. p. o. l. e. m. i. e. n. i. a. z. e.
S. e. r. a. n. a. c. e. g. o. w. y. p. r. o. s. i. a. d. y. z. y. c. i. e. n. i. a. l. b. o. z. e.
z. e. g. o. u. s. t. e. c. e. z. i. e. d. n. a. m. i. e. d. z. y. p. l. a. g. a. m. i. b. o.
z. e. m. **T** a. k. e. t. e. z. g. l. y. b. y. k. t. o. g. o. l. e. n. z. l. a. m. t.
a. l. b. o. w. a. n. i. c. y. a. l. b. o. o. d. a. p. s. a. w. k. a. z. o. n. y.
b. y. l. a. m. i. e. d. a. l. b. y. n. i. e. o. p. a. t. e. n. y. s. a. m. g. o. r. e. a. l. b. o.
d. o. k. a. r. a. n. i. e. b. o. z. e. y. n. a. d. o. p. u. s. z. e. d. n. i. e. s. k. t. a.
d. a. t. a. c. c. z. e. k. a. l. b. y. d. z. i. e. s. a. m. o. z. a. g. o. r. i. s. t.
T y. m. c. h. y. c. z. a. i. e. m. o. t. y. c. h. w. i. e. z. a. c. h. w. o. z. u.
m. i. e. z. i. o. y. t. o. s. y. m. a. n. i. e. n. i. e. c. z. e. k. a. b. y. n. a. m. i.

y zdrowie cala wszeze zachowal y chy.
Inic to pomagajac sobie ile przemoze
Aco sie dotycze tych person. ktore do
wszedu przyznajane jako ja **K** azno
danie gospodarze gospodnie lekarze y
barwione z tych tak przyznaja **M**edi
cy ze ich wklad potrzebny jest zdrowiu
ludzkemu odseparowac niemaja a cho
wym polu jest wiecej miedza pomagac a
Vrsady przelobeni o to napierwienio
maja. Starac aby powietrze bylory
czyszczone a drogi miasta wsi domy
aby chytr byly chowane. **B**o gdzie po
wietrze niedysee consequenter y ludnie
ies zarazem bydz musza a gdzie chy
see jest powietrze ady pestilencia jako
morbus contagiosus nie moze tak wiel
kiej szkody czynic

A czystosci powietrza na dwu sbru
kach nawietey nalezy pierwsza jest
remotio sctoris mali to jest oddale
nie zlych smrodow a druga jest posi
tio boni odoris przygotowanie dobry
won noseni o czym moze wiedziec kas
chy gospodarz. **W**szylkie smrochy
y nieczystosci prawnien kazdy
obowiazek zdrowiu wyrumowac ale

na wiecey **V**rze downi micy sy kłkrua. to sta
wano przynalesy. aby na kazdym
micysem gdzie powiecie panie em
stose m. rasta. y domow zachowali. **P**
tym wozzynie excrementa choruch lu
dzi iakos kreni bynie y tym podobne
daleko pries od domow wognosie k wale

Ctem gdy woltorym domu koczmyse
nie dopuszczac ciela dlugo chowac
w domow ale tegoz dnia zaraze
pogrzebi kazda nie nazbyt gletoko
w ziemie. **B**o nam dluszy etelo sapa
wiecej one lezy. tym kretszu iad y
zaraze w gpuszesa. z sietio y powie
rze zaraze. **W**esym. **C**hrzescian
ski **V**rzead moze nie sam. w domo
nac y domy sie iako sie czeba wta
lich wbygodnich sprawiwac.

Dzika zbez potrzebna powiedzie
wzrostu posztienca: bome odoris **C**
temus **H**age. y in m **A**chey cka
su morowego woskaszna palio iato
wosow drzewo albo jagodami wgo
ladzenie czynie iakos toz albo
wem drzewiem albo liwami iego
redlina albo toz wosnaci sucha pa
lio albo wosdy suchem pietunem ka
dzie wosa suha pomarańczowemi

kerkami rety kadzidlem mastyka
 m ucranem lauden da rožmarinem
 bobkowem lisciem dzien-gielem. o ma-
 newym korzeniem bratym y seltym

Bostanem **A** wra tego wstransky
 wlosciele tym palio kaskore panny
 mrey sady qdzie sie ludzie pospoli-
 cie do gromady schodza **O**stose
 domu albo ocbyszenie od zara-
 nego powietrza tym obyczajem
 swa tye czynione **W**ezmi kulka
 naczynia do gromady albo do wody
 nalej w nie wody nasladz wonie
 rospalonych cegiel to wycaaga zara-
 ze y nadozwolosc z tego powietrza na-
 cne wode **D**rudzy biora o ma no-
 wego korzenia ralne chesci kopor-
 wasowi bratego diwie chesci jagod-
 ratorocowych tzy chesci to itluksty
 kladu w pul garncza ocbu dobrego y
 duna wyszez nec scae **P**etym rospa-
 luszki kulka cegiel leca et na ony
 cegly wstie albo w gromady a po-
 stawia ceter wody pater albo te-
 chotie a para ona z cegiel y z onych
 zol wycaaga one w szylke zawiace y

z tego morowego powietrza. tedy sie
wysamotyl na oney wodzie modroso
na wierzbju kiedzi na nie sadnie
wleaze. a nie inszego jest raczno rad
nie racz. takowaz wody. trzeba me
lada gdziez ale widel glaski goulac
aby nie ucy oblowide a nie bydle za
dne nietylkato. bo jest radomiti y
za. wsluwa.

Trzeba rsec y potrzebnia aby nie
~~chodzie~~ ~~nie~~ szym oblowide czy sekt y
morgowal. tedy sie chce radomiti y
zarazy morowey i. wiarowac. **B**o
chodzy powietrze chyste bylo y dom.
wyczyszczoney a oblowide by nie chyste
byl tedy sie latwie moze od drugiego
oblowideka nakoniec odersa. albo
od kotki ktore bestie domowe po
wieleze morowe przy sobie mario
ra y ludzie zarazaja y ludzie za
razia latwie su moze zaraze
trzye. **L**ecz y stosci tedy y zbry
trzech wulgotnosci i. sasi mionego
trzeba sie chronic bo te same dia
gna do siebie. Zaraze moroway ra
ko ciagnie. Zagwie ogien do siebie
Bo iako Zagwie skoro na ogien.

padnie Zagora sie tak mowiajad.
Jkoye na 3le. wilgotnosc. padnie za
pala to ktore. potym krew zapalio
szu woslowecku zmarzania albo sie
wico ledwo wybraga

Wyzyszenie ciata od slych y szklo
dluzyeh wilgotnosc. chescia bycia pbes
obry regimant y diete. chescia tez
przez pasczanie krowc zylney y lamck.
tem przez canteray albo fentencas
y insze tym podobne spody wywaga
nia. Zluteczney wilgotnosc. z wnetis
nosc ciata chescia tez lekami a przy
stojnemi lekarstwy.

Co sie tyze **R**egimantu y diety. to ba
czyc potrzeba izby niedzieniu y wra
zow. szkodliwa jest nie tylko zby.
tecznosc ale sie tez trzeba wiarowac.
y chonic kosztownego iadzenia utra
ku. Skadby taka szkodliwosc y zepsowalowie
se mogla sie bycynie. **I**tem wiarowac sie
trzeba gniewania. Zasmecoma zafraze
ioania kady ma swoje diete pewna
mie y trzymac ja wiedzenu y trma
ku to jest nie nastyt iowle nie nastyt
malo nie barzo rane nie barzo po
zno. **N**am omne nimum beritur

in vitium. et contra. **C**o nazbyt to nie
zdrowo. **L**olq. dek bierem qd. les pro
iny rest a nie ma. cety traidi. ora que do
nalic 3le wylgotaisci. skad cuszcu. y lsko
dluie nodobas memoy przy. **N**ie
wzeba. tez proznowac. ale cozkolwiek ro
tic wstakze. nienabyt. **N**a m. excretion
cordis salutare est. quia. autem. mor
tus general. **N**a. les byc pewna mia
ra. y cel. tako d. igo spat. y nie swac. y
tricta. **S**omnus enim. et trictis. n. si mo
dum. sement plurimum. valetudini
obstunt. **S**pat. y ronoay. dluge. niednie. y dze
mari. niebadzowass. zdrown. n. poma
lu. y lsko. t. a.

Bo dlugie wylsy pianie. napelnia glo
ne. fludem. t. minozu. wylgot. nosci. fl
q. n. scio. **A** dlugie. w. h. co. niednie. y
busza. w. l. y. lsko. cialo. y. farbo. igo. p. n. t.

In summis laboribus. et. potus. somnistras.

Venered. omnia. medroci. **W**szyst
kie. r. b. e. by. maria. f. u. o. r. e. m. a. r. e. y. s. u. r. y.
c. s. a. s. m. e. n. i. **H**aliabbas. quanto. **T**heo
rice. **C**ap. 10. **G**alenus. **S**exto. m. t. e.

Vromm. penultimo. et. etiam. finali. Ca
pitulis. Et. **A** n. i. c. e. n. a. **S**ecunda. t. e. r. t. i.

Cap. undecimo. **E**x corti. superfluo
non. minora. imo. graviora. ad. corri
gendum. difficiliora. caus. antur. accide
tia

locis colligenda allegatis **T**emporalis
autem totius qui sit tempore quo a se
surgantur superfluitates abluat cor
pus ei preparat ipsam ad augmentum
et quandoque per ipsum expelluntur et
per hoc res dominantes et acquiritur ad
dacia et domatur ira superflua. acqui
ritur quoque gravitas in moribus et in
re melioribus et pluribus aliis ac
gritudinibus

Talsenio y potany wicey u. wicey na
ra byo fuche. mibel. wiceygo latow. ku
st. u. d. n. do. n. go. to. k. k. ton. bu. m. d. l.
f. o. e. q. u. l. **C**hleb. m. a. byo. pszenay. albo
z. f. u. r. do. b. r. e. u. d. y. m. o. n. y. y. b. r. e. z. o. n. y. u. a. d.
u. l. w. a. s. a. y. y. s. l. o. n. y. **R**u. b. k. i. u. e. b. o. r. e. a. n. e.
u. l. b. o. m. o. s. i. a. n. e. e. a. c. m. h. o. c. h. e. s. a. c. c. o. r. o. n. e.
a. l. e. t. e. m. u. m. a. n. g. e. l. a. t. o. n. a. p. o. l. e. n. k. i. s. l. u. z. a.
l. e. u. d. i. e. n. e. z. s. t. o. t. u. m. i. e. c. a. d. i. e. n. a. r. e. s. e.
c. i. e. l. e. c. i. n. a. k. i. r. u. m. l. i. d. e. b. a. n. e. k. k. u. r. o.
p. a. r. e. a. r. a. b. a. l. e. k. i. p. t. a. b. y. u. o. s. y. t. y. k. o. n.
s. i. l. e. n. u. e. l. e. s. e. n. u. i. z. l. i. q. u. e. **A**l. e. m. u. s. y. t. l. i.
u. o. d. n. e. u. e. a. b. y. u. z. e. k. o. l. u. r. e. k. i. s. f. o. r. t. i. n. e. p.
r. e. s. e. c. o. e. s. y. m. u. l. t. a. n. a. y. a. u. o. d. n. i. s. a.
l. o. c. i. o. r. a. l. i. o. u. l. t. a. n. e. m. h. o. t. e. a. l. l. u. s. t. e.
s. a. y. u. o. m. a. l. l. i. t. u. c. h. u. o. d. a. c. h. p. i. e. s. s. k. a. n. a.
l. u. c. h. u. s. y. t. i. k. i. e. l. i. s. b. e. l. a. s. i. o. c. h. r. o. n. i. e. **T**u.
z. o. s. t. r. a. n. e. m. b. r. e. b. a. s. i. e. u. i. a. r. o. n. e. k. o.
u. z. e. n. i. a. p. o. r. a. n. o. y. l. e. n. i. e. n. y. c. h. u. o. t. a. n. i.
T l. o. r. e.

[illegible]

Węgorski albo pul Sawazy. **A**pteka
 rze. fut albo cala quantel biera. też może
 y m. mcy. gdy. kto woli. m. a. Bładek ca-
 kromi. m. a. d. bydz. d. a. h. q. albo II. albo
 też y. m. mcy. m. a. lych. pigulek od zewie
 634. jako. Brawn. d. grzechu. Bwinem. al-
 bo. smiedem. Bwinem. albo też. w. i. a. b. l. l. e. n.
 m. e. c. h. o. n. e. m. i. p. o. l. k. n. a. c. i. a. a. l. o. t. e. b. e. b. a. B. i.
 c. h. o. w. i. e. c. o. d. w. e. l. l. e. k. e. g. o. B. y. t. h. u. y. p. e. l. n. o. s. i.
 y. B. y. n. o. s. e. i. a. b. y. o. d. p. o. w. i. e. t. o. B. a. B. i. B. a. z. l. i.
 i. e. g. o. t. a. m. i. s. p. o. s. e. c. e. m. t. y. l. e. o. b. r. o. n. i. e. n. e.

Na. to lekarskie. t. e. b. e. i. s. i. e. p. o. s. c. i. e. o. d. y.
 m. a. m. m. e. y. c. b. t. y. y. g. o. d. z. i. n. y. p. o. t. y. m. s. i. e. s. e.
 p. o. l. e. w. i. k. i. a. l. b. o. c. o. l. m. i. e. k. k. i. e. g. o. **D**zecz y m.
 n. i. k. t. o. r. d. y. p. i. g. u. l. e. k. p. o. s. y. p. a. c. n. i. e. m. o. g. a.
 m. u. i. u. p. o. s. y. p. a. c. **C**h. e. t. t. a. r. i. a. l. i. b. e. r. a. n. t. i. s.
 albo **C**o. n. f. e. c. t. u. m. **C**o. r. t. i. c. i. s. t. a. k. w. i. e. l. e.
 r. a. k. o. B. r. a. n. o. b. o. t. u. n. a. k. a. z. d. o. B. a. r. a. n. i. e.
 p. i. e. r. w. e. y. n. i. s. h. i. B. d. o. m. i. u. r. e. y. n. i. d. z. i. e. a. l. b. o. k. i.
 t. a. c. s. k. i. B. t. e. g. o. v. a. y. n. i. o. B. y. r. e. d. e. n. a. l. b. o. d. u. a.
 B. r. e. s. i. e. a. l. b. o. t. e. z. m. o. g. a. p. o. s. y. w. a. c. p. r. e. c. h. i.
 l. e. t. o. r. y. B. o. w. i. a. **P**u. l. i. u. s. **R**egius t. a. k. w. i. e.
 l. e. q. e. t. r. o. m. i. e. c. o. p. i. q. e. r. i. a. p. a. l. c. a. m. i. B. a. w. n. a. c.
 t. o. B. e. B. w. i. n. e. m. i. B. w. i. n. e. m. a. l. b. o. B. g. o. r. d. a. l. l. a.

Lecie gdy. w. e. s. t. u. n. e. l. l. e. k. i. e. s. t. o. n. e. d. i. a. w. o. a. l. e. n. i. e.
 d. o. b. r. a. i. e. s. t. **C**h. e. t. t. a. r. i. a. **B**o. r. a. g. a. l. b. o. w. e. d. l. i. a.
Pedre. B. n. i. k. o. i. o. d. a. a. n. a. c. o. g. o. d. z. i. n. o. z. a. l. b. o.

E y ^(też y. t. z. y. p. o. s. y. c. i. e.)

he. klony proch h. m. ches. aem. ma. h. na
gotowany.

Rz **R**adici **G**entianae

Tormentilae.

Diptami añ 3j

Semina Citrii.

Acetosae añ 3j.

Sandal: alb. et rubi añ 3s

Coral: alb. et rubi 3ij

Poli **A**rmeni 3ij

Turrae sigill: 3j

Misce fiat pulvis subtilissimus

Syrizaria. te3 niekterzy **M**edicy

Veneckiego **T**heriac albo te3 **M**a

lurati j. kaza bric i a. kazdy peranek

Bogaci moga rhywio prawni j. sebrny

kwad **S**igillaturé j. quantel: **S**igillaturé

Anrozetowego prawnego fizecia 3s.

quantib. **R**ezanex albo **C**ardobenedi

ctai. rozdla fity loty ioin reqe octu byz

ke. uel na, otworu to 3miesbauzsy j.

3agibauzsy. wipio rest barzo pomocno

to chiony 3lego radomitego oowrotu

Lekarstwo praeservationum.
 In utro obrotine letore resyllerem.
 ludzom propolcie mose. tyo dane.

R Specierum Cordialium. liberantis
 Letificantis Galeni.

Semina Citri excorticata. 3j

Acetosae an 3s

Ossis de corde cervi 3js

Boli Armen 3s

Croci 3s

Conserva Cotonorum.

Rosarum an 3s

Buglossae

Citri conditi an 3js

Saccari albi Penidi 3ij

Cum Syropo acetosae Citri q. j. **R**i
 at electuarium si non placet in forma

Electuarium dissolve Saccarum in a
 quam rosarum et acetosae. q. j. fiat
 confectio in gressellis in rotulis.

To curare lekarstwo naydiesu

Apechachuezymom albo wkonflek
 cio albo w morsella. h. alb. w kolach

E III

Nó crast. bñen epia noqa qyanc
nukashy porandk qradel alho wto
d ch nishoi eton n dym pokre
o'much noqa ted bni p'antki f
C odno albo d ro poler na albo
vay va nu C tcr nat bedzenoe

Adem. Alkallami. m. e. de. me.
turstijn. tral. doctne. Alkallami.
gulch. em. 3. n. e. s. b. a. n. d. i. e. m. d. i. n. a. e.
2. d. e. m. e. a. l. b. o. 3. m. d. e. m. e. l. e. m. e. r. o.
p. p. d. o. r. e. q. u. e. i. a. l. b. o. b. i. e. d. r. e. i. e. n. d. o.
h. a. i. m. o. r. e. d. i. a. **C**andebenedicti
a. d. e. m. e. s. b. a. n. d. i. e. m. d. i. n. a. e.
a. l. b. o. 3. m. d. e. m. e. l. e. m. e. r. o. **C**andebenedicti

Pol. Arm.

Poschke, Melchior

Angelica

De Finibus

Paccarium lauri

Lythrae

Historie naturelle

а н 3

*Infopetulantia, peñana
y leñona ma buc.*

Treća y ostatnia skutka. tego bra-
klatu. Samykarstwie iako mowice
Dowietrze posnane i. Plecione ma-
tye gdy im kto jest zarazony. **W**ie-
dzieć. nie mało takich ludzi me-
epat. nie bezpiecznych. leżąc. nie wol-
nie. są. się. w. niebezpieczeństwie. to. da-
ia. checi. nie. mogą. w. życie. i. sta-
le. być. **S**więta. cho. bez. o. ci. b. y. y.
m. n. a. **N**iedługo. lek. ar. st. **B**y-
i. sz. e. d. m. g. a. c. i. jest. d. a. y. c. m. o. n. y. m. o.
z. e. m. i. e. s. a. h. o. n. a. c. y. d. b. r. a. n. i. e. d. g. r. a. z. u.
a. l. t. o. k. a. n. i. s. t. y. m. i. s. a. s. c. h. l. e. b. e. n. i. t. o. m. o.
w. e. n. a. l. e. s. z. e. s. c. h. a. r. s. t. w. o. c. i. a. s. t. e. p. r. o. c.
h. z. e. **A**z. c. i. p. a. n. i. **B**y. i. sz. e. d. m. g. a. c. i. y.
i. e. s. t. y. m. i. e. s. a. h. o. n. a. c. i. o. b. i. e. k. a. y.
d. b. r. a. n. i. e. r. e. p. o. m. i. e. t. i. s. a. m. o. r. e. n. y. m. i. n. a.
c. e. a. t. e. k. y. w. o. s. i. o. d. k. i. y. u. n. o. s. a. m. e. y.
s. m. c. i. i. n. a. k. e. s. i. e. o. k. a. z. a. t. o. n. a. **D**y-
n. d. i. e. s. t. a. n. a. s. s. i. n. a. i. a. s. a. r. s. i. n. a.
Pawle. i. n. s. b. y. c. h. w. y. b. r. a. n. y. c. h. **B**o. z. y. c. h.

gdzieby kto takuż rady ołochy był
Sety pomocy. tej to jest lekarstwo
byćć niechć al y dany bżemi jar
Asqie pranie panem. **D**oqem. kusil
ten. pećnie do tego sie mł. Sety go mo
roweć powietrze Barazilo y zabito gdzie
ty. mł przed ceterm a dżondżesta
jedzia nie opozono.

Na przed tedy. pierwej naby kto mał
albo chwał chorac czas miorowego
powietrza lechny panoc mu do zbro
wia potrzebną. bżemi jest. reć mo
rowem powietrzem Barazoni albo nie.
Do męgły. kto choraci bedzie a lenac
Zapowietrzonymi lekarstwo. tego no
cniego kćre mł powietrze wćłmione
jest. byćć Sety rad. en dżego wignat
ktoregaty. wny mł Sadnego mćł. bż.

Kędki mał on choty wćłbż. kćpo
wanić mćł. poprawicenie y ta nie
opatrżnosć cżestokrac kć. nielespie
cżenstwi ludzie y kć. szkodzić bż. wo
ta mćł. prawnic. **N**la tego pilnie sie
na to bżeta ogledac aby chory wćł.
mćł. mćł. wćł. an kć. mćł. bż.
nia a m. pocenia an kć. mćł. bż.
go an. lekarz tego mćł. nie dawatać
by.

bierney znak pewnego zapowietwienia
poznany miał. **A** Znakki zktorych
zapowietwienia cstonick prawdmie y.
nieomylnie bywa poznany sa roznai
te y wedlug przyznawosci y disposicy per
soni complexionis alterationis prosopite
y przedmocyse sa znakem siesi.

23

Pierwszy gdy sie kto prawdmie zapo
wietwi przychodzi han zimno nieprzy
redzenie i dżenie a potem wnetze przy
chodzą gorące rozpalenie a podczas
prawy gorącka a po niej zimno przy
pada

Trzeci znak **C**iebieia wsiutki cstonki
także nagłe wsiutka nagłe moc y sila
bardzo woslowicku a pacjentowie nie
imoga sie ruszyć chyba szuraniem nie
wskierem glorytulaniem od rozumne
odchodzenia chi szurka statowia ywei
smieniem wpierszach.

Trzeci **P**rzychodzą na cstonicki sa
pewnego woslowicku woslowicku pragnienie
gorące woslowicku medercku redzeniu
czeste na wielki dżor bieganie.

Czwarty **A**ktwardzenie albo zatka
nie bywa albo też nieporządnie
przebieganie stale smierdzące **V**irna

T y

metna gestia

miernota jako od koma

Praty znak **P**uls słaby a głołok.

Smierci i rożnionem spaniem

Słoty. **G**dy sie rożboly i gruczoły są
słami i d pachami i tinnice albo
gerace krosty i blachy. do 10 p. 5 mierz
Jedną ciota bez pryncipij. ok. 10 y. 10 p. 10 mierz
ca. perone są znaki i idowice i tenna

Tęsy cedy. Dżestawisse y pospolite
znaki do poznania iest. kto g. 10 p. 10
cenna. 10 p. 10 mierz. 10 p. 10 mierz.
10 p. 10 mierz. 10 p. 10 mierz. 10 p. 10 mierz.
10 p. 10 mierz. 10 p. 10 mierz. 10 p. 10 mierz.
10 p. 10 mierz. 10 p. 10 mierz. 10 p. 10 mierz.

PROPOSITIO

Ponieważ dostatecznie przy pamięta
to się do tego tak. 10 p. 10 mierz.
Zadawać ciastu meroniego powieterza
y 10 p. 10 mierz. 10 p. 10 mierz. 10 p. 10 mierz.
10 p. 10 mierz. 10 p. 10 mierz. 10 p. 10 mierz.
10 p. 10 mierz. 10 p. 10 mierz. 10 p. 10 mierz.
10 p. 10 mierz. 10 p. 10 mierz. 10 p. 10 mierz.
10 p. 10 mierz. 10 p. 10 mierz. 10 p. 10 mierz.

Słoty. do tego potrzebnych znak
10 p. 10 mierz. 10 p. 10 mierz. 10 p. 10 mierz.
10 p. 10 mierz. 10 p. 10 mierz. 10 p. 10 mierz.
10 p. 10 mierz. 10 p. 10 mierz. 10 p. 10 mierz.
10 p. 10 mierz. 10 p. 10 mierz. 10 p. 10 mierz.

niez nim na obie strony laski swej.

29

Niechaj. **A**men.

Niechaj. **C**hory ma sie **P**an **B**ogu
alek. **A**leksemu lekarzom u naprzo
dumstemu pomocy preszyc aby dopuszc
y. **A**le naczyl aby tego meda to jest lekar
stwa przyjmowac. **B**ogdzie sie nada
ly. **N**e czterech a dwudziestu godzinach
chorbie takowey. nie zabieży. tedy po
tym zwichnieszia icy. pomoe moze.

Powtorze czlowieka chorego zapewne
trwonego potrzeba na stronie osobno
stlażyc. **B**o y potesta menci stary
wielowato kazat. **P**an **B**og. **A**le chiac
od zdrowych dla zarazy. **A**leko menci
nam przystoi to czynic. **A**by sie chasy
takie nabrahata. **N**ielespicznie chorego
na oskliweści polozyc. **P**otom mu dze
se postawowac y lekarstwa mu doda
wac.

Potrzebie. **N**iechaj. **M**at chory ratwar
dzoney. **B**urzel doly. **M**u go chowozyc. y
zmielczyć potrzeba. **L**evstera albo czm
kono. **K**u stelen pobudzio.

Po chwarte. **G**dziech. **C**hory. **N**e na lby

stary, ani nastaj młoty, a tralagłowa
t. latu młoczeniwna tedy może mi ka
żać żyte żarog krowe rońscie albo ian
ku stawiać bądź spominka albo krowe
czornie wśakże niepożmę, ielno we cste
ry, god tyny, potym, albo po wiedzemu ra
ko zachorż it ten zapowienieny, stey,
strony, która boli albo na której, by,
sie guży, ielno albo krowy, plamy, y,
ślachy, ielno nablżen, ikażaly, żeby,
nie radowita y żarashwa krowe od ser
ca odciagnęci.

Tak gdy sie guży wyrżnż, ża wśam
tedy, na tenże stronu nablżkiem
albo wśelk, iego palca głowna, żyte
bżeba puscie

Vkażalty sie znak taki na lymie
albo na pędgartu tedy żyte bżeba
otworżne pod reżkiem, ielno na ower
siach, ielno na lópalkach, **M**ediane

Tymże ctyżaniem, gdżety sie wyrżn
alty, guży, na barkach, na żebach, na
cylkach, albo pod pachami, może młona
t. ielno, albo med ielno otworżne, ielno by,
miedzy nogami, tely, krowka, ielno, ielno
bżeba otworżne, ielno, ielno, ielno, ielno.

A pilność bżeba na tely, ielno, ielno,
i elno, ielno, ielno, ielno, ielno, ielno, ielno.

Ł. niech sta barzobila ciarna.

25

Ł. piate choremu do tego pomoe aby sie
niegl zupocz a te alst naktowiony Ba
w. i potmocny Ba Bluka.

Ł. Boste mied pogrionu przy orawu, to
nasloma choro go y lekarska kupesy
iwanu wadlug spozobu przy sadku.

Ł. Zela tes na to mied kuznosc ieslity
je cflowick po ulececiu zapowietrzuf
tedy choru mia kuznosc ieslity mogt
iognit sobie kuznosc. **G**dzietu niemogt
tedy na sobie pomoe iognituf wody so
li trahe miedu octu starego masta to
woflito zapowietrzuf cuolo iognie a pale
iognituf uprawitufy albo mowge
miedu miedu albo mastedu troche poma
rowawdu, albo choru potudzie iognie
iognit. tak nalepien y nawioccy miedu.

A ieslity choru prozny stomach mial
a to aby mial niezawadzony. **I**tem
gdzieby lat niemial do temu byty
kuznosc iognit albo dla woflito nawioc
miedu przychodni niemogt by. Zety otoc
woflito am kuznosc iognit kuznosc miedu
miedu kuznosc kuznosc potema sie apo
li iognit. q. woflito chodogry. lac miedu
miedu potema ale tak zety miedu a c. potema

1. **K**oniec gdzicty sie nie wieci, pon-
 nie mogl dac mu orszenie. a uie mu-
 na potowac. **A** gdzicty, rze niefial
 orszenie, a uie orszenie, a uie orszenie,
 a ty, boche orszenie, a uie orszenie, a uie
 a ty, boche orszenie, a uie orszenie, a uie
 a ty, boche orszenie, a uie orszenie, a uie

A gloriu, sic chora psona poen nemo
 et tedi, wezmi dure albo tity nure
 Acqly, respal se ie phanse ie maky su
 sta'a iernde poen qrey. Glad's de do
 suchi choremie meday gelyne. **A** llo
 tes naley, cepley, woldy, ches lamy ch
 fla'3 satk us' ie chustami a wos ie
 choremie pod nazy, tby, sic ink Sigval
 u poen sie moqt

A lso wes the woful pecher a naky
wen. creolen woly sawas go co n-
lepye. a wyls go thoreme. ped oache

K oszidwna i doswi
 adzorna wodki do
 pobudzenia albo bez
 nicia polu

Vestri Dilectissimi Diplomi
Clementis Omnia Biedierere

Wesołniku Goryski G. i gann
kade go piec lotow. **P**ieprz. kugie
go pociżłkio kwratu. **W** kiska
fawo kade go młquantel. **B**rya. kwie
Alexandromykiey, młenszey, quantel.
Camphory, pūtseripula, **U**edim. orozia
Simpulm. soale. ego rogu. **S**eleuego
simpulm. sflus. kmożdzeczu. w se
czy. na polu. miaz. **B**omoc. w pulu
nie kwat. **D**obrego. w. na. dist. lly.
to. orzez. a. len. b. k. per. bal. m. m. na.
vis. **D**away. ten. w. w. l. k. m. e. z. e. z. n. i. e.
s. z. e. s. e. l. o. t. o. w. n. a. i. c. d. e. n. n. a. s. b. i. a. l. e. n. g. l. o. w. i. e.
t. e. p. o. l. o. t. o. w. n. o. m. l. o. d. e. y. p. e. r. s. o. n. i. e. t. i. e.
k. i. a. z. e. s. e. t. e. g. o. r. k. l. a. s. i. z. i. e. a. p. o. c. i. e. s. i. e.
c. o. n. a. l. e. p. r. e. y. n. a. t. o.

Druga Wodka.
Lbo chaszcie w pteie w na
rba dzie

R Thymae optima. 34

Αννυαε -34

Caraphilomeni.

3 ym Zuberis

penis a 2 35

Cynamomi Croci Superbu añ 3)

uni distillati 3x

Life. utitur macerentur et colā
tur secundum artem. **T**ey. mulli

C.

Alho joralki a lowichowi uciom
a eia ca sembenanni se peltuy. 3
Ze dume uciom. **A**lho dny sobru
alko sdyakone ppyromat.

Descriptio aquae

Theriac.

R. Theriac **A.** alexandrinat. 3jss

A. Myrrhae. 3jss

C. Croci Orientalis 3ij

S. Superfundantur spiritus vini costi
mi 3 iiiiij. operculo diligenter super
imposito. **A.** lentico caeco m. l. co.
lur et paratur aqua quae in vitro
probe recondet. Et semel ex
hoc coctione unum vel dimidium
in aqua pura et multis diebus
et ceteris vel etiam alio liquore vel
cum vino generoso

Aliud Diaphoreticum

R. Vini correcti 3x

T. Theriacae. 3ss

A. Myrrhae rubrae.

C. Croci an. 3j

L. liquoris 3m 3i heris

P. Piperis longi an. 3ss

M. Misceantur Ex eo bibat aeger

Prorok semis in vno opt mo.

27

Posredne nřytrę **A**edykowie tego nar
Bana ze chorego redsementu y naretem po
stane y edywarde hocha a nřytręcy pō
ocedim cōfektow nū ku redsementu
dowu abymie m dlat y sly mērtant
a sōbl dle nū dawa y pomagacku
redsementu rosanu cōfektu zeukom.

Boragena, cukier **A**nnis **C**hrsti
y nētrę m podokne **D**o tego nāznacze
kalka sōblę pōyrednych y pomogęch
od **A**edykion hōstaidetow y sly satec.

Re **R**ose hē hē hē

Fyethow wē hē hē

Boragow wē hē hē

Rosallow cōmōnych hē hē
hē hē y nētrę hē hē

Rosam **A**rmennam pultorę 3p

Skerok cōmōnych wē hē hē

Pomavance wē hē hē oboy
ya po lēcio.

Curdal cōmōnych wē hē hē

Wesm de tego **U**lkpu **F**ielho
tego albo **R**osā nētrę hē hē cōfekt
dowu tego choremu iako ułaski o
slych nā wēten ras a cōsto.

Gy

Aliud

Re Conserva **R**osarum

Violarum

Boraginis

Specierum

Nymphaeae an 3j

Dianthodon **A**bbat

Dianthodon Sanchalini

Dianthodon an 3vj

Poli **A**rmen ppar 3j

Coral rub 3s

Syrop aceto totatis limoniarum

Acelositatis itn an 9s

Fat **C**lectuamum instar mixti
liquidi **E**x hoc detur a groto quan-
titate auctis.

Turck do poulencia.

Re **A**quam **B**oraginis

Rosarum

Induniae an 3j

Syrop acetos: citri 3j

Pulueris specierum

Margariton frigi

Dianthodon **S**antol

Dianthodon **A**bbas

Miscerantur.

Ten. tri rek chon, ma pie ro pore
nuu

albo humore repulso senio. est. t. deo nie 28
n at ka. ed senio.

Wodka. ka. genteam serca.

R. A. **A**quam. **R**osarum

Melissae

Boraginis

Aceosae

Eadimae

Rubrum et **A**lbū **S**andal.

Corticēs mali añ 3j

Citri

Ligni **A**loes.

Ossis, sen **C**artilaginis
e corde cerui añ 3s

Coral: rub: 3s

Croci **O**riental: gr: xj

Terantur in tenuissimum pulve
rem et miscēantur in usum **E**pi
thematicis. **W**tytu. v. maczaj chaste na
dłoni sseroko a. przykladać namy
co serca ielekroo potrzeba.

EpitHEMA albo

Wodka chłódza

G ca.
1y

R **A**quam **R**osarum ℥s
Boraginis
Cardui benedicti
Nymphae an. ℥ij
Acco. ex vino acrimo
Rosarum purpur.
Coral rub. an. ℥j
Spedij ℥j
Cork. Citrini rubi ℥js
Camphorae ℥i

Conminuenda comminuta ut
 fiat, ex comitis aqua pro cothema
 te obducatur. **C**ustke inter modice a
 silae cieplo ad seve.

To est **C**uratio interna pro eo
 ra sa pomoy **B**eda radon. te sa
 nasentē conietida mercurio dore
 trā mōse hō m. gma ne

Co sic dulei detrese. tu noli. y. a.
 curacione **C**arkine lorum **P**aste
 lorum **P**apularum. to est na le
 cberu **A**noctematum in **B**odow qu
 bow v. krost et in. h. nali purgatione
 na est et in purgatione. alio acy
 scum **B**ogdy. h. m. ob. sa. em. akō

to miewalo czlowiek na rowniezu to
 dzie purgowany u oczyszczoney. Zatem
 wnetze sie okaza na wierzchu wrzody
 krosty, ktore jedny sa czemwone a druzi
 pe biele a czarne. drugie modre a
 drugie blade albo szare.

Jest moczyn glowie byl powietrzem Sa
 rasom. tedy sie oka sa quzy, krosty u
 plamy. Sa wszam na byt na ciele albo
 usrocie na setach albo na gardle. **A**
 iesli serce zarazone bylo tedy sie okaza
 wrzody u plamy. pod pachami albo na
 bokach. **J**est wlatwota byla zarazona
 tedy sie okaza krosty na tonie albo
 na goleniach. **B**o principle membru
 kazde moca sa krosty. **m.** **Pan. Bog**
 Wszelkiedzi u gani a przez od siebie szlo
 slwa materia a na wierzch na rowy.
 dysza aby byla wlozona u odognana
A kiedy glowie m dzy na ciele na
 glowie albo na nogach. Okaze sie
 znak wrzodow albo krost tedy we
 slug nauki. **V**szonych u doznach. **30**
Medukow u. Cyruulikow ma
 byc na to przystosowany plaster wazni
 faracy. abo naturalne pomocny byl ku
 lezianiu wnetu wrzodow na rowach. **A**
 glizdy. na wierzch niechcal wywroc

all. by. zas wstąpił tedy cślowek
ten. i. z niepowołanego zdrwienia.

Druidzy. bānki staronary aby, mogli
wśled wyęgać. y. topomix nie na
gorzba.

Druidzy. wziawszy cebule. a. skro
woszy. i. cy. wierzby. y. szodek wy
wziawszy. kładą dynakro. a. ony.
w. w. z. e. m. skrocinym. zaprawiwszy.
kładą. w. o. g. i. e. n. aby. się. tak. u. o. r. e. k. t. a.

A gdy. się. prawić. dobrze. upieczę. po
tym. i. s. t. u. k. s. y. w. m. o. s. d. e. r. z. y. s. k. u. z. o. n. e.
go. c. i. y. n. i. a. p. l. a. s. t. e. r. a. n. a. g. i. b. y. p. r. z. y.
kładają. larzo. i. e. s. t. w. s. e. c. p. o. m. o. c. n. a.
za. p. o. m. o. c. a. b. o. z. a. y. t. e. r. m. i. a. d. e. z. o. n. a.

Jako. y. k. l. o. r. y. m. o. b. y. c. z. a. i. e. m. q. u. d. y.
i. a. d. e. n. t. e. m. i. a. i. a. k. u. e. d. m. i. e. k. c. z. o. n. e.
y. n. a. w. i. e. r. z. e. h. w. y. c. i. a. g. n. o. r. e. g. d. y.
r. e. n. a. t. r. s. f. a. **D**ruidzy. c. l. y. m. k. l. o. g. i.
n. a. p. i. s. a. l. i. c. o. t. u. c. o. n. s. c. i. e. n. s. y. n. a. k. r. o. t.
c. e. t. i. l. k. o. p. r. z. y. p. o. m. n. i. e. p. o. s. p. o. l. i. t. o. a.
p. r. e. s. t. e. w. s. e. c. z. y. k. t. o. r. e. m. i. s. o. t. i. e. l. u. d. z. i. e.
c. z. a. s. u. p. o. t. r. z. e. b. y. m. i. a. i. a. y. w. z. y. g. p. o.
m. o. c.

Ludzie. p. o. s. p. o. l. i. t. a. y. w. i. e. s. n. i. a. y. t. e.
g. o. p. r. e. s. t. e. g. o. l. e. k. a. n. t. w. a. m. e. c. h. d. y. u. z. y.
m. i. a. i. a. **W**ezmi. o. r. e. z. o. n. a. c. e. b. u. l. e. a.

ciasta kwasnego skolacz cebule a zia
sam smieszay a na guby przykladay.

Item. Gnoiu golebrego smieszay zowra
na albo w smieszay maki przyday.
do tego troche miodu y troche smaku
a w smieszay a na wrzod przykladay.
bardzo prędko god tym smieszay y
stępnie wrzod ale wrzeta często paster
od narodzi y przykladac.

Item. Druddy tierba figi ciasto y sol
kaldego zaciwnie a to smieszay
by chymia plaster y na wrzody przy
kladay raz dwa y ctery z bierni
do codym prędko y otwiera sie

Item. Na krosty wozni Cantarides
wocie mocnych I. quina ciasta rako
wloski oboz smieszay to a rezmaz
woda ciepła wloz tego w skorupke
cybecha włoskiego a na wrzod przy

Item. Na czarne krosty rozmni białey
Lichey wloz ia wocine a wnauszy
bas w listki przykladay a na kro
sty na krosty z bierni raz ctery
raz a w padnie a cetym przy
kladay a białey.

Item. Wolenie wielkie reze co otworze
ni wrzoda wozni wietka gębke

Smaczay za wrobsie wstony.
wzsal. **R**umien. rozpuszczany
nem. Inianem et katum. **G**raecum
y. szaz to bezyni. Wbenio. tolesci y.
wzrodzoi. Rbmaga.

Albo weźmi. kralik. Graia y. put. 3at
Ca. ratowego y. troche. cleyku. roza
nego. bezyni. miase. Szego. a. klasle
niek. Szego. bezyni. wstny. na wzrodz
wz. rade. przymi. szay.

Plastek. krostowany
do smutku. Szego. y. Szego
wzrodz.

R **R**adicum altheae
Maluarum.

Matrum. violam. cum. radice.

Radicum. **L**ilii albi. ^{bus} an. 3.

Cognantur. omnia. et. pistentur.
cum. axungia. pora. et. fermento.
tam. cum. radicibus. praedictis.
ponas. radices. facientuli. et. di
tilami. rebentam. et. similiter. se
mina. lini. et. facinum. **G**raecum.

NOTA

Take. we. wzrodz. m. a. byc. otwo
wbenio. wst. Szadlen. albo. wz. dy.

plaszem iu przedy tym. Siercy. aby
i konwose Sarashura aldehy mogla
miec ku wyszem a nie. Sekad asly
sie sam wrsad ciworbyc mial. **P**otom
ioy chedoznossy ranc. ma byc zionch
iako ranc i w Body. pospolite.

Nacstatek ma roznac iakoby ku
Sankarinnu y dokonaczennu kinnch
potomcy. raz albo dwa a w domu. so
Sakizumac. Sely. w Byssko cialo adia
Sewten. Sarazh. kulo wydzyszwne. ze
by. Zaffe. Szym. iadem nie bylo Sarazh
ne.

PERORATIO.

Vkazalo sie iuz na krzesci roist
Postylenia y iako y. Skad. Powia
ia iako jest rosmaila Skad. y. od
kogo. pochodz. ktora. icy. pryzyczyna
ia ktore ludzic wybygada iako sie
cy. ofronie y worarowac iako ia
roznawac. **N**acstatek iako wy
na. wnetrzu y. na wierzchu. ma. sto
wozlonieku. koczyc y. odagnac.

Wszedl mowacy. y. wieczni. **P**an
Bog. mied. ram. racy. bys. Saska
wuj. y. mifericownym y. mied. nas. mo
ut. racy. od. Sarashurego. iadowitego

HU

po

porciekda morowego tych niebiepie
chych y istatechych Bazaru przez
Chrystusa **S**yna swiego **P**ania nase
go **O** wiecebny, doctrochych, y milosny
ny, **B**oze wedlug zawneg a laska
wty, obciencie twocy, ktoras obci
calt natunek y pomoe morowa
W **S**ynowi, mieczam coby seby
a ia tutez po natunki wty, mnie
ionchwalac bedziesz **P**rzyja
qles tes **P**ania slowem mied
mecnym. morowa **L**uzoe ia
miedze samowci qbesznego ale
vachcy, seby nie nawroci do Byn
tyt **P**remny twego majestatu
swietego radez od nas karanie
moytwe cownicda oddalic
dla twego jednorodnego **S**y
na **J**ezu **C**hrysta **P**a
nia y. **I**baociucla
nasego **A**men.

Soli **D**eo gloria et honor.

Znaki ktore zwykly kly uprzedzac mo- wowe powietrze

Napierwszy znak albo radnicy
brzyścy na morowego powietrza
Ja cześć cię Lata deszczu bez
wiatru a gdy deszcz nie idzie niebi
czna nowość pod mure.

Drug znak idzie niebi mości bracie
a czerwiec tak Słońca raki
Ależ cię komety y inſze znaki
ogniſte na powietrzu oznajmują
powietrze.

Treć znak pewna gdy se zdadzą
lata gorzej bić niż nam blisko a c
zynoć nadszawany.

Czwarty znak Cień przez noc na
wiatr wystawiony jeśli se smodzi
to toż znaczy.

Pięty pſow y wilk on wsciekł się po
wielbieniu przeprząza

Stoſty owce dykły wprzód zdychać
bo są mdlejszego daleko niż tu
mżyrodzenia.

H iij

Sedmy **C**hrobactwa. **W**ezow
to i ysony podolney gadzi ny po
zmi geste cholanie ust zna kum.
tluskego morewego powietrza. **B**o
gadziaci ziemie sio cie mies zania
opuszcza dla piskrych waporow
ktore wbrema sie zaczawia y zniem
wychodzac powietrze zwojly osiada
y zarazac.

Osmi **P**takow zdychania a wzde
chy pod skrzydlami pecherze gwal
towny mcy zwojly osiada.

Dokwiaty. Motow plocz niewbenio
much y kszuch ktore ca pube lne
generantow ditatek o powietrzeny
zarazie doia znac.

Ostatni **W**galkach ktore sie na de
bie rodzi pspolice zabranka mizo
wia brodzi nie albo chrobaczek albo
muszka albo pajaczek **C**hrobaczek
powietrzem gosci bo sie rodzi z wil
gotnesei z zagnowaniem. **M**uszka o
znaymuie brodzami ekuytosi bo sie
rodzi z wilgotnoscj i miazgi zioaney.

Pajaczek glodem przegrza bo jest
zimo snehy a zimno y suchosc rodze
nia y zywotoni sa przeciwnemy. **P**
mu ostatni cinn znakowi tak wie
le wiary day iako **C**aidanowiy,

M Baldowi k tory tego statku nie.
 dowodzą, a z sami przez doświadczenie
 co jest prawdziwego obaczysz. **L**ych zna
 ków gdzie nie kilka, trzeba nieomyślnie
 znate oznajmują. **K** tory też powy.
 nach, po weźniach po trzemon w czasie
 wadko pogłodzi. Zwykle nie zachynac.
Tad, mozem obaczyc ieszcze, terazniej.
 By, postrach, morowego powietrza znaków
 nie przebedzily. **A**le, opuszczy mamy
 tego co astris nie raki, przychyni znastka
 Gwiezdaemia k tory blisko przyslych
 czasow effecti swoie beda roscinac: tak
 se glasczenia y zgrowadzenia plane
 ty barzo czeste. **W**szakze penienisz ieszcze
 znakiow gwałtownych, a m. aenis corru
 ptionem nieba czemy. **P**ani **B**oga tedy
 warac a niepotrzebne smrodz, y blota
 wybatarać, od posrodku. **L**istop
 da Cgdz. **A**ns opanowania, zna
 me zlotowice, przeawny, promie
 niem ra Gwiezdaemia y, cennuata
 bacielka, bedzie pogladat. **G**dzie sie
 nie gwałtownego nie wzhorci slaski
Bez, nie raki, mozem, byc bezpie
 czniejszy mi. **J T**

W KRAK^Ź
WIE
Drukowa
no
W Woyciecha
Kobylińskiego
go Roku Pa
Ńskiego
15808.

Reccepta
Dusna y cie
sna przeciw **P**o

wietrznie morowymu.

Pism. a. sirotego y. z doświadczo
nych lekarzow zebra na. y ku po
żytkowi pospolitemu wydana.

Przez **K**siecia **H**ie
ronima **P**owodow
skiego **K**anonika **P**ozna
skiego.

O **A**leciemias **XLII.**

Opowiadałem wam dzisiaj a nie
wysłuchaliście głosu **P**ana. **B**oga wa
żego na wszystkie. **B**ecsy, które mie
jszysłał do was **T**eras tedy niedługo
doleciecie iś męczem y głodem, y
powietrzem morowem pomrzecie.

Ezechiel **XXXIII.**

Nawróćcie się od drogi waszych
garbów tych y zemnie wzdry, mój iś mi
rzec domu **I**zraelski?

THE NEW YORK
LIBRARY

ASTOR LENOX
TILDEN FOUNDATION

1850

Przemowa.

35

Nieszłowić, prze grzech niemoordny
cierpi wielkie niedostatki y doległo
ści tak na duszy, jako na ciele prze
ło **Pan. Bog** Złutosci swej ku postanin
y, potwórcy nam tego wzdrowienia duszy
y, cielesnymy racyt m. a. d. do wleczenia
chorob dusznych. **K**apłan a do ciele
śnych sącie roztoczyć cielesnego lekarza
Cóż tak **Pan. Bog** roztoczyć racyt tedy, **J**ezusze
lekarz cielesny, pomóż nam nauki swej ciążę choroby
ta tylko ratować może ale duszy pomocą ^{niekiedy}
nie może przeło z nauka tego jest dozna. **K**apłan
śna y, wierz, ktorzy **J. E. Ch.** są m. a. z. i. n. a. n. e.
matkemi y, skazitelnemi a dusza c. s. t. o. **3y.**
wierz, jest bezwielakowy, m. a. t. e. r. o. y.
y, przeło z nieśmiertelną y, skazitelną
Kapłanka sącie moc y, powi. a. n. o. s. i.
s. i. a. g. a. a. n. i. e. n. a. c. i. a. l. o. **W**szak
z choroby, niekiedy, na c. s. t. o. w. i. e. k. z.
przypadają nie tak znakazenia ra
kiego w. i. r. o. d. z. o. n. e. g. o. r. a. k. o. r. o. c. e. y. z. d. o.
o. u. t. r. o. s. e. n. i. a. a. k. a. d. m. **B**oskiej. **B**a. n. i.
kie grzechy, własne albo czyje in. s. e.

teby takowe choroby, pomoca i
lekiego lekarza, tridno wleczone
byo moze. **J**ak az to widnany, z
jednego d'iskonalu, lekarz redna
ka manka y, m'iescia y takow
nisi lekarz, tam i redna ka choro
be, gwiednym, c'lowiecie, sn'a
dnie wleczy, a widnany, resp'ose cza
seni do smierci pomoze: dla tego

Mois. 2. az z p'debno oney choroby. **C**zako
krole 2. az p'smo s'owete p'owidczy. **O**rze.
Jan. 5. 9. d'nieysza p'zyczyna jest dopusz
czenie y, sprawa. **B**oska albo dla
takiego g'w'echu albo dla okazania
mocy y, o'zmnozenia chwały. **B**o
zey. **P**iseto? takowych chorob
wleczenie nie tak na. **D**okt'mach
rako na. **K**aplaniech nie tak
na lekarstwach cielesnych rako
y, na dusznych, walech. **E**tego
mamy, p'zyl'tady, iasne wpisane
h'ist'um, g'dzie niewleczo y, a
k'ed'zo am'ietelny wrzod. **K**rola. **E**ze
2. Para 12. ch'alza. **P**rovok. **A**nis wlezyt
fol na tych m'ast p'zodk'iem poku

ta a potym plastrami figowym k tony
wedle przyrodzenia onemu gerzce
mu wrodołowi wroce. Zawadzic miał.

Także **P**ani **K**rystus oczy slepaco
wzdrowil blatem ktore wedle przyro Jan ga
dzenia barzicy, goślepic mialo. **O**tożis pokuta
nieioremy k fory choroby tak **P**ani **B**og ^{ma upr}
przeobszeda tedy: est roszkabanie **K** ^{szkabanie}
szelnie aby sie **D**oktorowie leczenia ^{leczona}
gadnego chorego nie podejmowali
aby sie pierwey, prześ pokute s **P**a ^{Przychy}
reki **B**ogiem szednat **O** tedy po ^{na tym la}
wieszce morowe rezece, sprzepraszaniaia tud
kaszni **B**oskiej, niż żakwego naka ^{knażek}
senia ciała estowiczege pochodzi
Czako sie napoczałkw tych knażek
wkadnie) tedy, za rozumienia is
bleczenie jego gruntrwne szlece
nia duze od grzechow plynie a wi
dzac iz tego wtak, gwałtowney po
trzebie ludzkiej, hikt naszy nie
bezynil, wazylem sie za czas barzo
maly **C**orben? tes kracie y. po prostu)

March 16 nych morow **N**a niemocene beda
klase rece a beda wdrozeni rece
Dzień 286 beda traci a niasz odza im **W** kto
Summa y nych kraszach naprzedz kaza ne by
wzrostelichy a a orzuczyu perioritza morowigo
ny k kraszach orzodk w m. duzde tr rest grzechy kto
to na carzrey **P**ana **B**oga dotakio
go karniaa nobudkane dotym orzuc
rodzono albo ciebie ne stad ze tam
Zawaz lawaia ne nanki rako te
orzuczyu orzetaci orzuczyu Zawi
Bem klady sa tes nuchone orzetney
Be w lacnei se nanki karnowa
nia se Zawaz morow y **N**akoniec
orlura ne sekastion dewnybe
a lacneybe rako ractwaac kach
ktozy nusz powietzeni morow
Zawazeni **Z** ktorzych piasze mau
ki 13 la Brisma sunetej rounbrane.

Te ostatnie nauki cielesne i duchowe
 w szychbie mego, dla tego i **B**ożyci
 skazał abo rozum do doskonałego
 sprawienia ich abo rozum do karności
 na on czas moe, odymie **W**szak
 gdy kto nie chce dufać w nauki dobrane
 zachować, i chci, za tymi rzeczami
 walczyć, tedy, nadzwyczajest i mu
 pomóc nie beda. **B**ożyci, **P**an

Boq na siego tuk. serawien ego imore
dopuscit k' tona k' adon. godzi nu uer ma.

Bogę tedy, ty, taki młot młocący
 dołowy i wstępnie. Is on a smiere nie
 ku karmieniu ale ku tego łobozu
 ku wychłuszczeniu otóżu i młota
 dości onego młocącego. **A** tak. ko
 rbie staż książek. **Hee** oszucze
 w takim przymadku pomie młoczą,
 naosob. Takarba wstępnego a dnie
 byo może młocącego a gdoś ty,
 boce on młot tedy, młoczą, to młot
 kie ks. wki przeżyta a co iemu do:

kochne i serce i serce nuch dla
 przynadli, kochne **A** g. d. n. b.
 i. k. k. i. n. a. g. l. y. m. i. o. b. y. d. a. k. n.
 dozwolone d. o. w. e. t. t. e. d. y. d. l. a. t. e. g. o. r. k.
 y. d. y. c. o. n. s. e. h. o. n. y. d. e. k. a. k. e. m. ¶ Zna
 k. i. e. m. n. a. g. s. t. o. n. i. e. p. o. t. o. z. o. n. y. n. s. a. o. n. a.
 c. z. o. n. e. **A** n. a. d. l. o. t. e. k. s. i. a. s. k. i. s. i.

Teksia sarsane tak is nie tulko westym
 slyk chroale. ted w dobru mi odwracasz do
 prawdy a na prawy s drozo a dusz negoy
 do Bogodno cielos negi romoi moqa, **K**to
 k olurek. tedu, znych co o Butkus
 dusz negoy a cielos negoy wed more
 niech to a smoch, a wy, a kory
 go **P**ani **B**og zla negi niebe
 sonec sarsane sadoat chroci
 ku chroale. milego **B**oga a po
 loszennu sarsane. **A** za teo kto
 ze nanki sarsat niech **P**ani
Boga. prosie me sarsane chroci.

Recepta

Duszna y cielesna przeciw Powietrzu Morowemu.

Chorba zadna gnuccionu a deskanie tleiona byc nie moze az pierwcy przybytny icy prawda wie zrobumi a he u. szu szyni oty. zaynu i prbatniene

le. dy **T**akzeo ten kto przeciw **M**orowemu **P**owietrzu sekawstia byc wae chce. trzeba aby pierwcy przybytny tego proci oddatil a testese pierwcy che zrobumi al. **K**to te przedniuszse satiorakie

Pierwsza pochodzi ex causa prima to jest zstony. samego **P**ana **B**oga **W**tora ex causis secundis Invenimus to jest zstony. bogow niebieskich albo influency zwiarszych **T**reca ex causis inferior

B

inibus et ex ipso subiecto to rest
3 strony, rzechy, ziemskich y 3 przy-
czy, nny, samych ludzi **P**ierwsza te.

Grzechy dy, przychyna powietrza morowe.
niekiedy, sągo iest dopuszczenie y karanie **B**o
orzechy, skie, za ciełskie grzechy, ludzkie.
choroby, **B**eżesz, wedle siła, dectwa, ośma.
Ala, mro, **S. Pan Bog** na ludzie, dla grze-
nych, **S. Pan Bog** na ludzie, dla grze-

Morow, **S. Pan Bog** na ludzie, dla grze-
chów, ich, przyczyna, te, choroby, kto
złoty, ry, ch, sobie, sami, ludzie, przez, nie,
Jan, Soga, **S. Pan Bog** na ludzie, dla grze-
i, ker, ma, **S. Pan Bog** na ludzie, dla grze-
Jakub, **S. Pan Bog** na ludzie, dla grze-
a, lbo, hu, morow, przychyna, być,
mogą, tedy, daleko, więcej, Itako,
wego, dopuszczenia, **B**oskiego, idzie,
powietrze, morowe, w, którym, dzie,
się, zepsowanie, tej, rzechy, która,
narod, ludzki, niewiada, a, te, z, to-
rey, y, mały, chwile, żyć, nie, może,
to, iest, waźno, który, za, dopus-
zczeniem, **B**oskim, Parabon, be-
dą, mra, to, tego, co, by, przez, od-
dychanie, serca, ludzkie, chłodzi,
y, posilać, mial, to, ie, wogim, radem,
Barab, skad, w, szty, krentu, ciatu, wpa-
dek

39
slynie **C**o rednak **P**ani **B**og spra
wuje per causas secundas to jest mo
ca, biegom niebieskich które ludzom
dobro ku pożytkowi a słup zasie ku
szkodzie y karaniu nakrecać zwykło.
Gdyż stażenie albo też sprżecenie
nie niektórych **P**lanetow iadowne za
razenie powietrza niekiedy sprży
rodzenia swego sorawowac zwykło.

A taka constellacia bywa iwtora, drzy
byna moru albo zleto powietrza.

Gdyż z ziemie y gwody, wyciaga pany
ludzom niezdrone ktorim, dotkli
wrat a z niego ludzie zasie zaraže
ni bywaja y. Stadze też terzeby kto
ro sie z ziemie y gwody, y zwiatku
bywnosa ludzkiey, rodza ludzom za
razliwe bywaja.

Trebia a cztymia Powie
ridzie z samych ludzi dworakim spo
sobem **N**aprzod gdy ludzie stytey: ^{rewego} przy
nym a nie porzadnym byciem aata ^{ny z ludz}
swoie stymi wilkosciami napetnwo: ^{wychodza}
sby, one rako do nasych chorob tak,
wiec do mlekcy zaraży ed moro:
B 2 wego.

węgi powieściu sossobnem i. do
leżenia bardzo trudem czynia. **A**
kiedy gdy, przez one bytęcone a nie
władne się tak, służyć jako y by
dla domowych które pod sprawa
sua mara i. przez długostwa y swo
dy, stad pochodzące wiatrowi albo
powietrzu zarażeni przyczyniaia
Gdy, się tedy, to które pospolu zey
dzie to jest constellacia zarażeni
ludzi nie trzeźwych a wielkosi tłu
stych a smrodliwych par albo dy
mów na powietrzu, tedy bardzo wiel
ka przyczyna do przysięgo mo
węgi powieściu i. stad się sie
rodzą komety, i. i. zapałeni
straszliwe na powietrzu które pe
wnemi znakami wycho przysię
go mogą być być czego i. z
teraz Świdawny, a straszliwey
komety. Skutekzie do zawał po
czynany. **D**o czego gdy, wystąpi
pełność roku, się mówił ciat
Tudziez tedy, stad jako zagnie od.

komety, i.
inże znaki
niey prze
wieszcaia

cania owetka przychylina radownego
Bapaleina bednie. **K**torę przychyliny.
acz są do tego powiećba bierzże możne
wzakoż **P**a **B**og łacno by, ię odmierio
niegt kiedy by, go sami ludzie tą ostatnią
a nawetśba przychylina od tego nie od
razali: to jest Błażoła swa która **P. B**o
gu daleko trudney, odmierio niż łęgi
niebieskie gdy, sąm ołowick, dobrowolnie
nie bezcho **K**torę, swę, wole, gdy, ludzie
wczynnie niu cięszkich bezchoit pobjestaci
niechca: tedy, też **P. B**og pieriśty, ch onych
przychyli tego powiećba nie tylko kie
żanowie ale iestże przymnażba ku
żrogu, a sprawiedliwej, pomscie swej.

Bo to dat znać przez **P**ieroka iż te Czworci
ostry, plagi miedź głod szkodliwe te olaga te
stic a mow chowa za nawetśba ka ika dol
żni pręciw Błemu ludowi swemu. skien, nie
naprawila

Ktorę mi plagami iż ius **P**a ni **E**zech. 148.

Bog nie rāzba pamięci naszey. **P**ol
ske przewiedjit a ię ię nie lep:
Bā ale gorsza uczynilo tedy, żnornu

Pan **B**og też plagi ale ió daley to
ciószel przeonszeba. y przepuszcza be
dzie ab lud tego na doganistwo zepso
wany albo sie polepszy. albo tymi pla
gami ioy. y nie mata. tyllko ludzbe ludzi
Ezechiel. wedlug tegoż orokow Bóstwinu
szy. ktorzyby taka moc a siogose **B**o
ska swiatu powiadali. **O** dymy gdy
by krotkosc dopuszcza przywibdloby.
ktore prze sie y z pisma przykladow dany. **A**le
chy mierzka kazni morowaw raczymia **P**an **B**og
stygna dopuszczac acz dla wibelakich ale
osobliwie dla tych grzechow **N**a
pychalcies **p**rzeod dla pychy. **p**rzecciu **B**ogu swo
kim powie **o**ben kara **o**bycielowi swemu y roskazaniu tego
na **2** krolzga **1**. parabz b. **27** c
Czego mamy. Inaczný przyklad w
Dawidzie ktory z znicrakow pychy
roskazat byl nad wola **B**oga wiel
kosc ludu swego tely. **I**a ten grzech
Bog **p**rzez wala chwylke powietrze
zabit przedm dziesiat tysiecy. meow
walcownych z onego ludu **A** co
wiedziec iesli **P**an **B**og takowey
ze pomsty. nad ludem pospolitym nie

41
Wzywa pręto iż przetożonych wielka
cześnie, iż nie tylko lud śmiertelny, a i otie
poddany dzwonię Bacia, ale y lud nie
bieski święte a przyiacioly. **B**oże rozma-
iym waganieniu a bliźniestwom, pod dy-
chę swą rąkoby, poddawia. **W**tedy. **K**acyszwa
grzech kaznia morowa, estbliwie pobu-
dżaracy, jest niedowiarstwo albo kacys-
two y bawochwalstwo. **K**tożem. **M**oi
Besi **P**rorok pęgrabaia wielkami a c-
zmatymi pętellectwom, kmi nie wias
wolszcie własnie spęlny, tak, potym mo-
wi: **N**iechajci **P**ani **B**og przyda **C**dopier
wssych plag morowe powstęde a z cie-
wiy, gładz i Bre mie. **I**żbeś **E**zechiel tak Ezechiel
Pani **B**og mowi: **T**a to iżes **C** kacyski
nawodno pogwałcił wssy, miarę posier-
conę i szelakimi przyskorkami y brzydli-
wosciami twym. i a też ciebie przelomie-
y, nieprępnsci tobie oko noie a m sie zmi-
luie. **I** potym daley, tak mowi: **N**iestę
tyż na obizy, dlwosci głosci domu **I**zra-
elskiego gdyż miedem głodem y po-
wiedem

niec
głoch mój od
ske ogar
nelj.

Wpaści maia **K**to daleko jest powie
tżem wroże a kto blisko przes mierz
padnie a kto wposrodku dostanie gło
tem wroże y. tak wy, pełnie gniewu wy
nad. nami. **K**tora przegródka iawne
nie w **P**olsce okabata gdij wielka
obsc králowi **P**odolskich y **R**uskich
od miedzi poganskięgo Salosnie
Zgineta a my, cawmy, od miedzi tego
daleko o to porcieżem nad miedzi
sroższym wmeramy. **C**i Basie co
miedzi nami a **R**usia miedzi
ia prze nie wrodzay, od głochu be
spieozni nie sa

Tzeci grzech który. **P**an **B**og po
wielkiem karać Bylet jest stich
walstwo przeciw **B**ogu osethione
Zkaccstwo podhodzące. **K**torę

Niedowiadai myka wsobie. **N**aprobod y por
sioo Bog ne niedowiarstwo prawdziwy, na:
penetke karze uce y. endom kcorie nie y, teraś Cato
wiecey, duchownie) w **K**osude

Powieszchymy dzieci. **O** czym **P.**

Bon tak mowi przez **M**oisze **1** do 4. **M**ois
kady mi nie wierzy we wzytkich ci
dach ktorzy uczynil przed nami? **A** ¹⁴⁶

tak pobie ie poknetdem morowym y wy
msze: aciebie **C** przelozony **K**oscioła
nego) uczynie **K** siabeciemi nad naro
dem wielkim y mocnym y szym nabe ten

jest: **W**ako sie to teraz w nawroceniu
dnie y ludzi bacnych na nowym swie
cie wypelnia **C**zego okazat **P**an **B.**

Bnaedny przyklad na **P**haraonia 2 **M**ois
gdy **B**atwardziat niedowiarstwo jego
srogim powietrzem ludni jego pokarat.

Do takowego **B**uchwalstwa **K**acyrskiego
go moze sie policzye **B**a **B**warty grzech star
Pluznierstwo ktorym on wsta swo ^{pluznier}
ze **C** wedle **D**awida) iomelo pra ^{kacyr}
wie wystawili. **C**zego straszliwy przy ^{skle}
klad czytamy v **B**araisa **P**roroka ¹²⁶
gdzie dla **B**luznierstwa **S**ennacheriba ³¹

C

wego. przećw **B**ogu y myśli i
gł. poswieconemu przećw redne noc
wrogie powieści. sto smadziśnat y piec
tyfrecy. meżow walecznych wrogów woy.
Sku Zamordowano. **P**raty, gł. zech

bat. Ben morow powieści. ośchłwio pobudza
młodzawed racy rest Zamedbanie nabożenstwa
bup. albo racy rest Zamedbanie nabożenstwa
okładne. y. Chwały **B**ożey przez Zmysli na
czym **P** **B**ożey okładne krzeszcyany. **C**ośie Zna
Karte. 2. Moib 5 a. **O**by 2 Zydowio i **E**giptcie którzy tak

meżow **W** y miedzym. Chwały **B**o
gu by. Ina di na nas nieprzypat
moj albo miedz nieprzypatki.

Nechayde sie miedziwnia **P**ola
cy. 13 ich **P**an. **B**og moreni a mie

Wzrost **B**en cześć nawiedza **G**dyś wiod
Polski ka cześć kosciołowi y. myśli Chwa
le. **B**ożey poswieconych. Sa Zdocho
dow y. spieretow do Chwały. **B**ożey
nalczacych. Złupione y. Zpuszczo
ne. **A** wtych kosciołach które
Zostaly. mało nabożenstwa **Z**ostaly

Po sobie redm okosciolow iaskanie to 43
 rowskie i drudzy iasie braskin to Swieta
 rowskich koscioły. poczynili. tak is ^{w polsce} poczyni
 swieta krześcianskie teraz nie podwa znać
 le. **B**ezę ale **C**. **B**ogu nawieśby des.
 pekt) do sprasmerby. niż kiedy inedy.
 Zbytkach poźnac ię. Ale onego to prorrk
 powie dział: **R**obili aby sły. czynili ^{Jeremiasz} Jeremiasz
 co sie przez tydzień sarknito nie wsiwio
 albo to **N**iedzielnie utraci na sprasnych
 Zbytkach. **A**le takowi nie chaj sie lek
 ra tego czyni **P**an **B**og przeobraza wba: 3 Mers
 konie nowmi **I**ste zelzniość sarknito ^{26 c}
 nad grodzi Jotie **P**an **B**og tymi swiet
 mi które wnetwoley nie przyiacielskiej
 takim mizerne y plaćliwie obłodzie
 bedą: czego nie to **P**olsze wycho oba:
 wrac pociżeba **I**na naszym mieniu ^{Jeremiasz}
 Hektada **P**an **B**og is tam dopiero to **P**o ^{38 a}
 janskicy. Zemi wżowa ich **P**an **B**og ob
 powiecha **I**gdzieby sokie wadłocy smier:
 ci niż Zwiota Zyczyli tam smier przed
 mmi dla dłuźszego wrapecnia ich kelnie
 Piekala **C**elnie wżeba **P**an **B**og daw

Znacze pogan Zakon przyrodzony
 chciomach lepiej te **B**ogu Baslugura
 i by ich bawicza zachowal niz kbe
 setanie ktorzy Zakon niebieski **W**skazie
 przykazy. Nie tylko on ale y przy
 rodzony sprowadzyl niz pogan bawicze
 puia **P**rzeo nrechay sie niedbowa
 i kade s d. 2 a iz **P**ani **B**og chciowal by ich osobli
 wie i **K**osciol wysluchac y wybarwic
 od powiecha mowcego tego m. mowca
Gdy sie mu oni pierwsi wtych koscio
 lach upowinnowa swoy nie szcza. **B**o
 iz ofiar y nabozenstwi Ciaka przed
 tym namienilo abo porucali albo zel
 byli **P**rzeo sie tez nia **P**ani **B**og od
 blizna powiecha wlagac nie dopusca
 Jeremi 14 b gdy tak mowi przez **P**rophetę: **G**dy
 beda posci nie wyslucham prosb i
 a. iesli beda ofiarowac ofiary nie przy
 me ich gdyz wiecem glodem y mo
 slowo **B**ogem w nich szcza ach **S**ucha nia slowa
 w 3 gandra
 w 1 ch kana **B**ogem wtych koscio lach wdmie tiz sa
 nie. **B**halu dudy tez to slowem hoim
 przez piosnki do domow swoich przy
 niesli a dudy. **B**ane ducia i dudy

419
Słuchając, przenie go sercem zbliżając a
rozmyśleniem zaniedbując. **P**robowaj który
tak nie **P**an przed **E**zechela wskazał. **E**zech 35 g
Przychodzą do ciebie. **C**hciałobyś mieć jakoj
byś ich dem wychodzącymi. **C**ha słusze **B**oga ^{Ludu} **P**robowaj
wśród nich przed tobą lud mój słuchając ^{skiego du}
słowa twego i a przebiego nie czynią gdyś ^{z dawa}
wspiera nie wstępować, obracając się w tył ^{z dawa}
stojąc postawim w nablado serce ich. ^{Allo.}
Obejrzyj nie twój dom. **P**robowaj, pier
wszy niż iść do grobu kosa i z zamierzo
nami i do rzy, obce nie mówić w czas w tym
grobie i ciele ciebie i lasnie nablado.
Gdy nie przebież rodne tylko wice pełnia, nie te
słowa **P**anskich: gdyś rodni i kamienicy
słowem. **B**ozym: kimie im. **B**atanski. **M**ci
kumusz do rzy przynal krzesła i z nie po
mieszcze wstęgi: dymy, białe, stare, wian
y, wstawym. **K**osiele rodniak. nie stary
kutek. zachowując wychodząc do koscio
ła nablado postawia modla, nie u
wiodczy, ołnie a nablado słuchając
słowa **B**ozego: a co do tym kudy, gorze
cia i kaski, wstawach i z nie białe

Bo się z **B**ogiem chędoża, tak na
ko one **D**awid narzeką mówiąc
psalm 77 d. **G**dy ie **P**an **B**og zabijał tedy

go szukał i nawracał, i ośmi-
tańcie się a dsał nie do niego

Amlowali go wstami swemi ięzy-
kiem kłamali nim. **A** serce ich
nie było ścisłe przed nim ani nie
należeli być wrocnemi wotestamen-
cie jego. **L**aprawde to narzekanie

Prorockie, a obliwie nalezy wiec
ben. cześci tego miasta ludzkiem.

Ktorzy gdy ich **P**an **B**og pomor-
kiem albo iaką przynędą przestra-
szy, stiegają nie rano y gęsto do
kościółek na **W**otywy y na innsze
nabozenstwa modlą się słucha-
ją słowa **B**ozego spowiadają się
rozpylają, przychodzą **S**więtych y

Patronów swych **A**le naprzod
ona modlitwa dacie się tylko

wargami a iedyk. Zachowanie się do
 domni a. a. to iakoby przeciw modlitwie
 oney. **P**ana **B**oga. blusnierstwem albo
 szkodliwstwem albo bliźniego kłamstwem
 oszuka niemi albo obmowa iaka wkrzywie
 dsit. **S**łowu **B**ogemu. chęcią też forte
 otwierza przeciw. By ale ię albo Baras
 drugiem. bżem. przeciw wypuszcza albo
 resli wodom serca swego do szani przy
 ma i tedy. potom. dmi albo. zelsnyby
 przeciw. wyżona. be sie. i. k. a. n. e. t. n. i. m. u.
 tym. dostanie albo ię. s. o. k. o. n. i. e. o. d. n. e. t. i. e.
 przeciw. k. o. n. i. e. s. y. o. d. o. n. i. e. s. i. e. w. o. n. i. a. n. i.
 to. **P**an. p. o. w. i. e. d. z. i. a. t. i. z. p. o. s. t. a. n. i. e. u. z. g. o. d. z. z. g.
 takomstwa. n. a. s. l. a. d. n. i. e. s. e. r. e. c. h. **B**o
 idz do kłoney. r. b. e. c. z. y. albo. s. p. r. a. w. y. c. h. e. c. s.
 n. a. y. d. n. e. s. t. a. k. e. g. o. o. s. t. u. k. a. n. i. a. y. l. b. i. e.
 s. t. i. w. a. d. o. n. i. e. i. z. g. d. y. t. y. s. t. a. k. o. n. y. c. h. l. u. d. n.
 m. a. l. o. p. r. z. e. d. t. y. m. w. **K** o. s. e. i. e. l. e. t. a. k.
 n. a. b. o. g. n. y. m. i. n. i. e. w. i. d. z. i. a. t. p. r. z. y. n. a. g. t.
 b. y. s. i. z. i. a. k. o. z. y. w. i. e. n. i. e. s. t. y. c. h. a. k. i. e. t. o

Bog co sprawiedliwosc krzescianska
co milosierdzie nad bliznim co wstrzy-
mniezliwosc y skromnosc wzyciu co
smierc co sad. **P**anski ostatni co
pieklo y królestwo niebieskie: a jedno
b drugich co wstyd y przyzrocznosc te-
go noraca. **W**szym nie bym obojek
tego swiata i m nie bywa. **A**le nie
dla. **A**postola **B**ogiem trudno
szalic. **B**o nakoniec potepiaja i
w tym narody potronne klory to
warow niektórych od nas swietkie
mi naklady natywarajac y zwieta:
szym koSTEM zwinosci zabiegajac
przecie z nich lepsza robota y do-
brze ta niey. prrdeci takowych
Dobrze dodawajac: y reszoby
lepiej dodawali kiedyby. **W**ilkni
ry albo bractwa ku pożytkowi
pospolitemu nadia ne tego niebro-
nity. **O** Szarao kasnodzieic iz slo-
wa **B**ozego szacowania dosyca

polepszenia nie znać, nie dźwizsied 46
opowiadania tego nie barzo kwapia: ni
dżac, iż się w tym nie dosyć dżecię wolk, Jacek 32
Roskrey gdy toteż spowol moroi: **W**ako dżeb
albo sżięć spadwsiy rāz nie wraca się na
Zad ale odwilżā y posyła ziemię ku ro
dżeniū posytkoio ludźiom: taki słowo
moie kżiś wygadzieżusie mōdż, nie wygni
dżie probie ale sprawiōto cokolwiekē
za chciā **P**amiętarac też y wa to iż

Lani **I**z rystis kasnodżieromi swoim **M**ałżrob
voskazał cżecyż proch zpodziō hōyż **D**żeciō 186
ōtrżamawsiy od tych ludzi kżiżby sł
wā tego wdżiecznie a zpolesz eniēm przy
mōwac niechczi dokładāgo iż krainie

Sodomskrey y **G**omorskrey ogniem siar
czanym zniebi wypaloney bżey bednie
wdżien sādny niż takowym niewdżie
cznym zakażrānym ludźiom. **P**okuta
Zażie takowych ludzi zbmystem wraca **P**okuta ob
wra się do pierwszych grżechōw zakaża barżi
żest daważnac **I**sidorus tymi kżiōthi **I**sidorus lib.
mōy. słowy: **N**asmiēwcażest a nie pōz de summo
kunturacy **B**onō gapi. 16

D

Wskazani
cap. 88

ktory jeszcze czyni to za co pokutuje:
gdyż sda się być nie **Boga** w pokor-
ze prośbą, ale z niego słuchają
le. Szydzącymi. **N**ie dającim miły
sen tak. pokutującego przyrównywa
zmyślającemu. Słuchają, co się kłóci
my barzemy także i polowa tymi wiciem
blota na nie, przychodzą: także
ty kto nabrał grzechy, przesiłte
tżami oblał jeśli się ome ocie-
rać nieprzezwyciężo dalej tworze-
szy z mazy przed **Bogiem** swoim.

Wzwanie hłw. swoim przychodzą. **N**ako-
siedzą, nie nie i wzywają nie świętych **Bogich**
łpzącym się. **P**atronic. hłw. woblucy, nie
prośbę i tak. **T**ak owymi ludźmi nie dając.

Gdyż przez grzechy, śmierć albo
obłudną pokutę. Za nie wypadli
z społeczności ciała duchownego **P**a-
trii. **K**ristusowego kłóć się oni prze-
dmięszymi cłonkami. **P**rzez

Pan **Bog** tak się w tym przez **E**se-
chela odwraca. **J**esli morowa

Ezech 14 f

potworze przepuszcze na one. Ziemie
 C to jest na ludzie od grzechow nich
 mowne y wyslere zagniewanie moie na
 nie we krwi zebych znowy wygadzil
 ludzie y bydlaka a. **N**oe y **D**aniel.
 y. **J**ob bylby w paszodku ich. Zjawi sie
 moi **B**og C tedy to ziszcze z syna anio-
 la i mo wybarowia: ale sami tylko sprawie
 dlawosc swoa, wybarowia, dusze swoje.

Posty grzech przeciwie mirowe pobur ^{statwami}
 szaracy, rest znowe nay zlorzezenstwa ^{wieciem}
 albo przekhanania naprzod przeciw ^{albo do}
Bogu ktorogo **P**ani **B**og zwoykt sie ^{rehamira}
 kiel mscie powrotemi morowym na
 ko bezyni-ownym. **Z**ydow przeciw
 sobie na puszczy. **S**emrazczy mady ^{q. Meis 19}
 tak. mowit ale pokis o mnie ple ^{st.}
 beda; mowio? przeciw? pobur ich po
 wieciem **T**ostez sprawie zlorze-
 zenstwo albo przekhananie bli-
 zniego **B**o mowi **A**le drze c swiety ^{nie}
 iz czym kto grzeszy tym sam karany. ^{Czym kto}
^{grzeszy}

2. Meis. 1 d.
4. fol.

Jako **P**harao w potęgę dźiałki nie-
iornne **L**ydwoskie. tedy też sam wog-
ronym morzu iakoby iornej niewin-

Stę 1 d. nej krowi ktenat **T**ak se **A**ma n sam

na-ty subienicy. był obieszoni ktena

Aldochenszowi nieroznemni był

zgotował. **I**n sse przyklady opuszdam.

Polacy kła-
tey z kłom
stym pód
iokli

Wczym **P**rodokeu sroych narod **P**ol

ski nad insze był fortion nieyszy z nre

złoty pód **S**ylwii swym nie miał zlorzeczności al

był kłatw sroych iakie sie win. **S**ych

zedykach naidura a też pokier sie tak

zachował tedy sie nad insze narody

zdiowu y caly bywał **A**le iak se

od inszych narodow nawozyl onikli

na c sábita smiercia francz pómocze

y inszymi kłatwami: tak se od tad

morderstwa francz y powietrza moro

wie y insze tak one olapi miedzy nimi

na d insze narody na y pólitise

Quon sych krajinach taeno tego do

Zna c iszchym sie nawiecey kłatw

z nre v nich nawiecey pluzn **P**rodo

z nre v nich nawiecey pluzn **P**rodo

z nre v nich nawiecey pluzn **P**rodo

z nre v nich nawiecey pluzn **P**rodo

z nre v nich nawiecey pluzn **P**rodo

z nre v nich nawiecey pluzn **P**rodo

z nre v nich nawiecey pluzn **P**rodo

z nre v nich nawiecey pluzn **P**rodo

cielona **K**torą 13 123 **P**an **B**og osobli 48
wie powiezbem kade znaczy sie stąd co
powiedział **M**edzecz swietej **K**torą Eklof-iga.
przysłała do nierządnykow rest zloslowy
Zguliwo yrcbaostwo beda wnim dniecki
Czy **C**zego czytamy straszliwy przy
klad wopisanu **L**ezanny y wietlzych
13 gdy ba swidego **G**regoria **P**apiesi
14 **R**zymie kadescia nie woposcie terasoi
tncosi cielesney Znac potym bez praw
dnyoy pokuty do stolu **P**anskago na
Wielkeno przypiepowali tedy **P**an **B**og
przepryal na nie tak. swogę powiezbę
i3 ludzie padarac podlacz zlychali
lalko przewoy kichnawszy albo Zewna
by **S**tałże potym między krzescianoy **K**ezanac al
nastal pospolity swyeczay i3 kichnaw
Spolnie sobie błogostawia albo Zewna
Zac Zna kien **K**rzyza swidego wsta
swie Zegniaia. **O**my q'edch powiezbę
morowc osobliwie polubaiacy iest obzarstwo
Zarstwo a opulstwo **C**zego na przedrost albo opul
wielki a wiecejnie pamietny przy **S**wie moy
klad **P**an

I Mojs.
3 a.

na wszystkie narodzi ludzkim kto
ny dla skosztowania tylko owocu
zakazanego w **R**aju przez pierwsze
rodzice nasze tak. srodze zostali i szu
tek zapowietrzony i zmiernitelne
go a niewinnego stal sie wprzycu
dzeniu swym i szasonym. smiertel
nym i prawie straconym. **D**rug
przylad tego okazal sie w **L**y
dzich na puszczy, ktorzy i z sie
miesia nad rola **B**oga y bez gwał
towney potrzeby swej i zbezwaznem
domagali dat im go **P**an **B**og
dostatek: ale dohlada pismo i zres
tze on miesc i chwalo wzbach ich
a giew **B**ozy przypadek na nie i z
ieden raz nagle bardzo wiele onego
ludni wysdychalo a drugi raz byli
smierceni i pokasani od wozow
ognistych ktorymi leia3 sa pod o
bne morowki i insze gorace wrzo
dy

4. Mojs. 11.
psalm 71 d.
4 Mojs. 21. 6

które cłownek; zapoinetworego zabi 45
raia. **L**ijamcy. Zasię karania swego mo
ga wbię probę. Zony chę. **L**y dōit który q moiz
resli srodze byli karani. **E**tōz wniel. 206
kōm pragnieniu swym wody przeciwo
Regiu na puszczy. **P**oza dale. iako da
leko. ciebiej. karani beda. ktōzby nie
wode ale. buwo mied. wino. gorzałke.
nie od pragnienia ale. dla wielszego
pragnienia. wro. albo. reden. roditi.
gręgo. gwałtownie. leia. **O**czym. zbeci. **C**zytaj
i. nadej. doryō. szeroko. w tym. **B**asie. p. **C**zytaj
sat. daley. sie. tu. tym. bawie. niechce. **C**zytaj
Oba. czu. szu. **S**tedy. dla. ktorych. grze
chow. **P**an. **B**og. nawiecej. powie. bde
more. na. ludzie. przepuszcza. **C**zytaj
niechay. kazdy. wotye. baie. y. si. maie
nie. swē. pilno. wepdy. a. b. chrenienia
sie. albo. wleczenia. powie. ba. more
wego. niechay. napiermsze. poczatti
wē. nie. aby. tak. oie. grzechy. a. tego. bde
go. przy. czyny. **S**chusze. swē. o. d. y. sat

przeconemi a peconemi schaystwy to
jest ciotami y podobnościami tym to

Reccepta gzechom przeciwnemi. **C**zego nas kas
7. Bna wyedy, lagnio tobie receptę zlozy, su minie
cio pospolitą nra własnego choroby brodu mraiozzy
7. m. 4. 7. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1120. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1130. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1140. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1148. 1149. 1150. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1160. 1161. 1162. 1163. 1164. 1165. 1166. 1167. 1168. 1169. 1170. 1171. 1172. 1173. 1174. 1175. 1176. 1177. 1178. 1179. 1180. 1181. 1182. 1183. 1184. 1185. 1186. 1187. 1188. 1189. 1190. 1191. 1192. 1193. 1194. 1195. 1196. 1197. 1198. 1199. 1200. 1201. 1202. 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. 1208. 1209. 1210. 1211. 1212. 1213. 1214. 1215. 1216. 1217. 1218. 1219. 1220. 1221. 1222. 1223. 1224. 1225. 1226. 1227. 1228. 1229. 1230. 1231. 1232. 1233. 1234. 1235. 1236. 1237. 1238. 1239. 1240. 1241. 1242. 1243. 1244. 1245. 1246. 1247. 1248. 1249. 1250. 1251. 1252. 1253. 1254. 1255. 1256. 1257. 1258. 1259. 1260. 1261. 1262. 1263. 1264. 1265. 1266. 1267. 1268. 1269. 1270. 1271. 1272. 1273. 1274. 1275. 1276. 1277. 1278. 1279. 1280. 1281. 1282. 1283. 1284. 1285. 1286. 1287. 1288. 1289. 1290. 1291. 1292. 1293. 1294. 1295. 1296. 1297. 1298. 1299. 1300. 1301. 1302. 1303. 1304. 1305. 1306. 1307. 1308. 1309. 1310. 1311. 1312. 1313. 1314. 1315. 1316. 1317. 1318. 1319. 1320. 1321. 1322. 1323. 1324. 1325. 1326. 1327. 1328. 1329. 1330. 1331. 1332. 1333. 1334. 1335. 1336. 1337. 1338. 1339. 1340. 1341. 1342. 1343. 1344. 1345. 1346. 1347. 1348. 1349. 1350. 1351. 1352. 1353. 1354. 1355. 1356. 1357. 1358. 1359. 1360. 1361. 1362. 1363. 1364. 1365. 1366. 1367. 1368. 1369. 1370. 1371. 1372. 1373. 1374. 1375. 1376. 1377. 1378. 1379. 1380. 1381. 1382. 1383. 1384. 1385. 1386. 1387. 1388. 1389. 1390. 1391. 1392. 1393. 1394. 1395. 1396. 1397. 1398. 1399. 1400. 1401. 1402. 1403. 1404. 1405. 1406. 1407. 1408. 1409. 1410. 1411. 1412. 1413. 1414. 1415. 1416. 1417. 1418. 1419. 1420. 1421. 1422. 1423. 1424. 1425. 1426. 1427. 1428. 1429. 1430. 1431. 1432. 1433. 1434. 1435. 1436. 1437. 1438. 1439. 1440. 1441. 1442. 1443. 1444. 1445. 1446. 1447. 1448. 1449. 1450. 1451. 1452. 1453. 1454. 1455. 1456. 1457. 1458. 1459. 1460. 1461. 1462. 1463. 1464. 1465. 1466. 1467. 1468. 1469. 1470. 1471. 1472. 1473. 1474. 1475. 1476. 1477. 1478. 1479. 1480. 1481. 1482. 1483. 1484. 1485. 1486. 1487. 1488. 1489. 1490. 1491. 1492. 1493. 1494. 1495. 1496. 1497. 1498. 1499. 1500. 1501. 1502. 1503. 1504. 1505. 1506. 1507. 1508. 1509. 1510. 1511. 1512. 1513. 1514. 1515. 1516. 1517. 1518. 1519. 1520. 1521. 1522. 1523. 1524. 1525. 1526. 1527. 1528. 1529. 1530. 1531. 1532. 1533. 1534. 1535. 1536. 1537. 1538. 1539. 1540. 1541. 1542. 1543. 1544. 1545. 1546. 1547. 1548. 1549. 1550. 1551. 1552. 1553. 1554. 1555. 1556. 1557. 1558. 1559. 1560. 1561. 1562. 1563. 1564. 1565. 1566. 1567. 1568. 1569. 1570. 1571. 1572. 1573. 1574. 1575. 1576. 1577. 1578. 1579. 1580. 1581. 1582. 1583. 1584. 1585. 1586. 1587. 1588. 1589. 1590. 1591. 1592. 1593. 1594. 1595. 1596. 1597. 1598. 1599. 1600. 1601. 1602. 1603. 1604. 1605. 1606. 1607. 1608. 1609. 1610. 1611. 1612. 1613. 1614. 1615. 1616. 1617. 1618. 1619. 1620. 1621. 1622. 1623. 1624. 1625. 1626. 1627. 1628. 1629. 1630. 1631. 1632. 1633. 1634. 1635. 1636. 1637. 1638. 1639. 1640. 1641. 1642. 1643. 1644. 1645. 1646. 1647. 1648. 1649. 1650. 1651. 1652. 1653. 1654. 1655. 1656. 1657. 1658. 1659. 1660. 1661. 1662. 1663. 1664. 1665. 1666. 1667. 1668. 1669. 1670. 1671. 1672. 1673. 1674. 1675. 1676. 1677. 1678. 1679. 1680. 1681. 1682. 1683. 1684. 1685. 1686. 1687. 1688. 1689. 1690. 1691. 1692. 1693. 1694. 1695. 1696. 1697. 1698. 1699. 1700. 1701. 1702. 1703. 1704. 1705. 1706. 1707. 1708. 1709. 1710. 1711. 1712. 1713. 1714. 1715. 1716. 1717. 1718. 1719. 1720. 1721. 1722. 1723. 1724. 1725. 1726. 1727. 1728. 1729. 1730. 1731. 1732. 1733. 1734. 1735. 1736. 1737. 1738. 1739. 1740. 1741. 1742. 1743. 1744. 1745. 1746. 1747. 1748. 1749. 1750. 1751. 1752. 1753. 1754. 1755. 1756. 1757. 1758. 1759. 1760. 1761. 1762. 1763. 1764. 1765. 1766. 1767. 1768. 1769. 1770. 1771. 1772. 1773. 1774. 1775. 1776. 1777. 1778. 1779. 1780. 1781. 1782. 1783. 1784. 1785. 1786. 1787. 1788. 1789. 1790. 1791. 1792. 1793. 1794. 1795. 1796. 1797. 1798. 1799. 1800. 1801. 1802. 1803. 1804. 1805. 1806. 1807. 1808. 1809. 1810. 1811. 1812. 1813. 1814. 1815. 1816. 1817. 1818. 1819. 1820. 1821. 1822. 1823. 1824. 1825. 1826. 1827. 1828. 1829. 1830. 1831. 1832. 1833. 1834. 1835. 1836. 1837. 1838. 1839. 1840. 1841. 1842. 1843. 1844. 1845. 1846. 1847. 1848. 1849. 1850. 1851. 1852. 1853. 1854. 1855. 1856. 1857. 1858. 1859. 1860. 1861. 1862. 1863. 1864. 1865. 1866. 1867. 1868. 1869. 1870. 1871. 1872. 1873. 1874. 1875. 1876. 1877. 1878. 1879. 1880. 1881. 1882. 1883. 1884. 1885. 1886. 1887. 1888. 1889. 1890. 1891. 1892. 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. 1899. 1900. 1901. 1902. 1903. 1904. 1905. 1906. 1907. 1908. 1909. 1910. 1911. 1912. 1913. 1914. 1915. 1916. 1917. 1918. 1919. 1920. 1921. 1922. 1923. 1924. 1925. 1926. 1927. 1928. 1929. 1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. 1939. 1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100. 2101. 2102. 2103. 2104. 2105. 2106. 2107. 2108. 2109. 2110. 2111. 2112. 2113. 2114. 2115. 2116. 2117. 2118. 2119. 2120. 2121. 2122. 2123. 2124. 2125. 2126. 2127. 2128. 2129. 2130. 2131. 2132. 2133. 2134. 2135. 2136. 2137. 2138. 2139. 2140. 2141. 2142. 2143. 2144. 2145. 2146. 2147. 2148. 2149. 2150. 2151. 2152. 2153. 2154. 2155. 2156. 2157. 2158. 2159. 2160. 2161. 2162. 2163. 2164. 2165. 2166. 2167. 2168. 2169. 2170. 2171. 2172. 2173. 2174. 2175. 2176. 2177. 2178. 2179. 2180. 2181. 2182. 2183. 2184. 2185. 2186. 2187. 2188. 2189. 2190. 2191. 2192. 2193. 2194. 2195. 2196. 2197. 2198. 2199. 2200. 2201. 2202. 2203. 2204. 2205. 2206. 2207. 2208. 2209. 2210. 2211. 2212. 2213. 2214. 2215. 2216. 2217. 2218. 2219. 2220. 2221. 2222. 2223. 2

Ona zaś pozostała, czystością sum
 nienia napoy, dusze od grzechów strusła:
 lay. **S**atrzymyway, to wniey co nadlu
 sey, przez wiarę nadzieie y miłość krze
 ściąńską. **P**otym gdyś stał cnienie przy
 oadanie wżysk wómit jako narywny
 y wurbicenie o nego tego przez prawdzi
 wosć powiedz. **L**atym naboznie przymi
 nay dostoyniejszē lekarstwow y positek. **S**a
 kramentū ciała y krzwe. **K**aniskiey **S**a
 oteki donioradzeny. **K**osciola **P**owsech
 nego. **N**akoniec pōrlay dusze czesto
 pōtym naboznictwem prawdziwym mo
 dlitwa mi postami iā twardzami y niszce
 mi dobrymi wżynkami. **A**tym sposobem
 od powietrza dusznego y cielesnego be
 spreczen bedziesz. **C**arecepta donia d
 czenia jest przez **D**awida przez **N**i
 muwylki przez swiętego **P**iotra swiętego
Ałtzenśa **L**atzenśa **A**łtzenśa
Ałtzenśa przez łotia na kzybi
 ius wmarłego y przez wiele innych
 ludzi swiętych y wszytek. **K**osciol **P**o
E wszechny.

Adachia
nie Smey
ka Bapowie
a Jonegoy
komit halle
34.

Math. 100

Adniesz, mi nie przyda, i przytem nie
 nie beda krzyzy jednak. opuszdzac
 nie ma: gdzie? **F** a n **B** o j nie zawsze
 przez ciada ale i desety, przez rzeczy
 do tego stworzone moe swoje pokci
 bydaie byle. **A** to polskarstwo
 i duszami to najprwie cielesne
 niech tedy komu byc moze aby
 Zmiesca zapowieszonego rychlo aco
 on da by i rachal i niewracal sie
 do niego aby na wsem blspnie
 bylo **B** o r e s k **P** a n **K** r i s t i s k a z a t
 kielkie Zmiesca do drugiego miasta
 przed ludzmi chrutnem i krzyzy, nie
 zna d n e y w f r o n i e c h e d y d a l e k o s t o
 b n e y w s t e p o l o n i e p r e d i o n a t e m d e
 p o c i e a n y m k o n e g o c h o r n e k d e s t a n e z
 n e w s i e n a b i e r a c m u s i **A** Z w i a s s e s a

18 y. niemożemnie Inierberti wtem czas
 namy moie opiscemy na wolne a i
 sne pda trckaia **W**szakos tak one komu sie
 Sqardlem trckaie niegodzi gdy rchie odredni
 ochwaie **B**ez a lto ciaka powoni niegodzi
 nose kabescianska **T**ak. tez ci kowzy
 maia, wzlocceniu mym althowym
 albo tureckim lud kabescianski po
 speliti, albo osobny kowzy sobie
 iotym przypadku radzie nie mogt
 weli sie im tego przez kogo i nczow
 dlo ora wa i, powr na naci odpawie
 wstet ten czas niegodzi tedy maia
 Betnie **P**anu **B**ogu nie pornezy
 by. **G**dyz wedle slow **P**anskich to Jan 10 b.
 jest znak, prawdziwego pasterza
 w czasie potrzeby kladzie zdrowie
 swe za owieczki swoje: a na emnik
 tylko czasu bezescia pilnuje owiec
 iako nie swych czasu niebespieczie
 go odbiega. **T**ym nie ci bacis
 gdy on iotym **P** **B**ogu kowley b

mat. 10. d. tedy według tego chetnie. wśożgo
 wu tego nie spadać bez wolei **B**
 Źeń kłopoty tak na każdym miej
 się jest podległymi: a śmierć wstaje
Bożey, podieśa nie śmierci, ale
 dniey. Żyjących jest. **A**le mi **P**ani
Eż osobliwie żakonych od niebe
 sprzeżenstwa bryk. l. zachowywać.
Eżego mamy przykład iśamy,
Panie. **K**rystusie kłoty, nie wten
 czas bwarł kiedy, się nieprygnacie
 le. tego napilnocy, oto starali chęć
 go bryskocy, skały, bryk nac po
 imać kamienowac. Ale wten
 czas kiedy, on sam chciał ykiedy,
 ludnie pospolici namnocy, o śmier
 ci tego myślili y ewśen go, uko
 krola do **N**ernabemi prowadzili
Eżego jest dosyć innych przykład
 doo gwintych y teras dosyć ich
 widamy, wnych kapłanich kłoty
 by nie dla takiego bryski, albo
 czego takiego ale dla miłości owe

lukas 4. c
 Jan 7. 8.
 mat. 20. c

czek albi bliznich swoich wporowetaniu
Zostawiaia **N**akoniec okazuje sie
tych wkopaczach ktorych tak wiele tru-
pow zapowietrzonych chowaiacych wsi

Pani **B**og **P**rośbiam cię o smierci za-
chowac przez to z ciałem kates cian
skam przez pogrzeb słusz, ale konie-

cey. **P**ani **B**og gotow to czynic tym
kierzy duszom ludzkim albo ludzom
dywotni sprawai swa w tym przyrodzi

dobrzebie słusz. **A** tak potrze z bycia to
ba aby tacy ludzie na stronie odlo ^{radni albo}
byli bytali bracia moru albo smier ^{smialosci}
ci ktori a co zawsze jest nie kade ^{wporowetaniu}

sejanska ale wiec wotowas bardzo
skhodzie zuykta jako na swym micy,
seu przywomione. **C**i ludzie zaste

kwizy, zwiadu albo obowazku raki
go zaste niepowinni y spawoty do wy-
rachania maia jest i porate albo

zuchwale zasteria niechay sie obawia-
ra aby sobie sami mesobrycami nie by-
li y na swe zle nie kwili **P** **B**oga

ktory dla tego dal rozumi. estore
knie by poklad go stawa cudowach
it niego nie czekal. **P**lnie sie tez wra-
zowac potrzeba w zelazego ciowu
nia skudzni nie byli. **P**ewnie Bapo-
wicz Bonemy ale oketych by wiadomosci
pewna byla w sa. **B**dobrego powiecha:
nie byla. **K**temu przywiania nakae
gobkiewicz, doykania weczy oblu-
dzi Bapowiczonych a zelazca weczy
lpranich webranych i iniszych mlek-
kich. **A** gdneby sie tak ze tedy ie
Bawab albo spalic albo ostroznie zda-
leka wrode albo wotug wmoctyo. al-
bo na wraze radowiesie gdneby ieh
nkie nie doszedty i tamze rokre-
zio do iak rego niewalego czasu.
Kemaby sie tymi sposoby szedz nie
zeszlo tedy po epatze am su mrie
na swego wedle wysszey nanki ma-
naproch wielka mienisc a pilnosc
zachowac wotych potzebach bywotnie
go na ktorych tekarsze zachowa nie
zdrowia estomeczego pokladajq:
karnych wot spasi: powiechde pokarm

gdz s ad powierza Baraba dei na
gdz smrod pod zmarsta Siemna zam:
kniony a tym barbiey. Zamy. Za rota
zanem Siemie na kordych nie wazn
ci. **T**akze chce trzeba dawdy. od
blota y pligastwa miec chelocie y
rychodu. Wyzstoki y rusze mryca
takowe trzeba pilnie wreczysiac
albo tak. Zaukac Seby smrod nie
miedzi ludzie ale wzgore wychod
dzit abo bit Bactumia. **C**zego na:
wiecey, przestawaj potrzeba przy
raskach miesnych y rybich y na:
lich mrycach gdzie swore skory
ty prawna gdzie in elustse bywa
pligastwo tymi tez powierza Bara
blusze dany zuch perstai. **P**rze:
toz y wlotkach vtecm. Zmitych y
do zamyca sposobnych albo zgola
nie miec albo ie wdgore chowac gdzie
by wozat suchy. Butnocy albo
w schodowy przezierwal. **A**le za:
dra

Weis' do oczyszczenia nieczystego powietrza i
 trza nie wst' pomocię, za' rako cweste lecie, powie
 a gosc palem'a ognio wkomwach b'ec'cy.
 gmachow swych albo potych nie p'ach
 despoltych gdzie nie ludzie przechadza.
 Ta a zlaszda drwami suchymi le.
 snimi rako naysilniejszymi a m'obeli,
 byd' tedy ywoniacymi. **E**o tym same
 fortelem **H**ippocrates onbaczny lekarz
 bogie powie b'ed' w m'iecie. **A**thenach
 byl skromit. **L**a co potym obraz
 tego miedzy **B**ogi byl w onych **E**oga:
 ktori wystawiony. **P**odyteczne tez jest:
 bardo do tego kurdzenie po ulicach suchy
 profumow ywonnymi woniacymi bio
 tami a nakoniec suchym debrudem.
Wdomowym mieszkaniu basio ka
 dzenie trociskami do tego osobliwie
 w **A**stecie sprawionem albo korzenie
 dobrej wonicy zlaszda quozdu
 kamii cyrtationem muszkacem.
 a ktorzy takiego dostatkui niemajq
 T mogq

moqa kadzie kadzi Altem calowadem bob
ktem rozmawynem sbaliora rozi, woly
nem yzyssemie nie k osztowemie to dui
my kwiatkami suchymi albo korzenie
A kiedu siechodogio stonice zkaze albo
suchy wiatr i putnocy albo ze wschodute
dy okna i przeszkadnia otworzys a
wiatrow poludniowych y zachodnych
szedz sie potrzeba takze latwie y
goracych izdeb krowatkego powier
kzi cyma zieleci a skodliwy ony
mied. **D**obrze tez na bypey albo row
ku nwie rablko szedzy, moze wo
niacych sprawione ktere to **A** pte
kach cyznie i mzeia, **A** koby byl
w bogim albo daleko od apteki mo
ze tr odornie cytwarcow szluczon
y wraka pilke i szuty albo katek
gebki albo chusty rozmazac i mocny
ccie w szumie i awary wolkie roznay
albo anszych i onacych y trochaci
twario y takze wolkim rablku dnu
rabo i szluczonym albo wozym cako
wym nwie to przy szkie y czesie te

rocznic. **W**torą rzecz w której, poro: Nauka ie
ba przestrogi jest rodzu y. piciu w której dżay piciu
miał być dobie rmarkowanie **N**a: cżabu poro
pżod in substantia. to jest aby sie nie
radło rżeczu, niedrowych y, do serawie
nia trndnych rako miedzy, rżymy ^{Mieso}
są mieso rżow barzo starego oia nie,
korie gniecie, starych gien y, wśelakze
wolno wradte suche. **T**akze, ryby, sżto Ryby.
lney a niedrowey wody, gwałsżca
w gęste oisprze raki liny y, wśyl
kre ryby, laskacy, nie rwa dżci: tak
be wyłiny, dżsżc y rżbe slonć albi
dżsżc okroni sledzi noiczo rżonych.
Ryby, rż wśelakie ryby, naysłsde
lancie wrżbie były, gżu, nie gżicze
albi miedzy rżu sżkodza.
Garżyny, wśelakie kżo na gżu: Garżyny.
cio klotnymi albo sżytne nagn:
żonymi rżu, rż rż tego cżasu nie:
sżewie **O**woce gżoła besprecimeny, Owoco.

by też naysłabsze były gdyż wospolicie
przy drugich bractwach pokarmiech
wzrostają więcej gnuśna niż trawione
bywaia. **I**lla też wospolicie nay
wyżley panny etc. **J**eni kredysie
sudzic nabarney ciocami karmia.

Nabaty

Nieci wospolakrego nie albo mier
nie brzościo wosłasscia stra
tiardcio takre ciast niuślonich
warłonych pieczonych y rusznych

Przysmaki

stusłomalonych **P**rzy
smak ciast piewiccia nablwoi
by, też strao poceni gdy ciast pothe
m i **L**imie moze wyścia sokio albo
perodt wisłionych y rusznych kwa
śnych albo ciopkach. **Z**moenem
ocieem; kony gdy y, do rusznych po
braw lednie przy mie? qm karko
ciato od skazenia kłone biem te
go uclnak skazac aby, wleio do
ledek. niebył samwidiony. **G**or
czyca celnick edybulai y, rusze
giorace przysmaki wosłasscia ma

nie olnego dobiti izualogo a nie
bardz sloskogo **P**ura takie sdo
bego do du y. chmichu nie byt nie
mianego a m. bardz miedego albo
kwaniego **P**otrzeba wssade wredky
y. wopieiu zachowajono **Q**uanti

tati m. con. a niam et discreti
Napred aby, cialo byt n. mi by.
tes n. a stopymu pok armu baran
obciagzone nie bylo. **A**le takie
y. nie byt, nie wssade. Siakom, wpo
ktem redie ad sulu wssade. **P**rze
to lepney wssade czis ten kytka m
zow pides dhen. wssade qly. praw
dny. a to wssade. nie byt. nie byt
nie byt. pok armem obciagao

Tego wssade ak. sssade aby nie czlo
q. iek. a lugo nie modyl qly. na
czlo. rychley. nie wssade. czlo
ka. a ktem m. sssade. a nie,
akromi tego qly. by. k. i. a. byt
a myssen. czlo. m. pides. wssade. **P****B****O**

znanie q. a. blagac. czlo. k. i. a. byt. a. nie
pok armem. bez pok armu. a. wssade. a. y. i. k. i. a. byt. a. nie.

Mania y. a. s.
pok armem

57
Tępi też nie zapominać abyć ad
dobry ale oobliwieć ciem tego nie
bezwiednego bokarmy bez zagnania
y chlebowania **P** **B**ogi branie
nie były k wie bez bliżostawienstwa
P **a**ńskiego miasta polecia ciachu
nad nie chiećcie mega. **O**sta te dnie **P**rzypra
wba omiś nesei zepokarmiech pyle **Wy** **okai**
stęgać z n. gualitate **P** **r**zedkimi
stęgać ac ławieć esse wiela rożmai
tych. i fobie przeciwnych albo rożnych
potrafi to jest barzo kwardych zbarzo
mekkimi y zrawnami. **C** **a**dyby
nie trafiloby tedy, pierwsey uie wedy
mekkier niz kwardo chyba zety kto
był barzo głodnym albo golekki
dobrze wiadomego który nie mierać
papinkami karmi. **T** **a**kże y okai
miew k wie zfoć nie raka antypa
tiza, to jest przyrodzona niegode
mraa albo też bla przyprawa kazo
ne za. **N** **a**ko wina zkapista albo
zmlękami mleka zanie zrybami y goi
czyć i z uszyć i y z miedzi kwa.
smem

pilyżetego ordy. ogniu barzo smol
 nyeh dremi i medzaneho albo zattu
 mieniemu parę duszonęgo: **O**lwoy
 ktoraby toczno i wni statku slugo
 stala wech. wshytekch smazonych
 dy nekanyeh orydy. mionych co
 wshytko barzo skoch. **N**shyeh
 wech. takowych samy he drem
 tuc albo 9. **D**okowoi depytac
 molesz. **N**a tes chora nie **D**o
 ktoru nie chwale miescania ma
 wna spierem. Coake popolicie
 cyma) ale kto bedwina tuc
 nie mole mech ie pnie wny ralle
 a nakoncu pirostatto. Chto ma
 ten. honybay. gdy. mu poradlo
 wshytki godzi wshytki pnyne
 nie orydy. **T**idea wech leu zbro
 wni czlowieczemu sluzaca iu se
 a. cencie. kione ctore ma tuc. mien
 ne y. czawo orydy. **B**osca
 barzo slugi albo tes barze krotki
 a. spowb nase cia lu czlowieczemu
 pny. **K**rego miara popoli

Sani rako
 chywao

Ai spochwyci sie swratla **J**edn
 w tym potwornym grobie domem mo
 im etc. **W**szak o gubieby to kto
 Znasley potrzeby. Cez wnozy bye
 gub m. o. l.) albo Zdanego na
 loquie krotkiego Babaskiem ad mieniac
 nie b. o. d. l. o.) cypnie m. u. n. a. l. c.
 dy. m. e. c. h. e. g. o. s. n. u. b. y. p. o. a. c. o. n. a.
 krocy, nie zarad po obied. h. e. a.
 ktemu podzga albo rozyek. h. e.
 d. z. a. c. h. r. e. w. e. k. i. b. u. w. o. z. y. a. g. l. o. w. e.
 y. e. i. a. b. d. e. b. n. e. n. a. k. r. o. z. y. w. o. z. y. **L**by
 t. n. e. c. z. u. c. i. e. z. a. n. e. c. i. a. g. n. i. e. z. a. s. o. b. a.
 s. k. o. d. l. i. w. e. c. h. o. r. o. b. y. d. o. b. i. a. s. e. c. i.
 n. a. p. e. l. m. e. n. i. e. g. l. o. w. y. b. y. m. i. d. y. m. a.
 m. i. s. k. a. d. p. o. c. h. o. d. z. i. n. a. k. a. z. e. n. i. e.
 r. o. b. u. m. i. c. i. a. l. o. r. o. z. y. s. z. a. z. o. l. a. d. e. k. y.
 c. i. e. p. l. i. p. r. y. p. o. d. z. e. n. e. w. a. s. t. i. s. k. a. d. r.
 p. r. a. c. o. w. a. n. i. e. b. n. i. a. n. i. e. c. h. o. r. o. b. y. r. a. t. t. a. **C**zwarta
 c. i. e. s. n. e. d. a. t. a. r. z. e. c. z. r. e. s. t. p. r. a. c. o. w. a. n. i. e. y. c. h. u. t. n. i. e. y.
 w. i. a. s. t. u. s. y. s. t. e. c. i. a. l. a. p. o. t. r. e. b. y. e. n. i. e. **K**to e. i. a.
 k. o. z. d. r. o. t. o. w. i. d. o. b. r. e. m. i. d. u. s. n. e. m. a. z. y.
 A. n. s. e. l. m. i. n. i. s. c. i. e. l. e. s. n. e. m. i. z. e. s. t. p. o. t. r. e. b. n. e. d. a. t. s. n. a. c.

Pracewa nif
 c. i. e. s. n. e. d. a. t. a.
 w. i. a. s. t. u. s. y.

redci. **D**oktor gdy tak napisał

59

Pracowanie myślenie jest zachowa-
niem żywota człowieka ciepła
przyrodzonego i wywołanego i
potudka i ludzkich zmocnienie,
zbytne ciała wilgoci wytrawienie
dłuska i krwi obrotu, przynosi nam
niepłynność młodych lat po-
młodzieńca, a starości człowieka.

Potym tak zamyka. **T**en tedy sam
miej się od prowadzenia i wstąpienia
z którym miejscem nie potrzebuje do-
brego zdrowia.

Które prowadzenie
stało się mia być z strony dusze to **P**racowanie
jest czwarte i nie wchodzić się **dusze**
tych i potrzebnych warunkach i wstąpienia
których które **P**aweł s. osobliwie jako: **Trin** q. c.

całymi stronami **C**zwarte i cielesne
do niepełni się przystosować: ale po-
bowi do wszystkiego jest podobna
mowa oświecenia żywota i młodości:
go i przyszłego. **G**dy **P**aweł s.

nańca i przeciwieństwo samocie
leżne tylko ciała niekiedy, pomóc
może.

G. 2

ale pracowanie duszne może być
 sprawione łaską **B**oga i kłopoty do
 bre zdrowie łacno przynieść. **D**wo-
 gumy sposobem sprawione jest: **W**id-
 niu. **O**bra. 21. **6** **A**le gdy nie będzie praca
 więcej sadnej, praca będzie ani
 łaska, ani zdrowie. **A**le gdy jest te rzeczy, prze-
 mineli. **A** tak pracowanie dusz-
 ne zdrowie przynosi, i wiele mi-
 ci wiele innych. **R**eguly tego. **P**a-
 1. **K**or. 10. 9. **G**dy jest mowa. **V**iecieli więcej
 i ciekawych jedno doświadczenie so-
 czynić ku chwale bożej. **W**sta-
 2. **P**racowanie koż ciemi swego nie trzeba, **T**ę-
 cielem i tak. **L**esnego pracowania na stronie
 oddać. **D**ak tegoż sposobu cy-
 robocie tenże. **A** postol nauki
 przykład sam. **N**adobie i kłopoty
 taki wyrok w tym. **B**ezmy i z kłopotu
 robi niema rzeczy. **T**o jednak
 cowa nie ma być, **W**iedzi, **N**ie
 plecy, **N**ie na logu każdego człowieka
Bo ludnie bżeni doświadczenia i robocie

nie przypyśle. ez po polacie w **R**zeczy.
 pąpeli rola, techy obot rocznych mesa
 potorni a tak dla zdrowia swego ta
 kowi domy mogą mieć na przedzalse.
 nim przychodząciu mysliszcie, e który
 nie jest zakazane jako duchowny
 gniazdy, takowych za barwach, którzy
 pospolu w tymślicz utasowany okoliczno
 ci, jako musieniem strachale robrachac
 i zabrac a pokrzepie mogą. **T**oż trzeba
 rozumieć o ludzich którzy, nie nanka:
 mi bawia, którzy, także miernego prace:
 wania cielesnego bywać mogą. **A**
 tymi którzy, słabszy są, domy jest niekie
 dy, bardzo wolnie je przechodnie albo
 sprować albo też głosem długie a nie
 przestawiają do mowie bratami i nie
 takim ciata pomuszeniem które też jest
 nowcom wedle nanki też należy. **N**o
 by ludzie którzy, nie mienią brosi, mogą
 większego pracowania bywać większego
 ci którzy, są gorętszego a suchego dny:
 rozbicia a mieniącego baczci kto
 ry, są zimney, a wilgotney complexey:

tego mogą sobie sami dbyć i nie wypy-
stić. Zkrotłych te są nakazę rękomych
rednakio poruszenie wżutkiego ciała
bywa. **M**iała potęgodła tego mi-
cowania ma być do tyłu a b ciorak
bedzie protko telnat albo remocnacy
szuch a b sie pociąg nie porcie. **B**o mł-
mijac pot Cokrom inżey pot zęby
nie jest pracowania niem ale gwałtownia
a nie kładem u zdrowia robota. **L**udzie

Sciernia starszy albo chory a słaby sily mogą
ciała y tego miasta takowego pracowania wżu-
pobyt. **S**ciernia siłowym albo skrobi-
wa tym plotnem pociągając ednoga
albo dwoje a trze miewno ku dolowi
potym wyszcy zaymurac a b dwo-
mcy bycie przed tym mato albo wte
czas przetrzymać słonowym głowy
od kółta ku tyłowi pociągając. **A**
to sciernie iako y pracowanie ma
być rano wstawiając y ciałe dobrze
wedle przyrządzenia wyczyszciszcy
albo przynajmiej godzine przed

obradem także może y, przed wieczerzą.

61

Poiedle barad praconanie rest me:

Adrene a wbytnim pragnieniem rest:

seze niezdrovste. **P**iały i des kuz: Ciału wy:

chowanin dobrego Adrona należać Bedenie

ce wy prożnienie albo też napetnie

nie ciata. **O** pełności y, wbytnim naszy

cenin iuz sic morilo przy, nance o po:

karnoch. **W**y prożnienie w tym należ:

aby te ztythi albo plugawici k tere aalo

z przyrodzenia swego znehe wyrzuci:

brzemi nosem przy skore y, tajemnicy

bymi odchodami mechanizane ale

ciżbem z pilności zbywane bywały

O czym w ani strach moym. Być może po:

sac ani wstyd niektórych ludzi czym

wiele czytać nieznosi tedy, zaskakując

(zako wtych wszystkich inszych zgo

zacz) o dymam ich do ciżbiercy do

radu lekarza albo do własnego do:

myślu swego wtych rzeczach ludzi

pospektych. **T**orednak przydomina:

Zatwardze
nie zlekkia
zako pomoc

iz tego czasu potrzeba sie pilnie wia-
romie i zatwardzenie zlekkia kto
remi dle res y, nabierac miedzy domo
gac krusien mi ale komu wstyd do zlo
wia wadzi niech wmywa ciopka kury.
sam sobie lacno wezmi z zoltka zia
wiarze pege dobre starego z miedem
a ziocha soli chowa spotym nima
zawiesz a moze tez byc z mydla al
bo ciemki bialej, wrosceney chowa
ge powiazawsz a powieszchu maat
ka tela potwiszawsz. **A**ktoby y
tego bezumie nie mogt albo smutny
dhl miedzy out laskowy, przedny
cybeda wloskiego naocni zolcia by
kawa albo maslem miedzym albo
tukiem z kosa zolcorych ktore mo
cno na pepck przywiazawsz a z
gawsz. dobre ciato mied tak
z tym chwie na bzinach albo na lo
ren. bok lezy. **K**torumby te rzeczy
zwracac nie mepomagaty albo ma
lo zoladck wydzyszczaty ten nie
chay

Wzrostu rakicy wolney burzacy. Zawa:
 da **Doktor**. **A** zesz od **Doktor** y. **A**
 poki zesz daleko może sobie domowymi
 lekarstwami pomagać które są proste
 mieli, ktorými są damasceny albo sliu
 ki rogerskie dobrze roztworzone Skorych
 odwrócić, krostki y skorki rozetrzeć
 ze szodłką y ciepło wypić: a ktoby
 był bardzo ciwardego piśy roztworzenia mogł
 by do warzenia ich przyłożyć trochę
 liškow senesowych cassicy albo lekar
 stwa wolnego. **K** tordy, lepak są go
 rącego a ciwardego szodłką mogą
 ochłapić orzed zedłem kiedy ser
 wałki ciepło: ktorzy też mocny szod
 dek mają mogą zaciwardzić
 tego odmekanie roztworzeniem cyonkicy.
 bądź ziela albo korzenia iwarzone:
 go albo zmieszane y prciem polow
 ki smicy dobrze flusto zaprawio
 ney. **W**iele też ich jest ktorzym do
 tego pomaga barzciez niebarzciez kwa
 sowny dobrze flusto bezyniony y cie
 pło.

H

Wieroty. **C**zystość ciała potrzeba też
tych czasów silnie zachować. ekion miewa
nie a wolażni Bógcy tych którzy mają
Zenską potęgą nowie redęć. Angiem usą po

Wysłuchać wroni. **S**osta a ostatnia Bieś jest boma
sami powierzone
proszona

Wierowanie affectów wstępnieści i tak gnie
wien weseła sztytnego myślenia boważni
wstydu i anstych takowych: którzy mi gdy
Aniśa będzie wfrasowana albo też szty
tnie roskochania boważni to boważni cie
lesnemu i Gby. i z anstych wydzynny nie
bulo

Gdyż w **L**istowiać na dźwięmy
władzie rickowdy dla takiego wielkie
go a skoro wygadłego weseła albo
smetku boważni i micra li

Wocne dany
słonie czyni
przygode.

Be z duszą
ciatem cłonoczym wadzi. tedy skora
a gwałtowna imaginacja iły mado
skutek. onego tego myślenia wiele
bedymie.

Czego słowa **A**mcen na
przykład wstępnieści który poia
kiedy balce na ziemi potężnicy bezpieg
niechodki a gdy. ona balce wysoko
będzie podtrawiona tedy onie sto
wek nie omie na nie wstąpić albo

zstąpiwszy. pospelić się spadnie prze:
toż zstąpi dźwże boriażi czego spa:
dnem tak ciałe zeymie a opanni:
ie iż się do spadnienia sposobny m

stanie. **T**oż wyda mi, wostorwiecie gło:
dny mi który, pokrey, niewidzi kogo
redzającego nie tak go głoś obcydnie
a wyzbrańszy, nie tylko mi głoś przy
stąpi ale też ona imaginacja znak
głosu to jest badkich ślin splinowanie

wyprawy. **A** tak potrzeba woych af. Wmów me
lekańch albo nie zgęta hamować albo ^{zobaczyć} ^{leka} ^{smier}
iż raki namierney, wyprawy. A. ^{ci y. zemu}
blinac ztyrniego lekarnia nie mori al:

bo smierci które samo more ochorobe
albo y, osmiere przyprawie. **B**o bar:
zo do prawdy, podobno jest comi ciedny
slybat iż zartem cheąc go smiercia
przeustraszyć kazano go kinać kati
teory gdy, wkomu miał zsygnego
ciągł wtek czas one słyre binnaj
woda obiano weby on cslornek padł

u. zardis rmar **A** tak potrzeba iety
 zachowac ranki ktore nie przestym da
 ly. otych ktorzy wprawdzie zachowac
 do ktorzy, rozprawiac maia **B**e konow
 dostac nalezy, niechay, naprzec przy
 czynie gzechow mnych przez prawda
 wa ocknie wedle orey **R**ecoty, duss
 ney i przegnie a otych niechay bne
 ze czesto a godnie napewniey, spe le
 karstwo ciata u, ktore **P**anskier
 po ktorego przyjeciu **P**awlowi. s. ani
 nawal nosie morski ani rad wka
 Benia zmure nie niezaszkodzil. **G**dy
 sie tak. **P**anemi **B**ogiem ziedna
 niechay nie zmierci ani mien nieleka.
Bo **P**anu **B**ogu bedzie to wolaj
 go ku scotzeniu. oney odgrodka sa
 cho jest poza mowadrecke **A**niola.
 z. kwol 2go. swego ktora C. jako pismo swia dzey
 powiechem zabiia. **P**retor pisze **C**y
Scyona pragn swiecy, z ludze zbytnie sie
 muszemo zmierci boracy obłudnie do **B**oga.
 nie di motta w **P**acierzii wolara **O**y, se nasz
 litare.

Godne przy
 recepcyjanie
 i ad. odga
 nia

Dzień 21 f.
 28 a.

64
ktorys jest w **N**iebie **N**iech sie dno:
ie wola twa **N**iech przyjdzie królo:
stwo twoie.

Bogocierzy, też smierci w ten czas przy: **P**ocieszę
paciła tedy, niech to tak. on oświecił. **P**ocieszę
przyjmie is gdy on przyjdzie pokuta **S**mierci
porzucił. a smierci go potęga tedy, podo:
bno kres żywota jego ostatni przyszedł
ktorego na zadnych rękach miłosci nie:
błtu, przyszedł, gdy widać. **P**oca s. kres Job. 14 a.
Smierci **B**oga zamierzona **P**oca.

Dać mu, schybie nie może **A**leż
sobie redowując co napisał **A**leż
s. tymi słowy. **N**ie bój się śmierci
smierci **P**amiętaj co powiedział by
ło u ciebie na ciebie przysię ma **T**en bóg
dekreted **B**oga jest rozkaz iemnia
tu **W** których słowach jest króla
decree przywrócić smierci **J**edna uro
jest przywrócić wszelkiego ciała
a ty, zmarło gdyś jest rzeczy docze
nych, spoczę a, nieśmiertelność
ślaski **B**ogey nabyty niewiedzą,

Wiacilo. **O**cóż potrzebne tego cowa:
Alle przyrodzenia maczey, byc niemo:
ze wielk i glupstwo jest: co tedy, po
gani zapodrzeże śmierci przygnano.

Wtorą: aby, nie catorok nabar:
zney był y śmierci sie napilnicy.
szczęść tedy, go ona nabytć awy:
chley, w ten czas Czało pismo s. p. p.
stręga) gdy, oia namnicy do nicy.
getoio u. tym sposobem stręga) ne re:
dncy, śmierci podcymic drowka) to
iese cielesna tyduśna potępienia.
wice cznego **A** tak, nalepię zachó

wać w tym nauce niektórych **D**o
kronio którzy tak, mówią: **N**ie po
wney szego takó śmierci a nie wat:
phiostego takó godzinia. śmierci **S**miere
cie nia, karchibi miczen cłeka y ty,
maszli rozumie oncy, takse, szel sie po
glada y. **B**o śmierci gdy, dzydnie
tym samym bywa śmierci Boni ghy,
ni! przy, radnie tyfca o dny, ant.

Treća potrzeba Lania **A**le
Andei stać 13 wyspyci ludkie ktr

Eccl. 9 c
Mat. 24 d
Luk. 12 c
I. Tessal. 5 a
obitw. 3 a

Ad iustitias
S. Gregorius
Seneca.

Smierciency
Lini p. 100
J. f. 100
wota.

Wszystko było tak, a była i takako śmierć 65

podlegli **O**czywiście i takako śmierć do
leżał tym, że nie było już żadnego
kochać. Jakiś mój nad cie lepszymi a
w szóstym roku nie był, a na koniec
później. **B**oż, moją i niech się nie
go od śmierci zachować chciał, jeśli
Boga, Srogonie a by, śmierć nie miał
na śmierć, które i tak na świat
złoty, czysty i czysty, tego nie śmierć
celnego i szóstym roku, tak
celu i szóstym roku, i tak
nie mógł, a nie **P**aulen's.

Ale i szóstym roku **K**rzysztof i Kłopot
i tak i szóstym **G**łównie i szóstym
nie mógł, nie mógł, i tak
nie mógł, i tak, i tak
do szóstym roku, i tak
i tak **B**oż i tak **M**edycyna
s. **L**epia i tak i tak śmierć nie
i tak i tak i tak
i tak i tak i tak **P**anie
i tak i tak i tak

S. god cłeniemy ten doceamy. nie w
Bego nie jest i ciano sposobianie nie so

Su. mar. 11. **P**isze sroty. **C**u. oran 13. 24.
supra
surogo wiooi wdne m. chon m. smura
se forac m. byt obiaziomy ten glos
ed **B**egat. **B**on. e. sic ewipue wlym
michceie co mam bioam czynie **C**lyp
lacy ludie chea praze do bymora
wocednego d. smara nako facki do
mego lekcia si **N**ietacziac nroty
l. nako emases **C**u. oran 13. doklada
w ten shalony sielit u. calorapn
stne jest nako balomistym domem
niek tmmi. d. upi. u. godne mics
kac nie beipredno k. tona. wocedny.
pdy. b. tek m. a. amietie g. g. t. m.
ny **B**legoslancie m. cedy. sa. k. w. dy.
imere w. t. m. c. 13. n. c. h. m. a. k. i. c. dy.
p. c. k. n. a. g. o. t. m. a. l. a. b. y. p. r. e. z. k.
d. o. c. e. m. a. l. e. n. e. w. i. c. e. m. a. b. i. e. m. e. c. a. l.
Kroby wlych p. d. o. z. e. g. n. y. c. h. l. e. s. c. i.
w. z. e. z. a. c. h. d. o. z. a. c. h. e. w. a. n. i. a. b. d. i. o.
w. i. a. n. a. l. e. z. a. c. y. c. h. s. y. z. z. e. y. s. m. a. w. i. o.
b. u. c. c. h. e. a. t. n. i. e. h. s. i. e. c. y. m. **D**okto

Wole radzi albo kszazek ckesto Sado
Wania ~~dobrego~~ Zdrozora pisanych

A me y ročne vednútie moje. v.
 Samierbena krollecie etym ročecy.
 Pisac medopnsci.

Gdy zruszys. y. a. lo. w. d. e. t. n. i. m. ^{Wlasne dobie}
 w. o. s. c. a. n. o. r. m. e. n. i. u. w. e. l. l. e. n. a. u. k. ^{memia nie ro}
 z. o. n. u. c. h. b. e. d. z. i. e. t. u. d. n. i. e. y. s. i. e. z. u. s. t. a. t. o. ^{mi}
 k. a. z. d. a. t. a. k. y. t. a. m. o. i. o. n. a. c. h. o. r. b. a
 o. c. z. l. o. w. e. c. k. a. p. o. l. e. n. s. i. e. m. a. i. w. o. s. z. a. k. o. s
 z. n. a. d. r. e. s. e. r. w. e. c. k. a. t. a. k. m. o. c. n. a. y. c.
 a. u. t. n. a. y. z. n. e. q. u. e. l. k. a. m. g. i. a. l. l. e. m. y.
 s. u. b. t. i. l. n. e. w. o. a. l. o. c. z. l. o. w. i. e. c. e. n. o. k. r. a. d. a.
 t. e. d. y. n. a. t. e. p. o. w. s. z. e. d. z. n. e. p. r. e. s. t. r. e. g. i. b. i. e
 t. a. m. e. i. o. s. s. o. b. l. o. w. i. e. a. c. a. k. i. e. y. z. a.
 w. i. s. t. o. w. o. s. c. i. p. r. z. y. p. r. a. s. z. e. n. i. a. n. e. s. o. s. i.

Doley, dieuſſey, pdeſtroyi vo:
 lueſſa miorougo n aſſeſa tes

9

oświecenie

the rank before dead, now
 dead. **N**ad here in 1890-36

[illegible]

Kłoda rogac, a kładzie się tu
doskonale cośac może, gdy ro
zmaite a rożne wulkosci ciałach
chorobicznych panują. **O**lga wie:
ba się w tym dołożyć lekarza ro
grodnego który wzmny, a wstęch
zauk oś panowanie Sley wulkos
ści produkcyjnej, pewnie a. w
nie lekarskość pólcaś cenić da
może: ktem jednak. enaknace
czasni powrośta mirowego ma:
ra być barbowolne a. iako le
karze morza minora and nō
evadicaena. **P**rzetoż kłoty. **D**o
kłoty albo **A**peki doszac nie
moż. a. wrykt lekarstwa wrypac

albo cialo pełne morali niedo-
 bie kupi praułek. **A** piece. **A**
 łoci ptoke anego mieszkanie ich rą-
 chodnich. tano albo kulla. go-
 dzin przed obiasem. tronie coby.
 drugie zawadyso co to. **A** piece.
 Zawsz alwadus na kulla. tano
 moza. **A** resliby. **A** łoci meptu
 klanego budy. wzmianę. tady ponicz
 Zawsz w typie kulla. fudyk. serwat.
 ki od moka albo soku. szawia-
 nego albo ptyzanny. a. memali tych
 bezu. tady. bowa. wielianachnego
 których pigulek. może. ronecy. albo
 tady. mme. bowa. ronecy. tady. go-
 podług laty. przyrodzenia. albo
 tady. ronecy. mierne. bowa. mo-
 gły. **A** koby. tawalku. na. taw-
 oigutli. nie. mial. niedo. tady. tady.
 dowanie. albo. snadnie. kupi. pty-
 ney. at. wina. przy. seronach. taw-
 winnego. spiedoncy. koby. **A**
 piece. **A** tawalku. bowa. koby. tady.
 tawalku. a. drobno. tawalku. fudy.

[illegible]

ktorego jednak. przez dzień trzeta po. 68
razu wzywać pierwszy po troszce aż
kto weźmie próbę rleby, wzdychanie
tego do wolności, purgacji. I nieść mo-
gło. **K**to by trzeta nie miał wzywania
purgacji, traci albo ciała pełnego nie
miał albo tego próchni dostać nie mógł
danie na tym kiedy, nie redne zatwar-
dzenia zółdka występować będzie
tymi pomocami które nie przed tym om.

Salu. **D**o purgacji, należy też piś: Puścić nie
wianie krwioć krowego niekierzy wpo. kinie csam
wiecej często wzywać wzywa. **T**e. powinno być
to jest iżes niebezpieczna, to wten
was gdy, ciała mowy, potrzebnie nie
tylko krwioć zbyt nie niebezpieczna
aleby, mogło być cedyby, wzy, iżesze
wzywać. **O**krom tego, gdyby, kto krwioć
był bardzo pełen albo przed tym miał
wzywać, iżesego puścić, to wiel-
kie opuszczenie wzywania, mogłoby
wzrosty zaważać takowy, może-
by, opuścić chwastego iżes przed.

Przewidywać, że w przyszłości będzie więcej osób, które będą chciały się uczyć i rozwijać. W tym celu należy stworzyć odpowiednie warunki i możliwości. W tym celu należy stworzyć odpowiednie warunki i możliwości.

proba rest acriosa. Istoricosa
Adrie go. lym. **Pan** **B** ag. abec

rac. 1. kladac stc. 11 to **K**osciel
albo gdzie 1. kiedy jedno miejsce

13 po om cztach od Błaży, że wcho-
wał a przenie go a by, go wtym do

more hardy, by way of modulation
in the lower end of the scale, rest of

Bachow, roac ene pryncipe nauki
okolo Besa, wedy do Bachow, a wso

reszede do nich przyłożony. **N**a
przod siebie może, i domniema

Wychodzenie
o. 16. 0. 11. 0.

woychodzie okrom pzechadski na swie
 zy. a suchy wiatr gdy i asna pogoła a
 ktemu ganie od ludu zaporożczyznych
 bespieczne. **A**le ganieby, woychodzie

miał albo żmii kłoby, woychodzie
 obcowac miedzy, w ciwrożnie cypri
 iake też cym mieway nalki byty.

A nib żdymu arynidzie a chocia
 by, też nie wyszedł niech żmiaszcia
 pora na a wicczor wmyra fiwarz
 wecey pulsy, na piskach y, na re
 ku moczum oczeem brosz przypa
 acionym albo broszang roalka żmii
 szanym woty pauszy kochi kamfony
 cytyarni albi etużonuch gwesdnie
 koto a k woty, tego dostalku mo
 miał tedu samym sibnym oczeem
 a mozeł tuc ruty, albi krawanku
 albi przynii weni naciwercianuszy.

Czymi moze sctie okolo wit y, roż
 chzy, cześć maczaz żmiaszcia gły
 woykie ma albi skim woychodzie
 cym morie albi ganieby, pociwien
 był zaporożczyznoego naciwercie.

gdeie ma cym pilney, takowych
przestrog bżynowac a przysiedziwszy
tam siad. szaty, iektonich tam
byl okunymy, na osoblowny
miejscu qdnetu, iorati przescicawal
one chowac do takowey potrzeby,

lekarstwa nawiedzania chorych. **M**ocney

cał. morowy sz. lekarstwa do ochronienia. i. e.
odpirania. **P**owienba sa i. e. **N**aprost. **B**ia

Janakira **K**a, albo **D**rakacio **W**loska. pra
ko bżynowac

oddmaw. k. i. e. niemaia bżynowac
lubie barbo m. i. e. i. e. ani barbo. sta
rzy, ani tes cialo barbo polna
niechytie maracy, aby i. e. purney
nieco wycy. sz. i. e. ch. i. e. g. i. e. i. e.
wney, potrzeby, q. i. e. by. i. e. i. e. i. e.
czey, pomoc nie moglo y to barbo
malo rako grochowe. i. e. i. e. i. e.

Ludzie srzedni y snaricy, slawcho
nienia sie dowiedza maiajey
bżynowac raz albo nawiecey dwa
w. i. e. i. e. i. e. i. e. i. e. i. e. i. e. i. e.
bradem na raz tak. i. e. i. e. i. e. i. e.
czernony, stoty, sawady, albo ta:

Tęgo prochu używać każdy dzień
 do bólu. jako i wyrobni mocz i
 tuteż przyrodzenie bierze od maza po
 czyniąc do zwiniać albo wprawie nie
 pto. **A**lto miasto tego śluzu solne te
 pigulki bardzo doblitwie przećwi powie
 bzu bezynie. **R** **A**loes hepatic.
 dragma 2. **M** **A**rrh. **C**roci ang.
 dragma 1. fiat massa pilularum cum
 melle et assignetur terti dozie semo
 puli unius heb semidragma. **T**hyss.
 pigulek bierz każdy poranek tuteż
 do nasnać. **A** **P**rece a mosebie
 gazał poranek wolny w niem albo pi
 wem co redno raz wusta raz mocz

Lekarstwa ta
 cney pto. domo
 nie

Korzy tego prochu albo pigulek.
 miedzi niemoga miedzi na kaz
 dy poranek. ziedza dwie figi świeże
 dwa włoskie orzechy. a szczyptki mie
 zey. wrocac oblok aney troche tego
 nasosioszy. **A** **K**orzy c figi albo
 o orzechy truda moga biesc troche
 samey wuty a mocz wozzy i apier
 wey w moczynie ocie a porolioszy
 która wolta mocz przećwi powie

lepiej. Skoro znaki zapowieszczenia
wzrobnęły albo pocnieść krew. to są
znaki zapowieszczenia **G**łównie ciężkie i niebezpieczne
cierpienia i zayne bole nie niedale do rodu y
nadkie i wtanicie febra albo goracz-
ka kwalitrona ścielkam prągnienie
niedziwnie nieprzyjemne y. testności i
wednie zanie gnusność y. ospalose ser-
ca y. pulsów ciężkie i. oniekie bicia
ocierwienie i. ciężka kwalitrona. to
łedka. albo wrzuty. plynienie smro-
dliwy. a. zimny pot y. gorzody mrowe
albo mieniedzieńnie y. krew albo
tes. ospie. powodytkam. cielo **K**to
znaki nie wykazywają się zednako
pok. a. zima **L**e. którym się wotko
cośkolwiek. ztego co nie wyszło na
zniech wyzdici. tedy o tych zdrow-
niu lepsza jest nadznie a. le-
którym nie nie odchodzi i. tylko
we. to. natę. gwałt. bole. y. nie
spanie y. testność. wtawia. na. ugo-
wacie. zima. c. tych. u. zdrowie
walcie. możemy. **W**szakos. i. ako

przemyslych tak y, tych poki byc moze
pomocami nieopuszczac ktorzych tu kil:
ka omisse. **S**tero tedy, kwo sty, ch zna
kwo obacz, nie byc zapowiedziomym.

Napierwiezba pomoc jest wiec nie do

P. Bogu, przeto nie pierwiezba recepte

Spowiedzi.
w tym miejscu
nie

Czego tedy przestymy wado
bego zdrowia nieodzyskal tedy, zato
niezbawem nioch prawdomnie poku
tane a tedy was lecebnym ciele memu
nie zaboga (jaki nie przestymy omial)
te, y, nie zbawiajacy, nie niechaj
przymie naukowisze lekancie dusz.

no y, ciele nie ciata. **P**anskiego nie

fle. **B**atunka **K**awiera **P**owiesz

tego. **A**gdzieby do tego tak, oicko

brudzi nie moge a w tym, rad bawo

toressygnie miał niechaj, to chocia

potym, obywatel wedle czasu dobra

dozla, do tego dostawowiszy, a w na

umysley, niechaj ciata pomoga. **N**a

dzied tedy, reszty, dyport byt latow

Anal, niechaj go od miedzi, a nie

byc moze najezyca kinscia i leona.

Spowiedzi
lecebnym
prze

rest do rego nalepsza a. laeno ra so
bie bezdny spolehki. cturcy, miasney
albo kaptunoy, pnylarsy, elia by
grofka soli. d. i. b. a. s. y. w. o. t. o. d. u. a.
z. l. l. k. i. e. d. a. i. a. l. e. n. i. o. t. a. m. g. d. n. i. e. n. i.
l. e. n. y. a. l. a. u. s. t. y. i. n. s. t. r. u. m. e. n. t. e. n. a. k. n.

A pteka ch maza albo to bezdny
z. o. o. k. a. m. i. z. p. o. m. e. c. a. m. i. b. u. e. r. z. e. h. n. i.
m. i. z. a. k. i. e. n. i. e. p. r. e. d. t. y. m. o. p. a. s. a. t. u.

Wonił kiedy
z. e. b. y. m. z. a. d. a.

Peshity, rez goziedku czut raka su
rowisio albo nie. p. o. s. t. o. b. n. i. e. m. e. d. a. y.
s. u. b. i. e. z. a. d. a. z. o. o. m. i. t. z. o. e. k. n. a. s. t. y. c. o. h. u.
d. a. l. e. y. z. o. a. n. d. l. o. c. a. l. e. i. a. l. b. o. k. o. n. i. a. c.
p. r. o. n. i. b. e. a. l. b. e. g. o. b. e. l. o. n. i. e. z. o. z. m. o. e. d. o. n. y.
a. l. b. o. l. e. n. i. e. z. o. d. y. z. o. l. i. z. o. n. y. i. n. a. k. i.

Lekarstwo
w. h. e. r. d. n. i. e. z. a.
p. o. s. t. o. b. n. y.

Pety m. raka narych
k. u. m. e. d. a. y. z. e. d. m. i. e. l. e. k. a. r. s. t. i. o. k. e. o.
r. e. k. o. l. o. r. e. k. i. e. s. t. i. e. s. t. y. e. h. s. p. o. s. t. o. b. n. i. e. y.
l. e. z. o. d. u. m. i. e. **P**ierwsze jest **D**ria

Wloska wedle oney **R**e
cepty, y. s. t. y. e. z. a. m. z. a. k. o. s. i. e. n. i. e. d. a.
w. o. n. o. p. r. e. d. t. y. m. o. p. a. s. a. t. o.

A mozes
l. e. d. o. s. t. a. t. i. e. z. i. e. l. a. k. e. o. r. e. **V**eronica
a. l. b. o. **P**rzetawnik. z. o. l. o. z. y. p. r. y. l. o. z.
z. o. w. o. c. h. s. t. u. c. z. o. n. y. g. o. d. i. e. n. i. e. d. e. s. e. i.

do **D**ryakaze aby tym rychley
 pomoglo **W** tate lekarsstwo ruce i na ko
 nie **W** cybuli: nemala wposredku
 rozkrocona i do **D**ryakazie **W** loskicy
 jako lesny. orzech y woschem shten
 Gacuntirwa wshy a mclerum shtie
 trami albo chustay obinawody. V
 one na wosolnym wozewin potym
 jak zmye. wyzshansky. p'm. mclerai
 Wy tache mcleray oblinu w'm. mcleray
 slo a same cybulc morely chowac
 dla p'rytogenia na mcleray ruchi se
 potym i kade **T**rzecie lekarsstwo **B**ob: **B**obek p'le
 ka lluczoncy drage albo Bomphe am. p'le
 w'm. mcleray ruchi i do i do i do
 g'nyetka ruchi. w'm. mcleray albo w'm. mcleray
 w'm. mcleray ruchi. **P**ytos ludne
 na w'm. mcleray mcleray mcleray ruchi
 mcleray ruchi. **C**zwarte **W**y
 p'le. mcleray albo ruchi i kade w'm. mcleray
 w'm. mcleray ruchi **W**laduch orzech
 w'm. mcleray na mcleray ruchi. i do p'le
 w'm. mcleray ruchi. i do w'm. mcleray ruchi
 y potym w'm. mcleray ruchi p'le.

Która wielkie dobrości od ciebie otrzymy-
ty chciano. **D**rąte **K**roby, mogł
dostać na god. Zbluszczać wielkiego
Biemnego dobrości dostających i wnie-
mien i piosonnych a wsiał prochu Bnich
oń draquy, komał m. w Bieu mozem
Tu nie alko czawi febu, i pnie wiel-
ka ty, moc Stego Barai dozna l.

B to tedy všecky medaleky y. nie
 hawio dwojgi. moglyby tedy **A** pie
 karsze kazde wyprawio **A** kloby
 na wsi bedacy. porderbeczonych w
 edy. miedze nie mogl. niechaj. sobie
 nawrocici korbacia ktore znowa w
 stepni kracim albo rsepka znowa a
 mabel. byo znowa ncm. miedze. co y.
 kospke gorczyce kralej przyloszyc
 niechaj. se tedy mały krunek. cho
 cha. cości. ciępslo. qst. pijsz. **S**keru
 wy. prwsty. ktowikolwiek lekar
 wie porderbeczonych korbacia zaka
 prace zadow. a sty. sie. ciato. po
 cieto. gocie **A** retym. kazde. so:

24
bie postać takich kocow (to przeżył). *Przemie...*
Wskoda psować u miasznych orzeszce *dy y u...*
radt na mowch y na spodek y za *Jeśli...*
pawsem, ach wkładc nie wie u nie
spac boie nie ce nabawney. **A**re.
Iby, cialo do potu knd nie bylo tedy,
bawny wu mionku y na laisby, one
go wani wllasce cynowc miedna.
ne albo gliniane puszczac. one pa
re gorzkiej żmich na dlonie podestny
pod pachy, wkrak, albo mofeli byc
y, pod wyszycio nakonyce lezacego
gwaltu rednak nie oznac ila
mofosci

Gdy, adne przesieradta dobie
potem orsemukna trzeba ie wy
mowic by sie zacie on radowitu
pod wciato nie wrocit przeżył
za re komikolowick, orzesz ogami
orzezin powrozu orzedm opwa
ny, mi dobie opatbenemu wyimo
was y, cewolnie wlug albo wrode

L

Na osobliwym miejscu w miedzi
 albo na suchy gorat rosnie sio
 a. i. i. sio suchy pociąg dła albo
 y. kóce podk ładac ciasto cięplum
 chustami ocierając pokuty, redno
 nawieczu. potu mogt być, cię piec. **P**
 ashby, wotym pocenim. Sawa pocen
 y. polepszenie a nie ciul ładney bo
 lenci tedy resti słabym rest dajiliw
 by, sie nieco pok armem rako rno
 chney, bedzie opisano. Wsklka go
 dum oo nim kieday, zanie wadnie
 takies lekarstwo rako pierwej y,
 kieday, sie znawo potu chocia nie
 tak bawo rako pierwej y. **P**
 owsem kci ma silo potemu pe
 wney rest aby ci potilka rason
 cy, nit pok redno raka sposobnosci
 z. z. pociąg dła wiece cznie de
 by, chocia nie poteni ale i nudy
 spacihami Sacy m racy mi tego
 Flego z. h. wal. **A** kremu wycoy.
 Szabani e. m. z. oledki wedle wyz.

Bych nank niechay, sed to stoje i le 75
 byje more wy padza. **A**le reslby po: Morowke pu
 edul w rad morowy, otocil sie na ony w sy, albo
 w rowch do rednego mienca niko po: chadysy w sy.
 Spokacie bywa krz Byrcy. pod pachami co chynie
 albo w krzostach albo iesli sie na mo:
 rowka albo taki. Znaki. ta mo poczynac. Pustelanie
 wkrasowac tedy skowoty. co poczynac nie kwinie zao:
 chay natychmiast wpusci kwinie itey wicisofie.
 stony, na ktorey, kol rest iesli kol al: mu
 bo morowka rest w syzie tedy w glowney
 byly ktora rest w spawie nad wielkim
 palcem w reki a iesli pod pachy ab:
 bo nie daleko rey. tedy s **B**asilikrey
 albo **M**edianey iesli basie w krzostach
 stach tedy s **S**apkeny w kostki fionie
 glosna albo s **S**cytyki w drugą stronę
 nie posobnego glosna iesli w rowch
 na biedrze wsiadł. **W**szakos co puszc:
 zanie kwinie ma byje z aras na he
 merowka bardzo rozpuszay, albo gulyby
 cwinie byly, bardzo chynione a on edo
 rowek byl swoczy mieny, y kwinie

wrecoy, niż inszych. Być, że walkosci
pełny, co podobnie możesz być pełno
ści i mianowosci a gdy, tego Trupa
jest czynionia a gęsta albo też jest
on ciekawie i tak ma krew albo
wpróżdżonymi takim odchojeniu
albo wpróżdżonymi puścić w bo
takremu mogły, prócz y, medlu
go po wpróżdżeniu tych znaków
kwić i puszczać a nie wiele ale przed
wpróżdżeniem ma być nie wiele iako
sila Bnosi y, poki chędość i krew nie
pociebie. **T**yż i Basić krewi więcej
maia, inszych walkosci i krewi
a krewi są słabsze nie dobrze
jest krew puścić chremi mały
krewi, restity, dawny, Broye Bay i
Bakry mały a resztę nie do k
ci albo nie dawno przedtem. **A**
ki morowe na więcej wyszły. **A**
tak czoym także y, inszym k
rby, są kwić pełni a słabsze ma
ia lepiej, jest puścić na dwa

albo trzy, raz po trzecie rozbicie
wstąpię godzin raz po drugim Zatyka-
jąc otworzone Były, pękły woliwie
rozmożenia, aby nie Zasychalo. **A**

puszcza nie krwio wstąpić ma
być nie wychło po rzedle Cobyła w
by: znaczyć, być musito. a ktemu a
by, przedtym Zatrwaćsemie Sotodka

nie było **K** którym sie krwio puszcio. *Purgacja*
niegodzi tym kłeta pomagać purga- *po kłeta mi*
cjami wódle rady. **D**oktora: obce nie *możesz nie*
gō który walk esoi śle panu a cē cba.

czyć może albo w niedostatkach i cō
onymi lekarstwami pospolitymi krwio
przedtym sa opisane. **C**zego rzednak.

nie czynie gdyby się udrad a ci
woredek udrat który, mógłby purga-
cja do wnętrza Zasić być cōciagniony. *Ładnia*

W Bakos gōdnieby, les purgacji *wolna y, bā*
być nie mogło mech będzie rako *li*

nałot nieyśta a ktemu na morow
ce przez ten czas trzymać bankę al-
bo plaster rad wyciągający, royszy.

Alektorium by sie onscie krowie ani
purgacney dacie nie godzito a wstapi
do krowiny by sie aspice wkawaly
niechay, wlepiecy, wstie albo wol
wlepiecy, lajney, dachy sie mier
no wdec bieracy, reke wlepiecy wode
czesto rozmieszana na a wlepij placu
sawlatnym albo dobrego sula na cym
wonego albo cym takowym odskier
chu ku dolowi potym dawcie niechso
bie dachy, a asenacie baniek, dwo
bunich nie male na, mieyscach mie
jszych, od serca albo wotroty odle
głych ciagnac nimi od wotrochu ku
dolowi albo na mieysca mniemy soko
dluże potym dacie sie siekać glistoko
pilnie krew wycaagajcie a one o
stosnie dla zaważenia drugich
wsewajcie. **A** poki one aspice
albo onse znaki morowe na wotro
chu są na mniemy, ich nie zafiepac
Eo gdyby sie zatyły skrzyły smier
tad pewna umycha. **T**ęż zawa
żony miał wotro morowy skro

po onśbżanin krowie iesli by, sie mui
według przewszu, nanki godzilo iesli ias
mocy, a cieplawym. Cakos wotem czas
his powonion skro sie pocznie morcio:
ka vkaowac takze ciato wol na wesko
Bagnawszu, iesli by, zime byle niech sobie
sa na on wiod, wielka banko albo
sklenice obyczajem, suchych baniek
pustawie postawiajac rad y, kille a ze
bi, rad na wierzch mocno wyciagata.

A iesli by tego Biecpiec nie mogl, moze
wotkowic szynko wotkowaney albo na
skrobaney, siorego iedno nie szynkie
zime na morowke dla wyciaga.
nia radu przykladac czesto ra, ad. Gad. Ing
memarac **G**dy, sie radu nale wotkowac
prey, wyciagne wotko kapluna szynki wyciagne
go y, osku bawszu, pod genic trzymac
onym mreysem na morowic szynka.
rac kapluna wotko gebe a tedy, cwydy zas
popuszawiaze szynki, ake wotko tak
rad gwałtem wotko bral. gdy, on Bde:
ch nie od radu albo szynkie wotko
drugiego y, szynki albo poki bedzie

potrzeba a kto by kapłanowi nie miał
może młody, kć i szę, albo dorosłe kwi-
betu kć stary, do tego szę. **A** te ku-
n. Zde chle. Wbeta osobnie a głęboko
zakopac dla Barabę, komu i nęsemu

A poki morowka na wierzch niewy-
miedzie Wbeta, nie sni jako natarcię
zbraniac **W** a a g n a w s z y, rad jako

Morowka
kć otworzyć
i wychyć

nalepcy, kć Sierpiec może barzo do
bude rest on wśód głęboki otworzyć
puśwadtem brutoa albo ciuruchym
glotym pędoakie redno wśdy. **B** y t c h y
biażac wśółku macyscach albo wie-
dnym na spodku i. Znowu banka rad
kć a g a c i t e. na d l u g e y Sierpiec
może. **A** bol moześ kć miedzie pier-
wem, wśółkac nad niem gętki wpośen
kć r m d o n k u a s l a d u l e t n i o r a z m o
w o n e y p o t y m i n a m a d o r a n n e m. b i a l
k u e d i a t a s t l u c o n e g o z e t u p i a n a
a l e s t a p r y d a w s z y p u l d o t k i a q t r o s z
kć r o z a n e g o c l e y k u. **P** o t y m i o n
w ś ó d r o z g n a n i e p l a s t a n y. k t o r e
b u w i e d e w i e d z a. **A** r e s l i b y s b a r.

złotyba moco niemogt tedy, sobie wozu 78
te proste krole wozos a rano odnawia

Naprosi one cybule z dymakia, wpie Olastu
czonia oktoryes orzed tymi nanki mał od miedzi
miesz na to przylozyc przydawszy do 14. ce.
tego kochi kwaszonego ciasta a chesz:

li y. miodu y. gorszonego sadla. **Albo**
wzemi gorszey wntu garca korbena

bratcy. **L**ilicy, kes kwaszonego ciasta
kilka suchych fig pieprzu tuczzonego ma-
lucsko soli, szypki. Stucz to dobrze po
spolu y przyloz letnio a iesli niemasz
wntu albo fig tedy wloz na to miejsce
prztynu. **J**esli tes maasto wozodu mcy, **M**orcio

see czyrwone albo si nie wynidzie w. **K**u czu
czyni z nim jako z wozodem. **K**u czu
m u barzo tes jest pewne lekarstwo
Morcio
kuy na
wozod. nie
Zetrancy se
karsstwo

mrasta przysa szania kapluna ro-
skroie na dwore dywego golebia bia-
lego albo kapluna y redne strone
wuszycy y resze ciepla namasno
szy. dymakia wloska na. one mcy
see przykladac skad bedzie ciekt

M

rozczarował. **A** gdy już wrzód
na męk nie podłó pod plasterga

Marocke
into bezde
lawa otwor
ryc

79
 łeczke bafnani skracanci na tymi
 mienici g dzie chce aby sie wrodz ro:
 spekł a nalemcy. iest ha swodku a w do:
 swodku kiere mu dany. ciec co nadta
 sey. **A** gdy. wycieczę sagoi. nosa ni
 albo przez bawiora albo mozesz nani plasku.
 orzyladac glaster smuty. kordenia jonyce
 albo ziele kosturatu. zoltka od ra.
 ia u. troche sniezego masta przydaw.
 by woske lozu kordorogo albo smoty.
 bednawskicy. **K** robu. nie ces niechcial sadu mo
 bawie tak dlugiemu lekarstwu. moglbys. rowego mi
 skosztowanie tego krostzego kiere. daw. ^{stanie 10y.}
 wone niektorzy. w dawia. **W** zio
 troche kordenia albo ziele. **P**askierki
 sniezego albo suchego y. przylozyc go
 solne na wielki palec i naq. rest. mo.
 rowka rest na dole a w reki rest rest
 w gorie na prbecironey. stronie od mo.
 roski obierajgo na palcu m. cyfry
 g dzie nie tak gęsto byly. ida podłozyno
 13y.

chustki z jęzika dworskiego by na byt nuncy
 kasato **G**dy to tak potwa pisał dnie
 y nie podymia sie pod cym ziele
 pechysycki k temu gady nie potymy wospe
 kna albo otworzenie beda wyjcie
 nimi qad lewy ono siele od mowki
 przychagano. **P**otym tak na palec
 iako na mowke przykladac plasty
 ktore sie wyzszey opisy. **P**estibys
 nie ma at daskiecki przytaczaję
 kasane ego ziele albo **C**anarides
 3 **A**pleki **A** przy wszelaki mowki
 czyni lek ustnie nie zapomnany
 tez braci **T**yraki albo pisał ista kio
 rego lekawstwa wyzszey opisy
Wtey chorobie porachba mowke
 go przytaczaję to rozpolicie przy padai
 febris pestilentialis to jest goraca
 ka radomca y dawać kwoy
 moqa tez pomagac te wszystkie le
 kawstwa do tąd wypranie a sula
 zela mowki przygacę miszeranie

Gorączki
 mowki y wy
 przy padai
 iako leczy

kucio resli wedas albo cłoznick. bar. 80
 Pokucie pelny, rako nie pzedtym namu
 ka dataj kunkki porietnie pśeciwie
 wyera ganie na wroch morowek, albo
 opio y, ich lezenie albo gerenie **A**le
 i wiahowey goraczce bdykty, przycho-
 dzie niektore przy padki choremu bar.
 Se przykie y, niebezpieczno tedy, przeci-
 wno dajmy tez niektore nauki. **N**a-
 piod resli by, przypadla mdlosc resli
 on chory, dawno i adt albo przyro-
 dzenia mdelogo rest a. resli sekawno
 nie dawno dane czeka daley, nieha-
 de moze go zakropic trocha kontusey,
 albo potroki roztowey, ciolcey, albo
 kaplanicy, zbratym chlebeci, potrzaj
 Inqwszy, cukrem. Bafra nem troška
 oczeu a resli goraczka nie pali te-
 dy, matma zyja albo mocnym ranem
 cy, cynamonem a moze tez co stych
 rzezy, opuscie coby choremu szkodzi-
 lo albo niesmakowalo. **A** resli by nie
 dawno

1 a. dt. albo nie barzo maly mi byl mo:
ze go odprawic kaskremi confektury.
Kie nowego bora kowe go zroby szalowy
taki ztych by moze. **A** resli **A** pteki
dosiad mozesz day bezynie taki wn
nek. ktorum go czesto napaway. **R**
A quid resarum. lib. 8. **V** ani al.
bi odoriferi lincias 4 boli **A** rmdni
orientalis dragmas 2 misce. **Z** wies
chw na serce dobre toz rest przylozyc
plat barlatu albo chwie szobona ro
smoczyskiy, to w wodzie robaney bora
kovey, szazelankovey, kotezgo zielu
albo korey, ztych pokropiwszy. malma
zya y. cynamonem. resli gorzyska. nie
zielka resli rest tedy kamfora y. sanda
lami 3 **A** pteki a ile wazoi, oschnie
tedy. Snoron namaczac. **M** ose mi
tez czasen twarz sakrapiac malma
zia albo mocnym winem albo wod
ka cynamonu albo insza dobre wo
niaca a tymze mi pulsoni naciowac
a wracem chłodnicy szym nazi dmi

R

chac a ktemi kadzie trociskami ro: 87

3a yanszymi wonnymi rzeczami kadze
nie ~~przem~~ kurpaciwim ma. coz osobli

wia, moe przeuoko milosci. **K**tora ie,

sloty, wielka byla moze nad te rzeczy. ^{Snaganien}

byly wzymac nogi y rce wciepley ^{stiewanie} wio: ^{ostannich}

dzie, albo nowi sciagnac rakiemi krajka: ^{czlonkow.}

albo sznurami gladkimi nogi napowzod

wudach a potym wlotkach takze wro:

ku na kiltku nureyscach szolosciu po

cieraiac chustami ostymiku doktorowi

a potym one wozty, gdy bol dokurecy

rozwiaczac. **D**rugi przypadek jest ciaskie

glowy, bole nie **K**toemu bdeba po ma. ^{Slai bole nie}

gac na przod k rasteryami szopkami albo ^{glowy. wyje}

purgacjami przebieczonimy. **A**reslia ^{rycz}

ki flux albo ryma nieprzeszkadzai mo:

ze namiazac glowe tetnia wodą v.

wavzywszy wntcy kwiatkow rozbanych

ru mionkowych, siotkowych bukwieki

czarnyszui, wierzbowego bagna, glówek

bratogo maku albo kwie. stych wro:

czy. mree mozesz **A**le resli by. miazai

nie

głowie skłódzić mało tedy tą wodą
gorącą jako szczytnie może i mywa
mu mocno ku dolowi naciągając
ce od łokci do nogi od kolan. **A**ie
śli to niepomocne tedy sciera niem sra
ganiem bolesnym, i okropnym, i co raz
moroło y nakoniec przysadzeniem ba
niek pomagac. **M**oże też chustkę
rozmaczać w wodę, a w wodzie przy
mieszać wóń wieńców kamyry y
przykładać na czoło y na piersi tak
że nie często maczać w nozdrach y w
szu. **N**ajlepiej spod nią włożyć broda w

Pragnienia
i. palenie
i. gojenie
i. śmierć

Tęci przypadek jest sztytnie
pragnienie. **D**o którego wzmierza
nia, dobrze jest naprzed skrobacopic
kłodę rzutką łopatką szczytną, albo
szczytną, albo drzewa takiego bia
łego bezynioną a potem ostatek wodą
dobrze roztworzoną wypłukać.
dobrze też jest włożyć wóń kory śwetk.
szalancy y nią resztkę scierać. **A**resz
ty, wielkie palenie we wnętrzu było

mogłby tego czasem po nosze polychać. **A** 86
gdzieby. Za tym. nie bstaowało a. wnatrze
kawiery gozalo dobre iest 3 zyty. podie
zykiem kwiacie wpuszcio iedi kiedymie a
millose wielka nie przeszkadza albo
wzyskane dlugo warzona w miedzi
wroche confektu rezanego albo sielkowego
albo borakowego przydajemy iest. by
moga kofarskow. **M**anus **C**hrysti
i. dac sie tego choremu chłodno iedno
nie stygnie zymno napierazem dobry
pni. ek godzine albo pice po iedle
a ze dwo przed tym nisz ma iedc albo
niech sie napije wodki poliemkowej
ktora iez osobna moc ma przeciw go
rączce: **A** iestliby. miu onego czasu dla
gozdekac moze tym czasem chłodnie bsta
cezem. Swoda albo kzymac w uszech
Damascene albo slivke slodka su
cha wyrzuciwszy kostke zney a wpty
zanac ia dlugo przed tym namoczyć.
By. albo mactyliszek ziela ktore zowa
llusem kolesz albo kostyrola wicyszego

N

albo zimnowodu zlotu, dobrego zlotu il
 ko smaczkie prawego kryształu piernicy
 to roztwarzanie albo doocie optokaw
 su. **A**lesh lecie dobrze jest trzymac
 wleku smeregi ziele krowe zowa, wleznik
 y, pod podleszku, po postac leze y, komore
 wierzbowemi rozgami obstrawac a.
 Zniech chłodnym wiatrem na choro
 zolnie dmuchac tle y, suany, wodki
 rozawia pokrapiac. **T**y mi wleczone
 mi sposoby moze sie tak naprawic. ha
 wose do rzedze krowey mimo to mozesz
 powagac sokiem krowy niozym albo
 zjedzonem socie w rannym dniu
 belysmak. **C**zwasty, przy padek, ci
 kowech jest snu zlytek albo niedo
 statek. **G**dzie wlebi naprobodwac
 ziele z wogracze sen na poczat
 ku y, po nnozeniu 9cy, jest bardzo soko
 lliow, okrom tego gdyby nie przy
 denie przywagac poczeko zula zca
 ku ostacku gdy, owo jest puls wole
 meyszy y, ciato nie jako wilecie bo

Apetenti
 naprawia

In miare
 wogracze
 jako sado
 wacy, napraw
 1010

10ten czas iest sen. barzo zdrowy iest dla 83
 pobudzenia ocoi. **G**dyby, tedy, na po-
 ciagleni goraczki albo wzrostkiem rozpa. Zbyeni sen
 leniu sen chorego morzyl tedy, naprzed. iako odpo-
 cpa wyszly aby, boledek nie byl. Patwar.
 dzony, sciagac mu nogi y, rece moeny.
 umiastaniem iako sie przedtym opisalo
 gdy, barzo boli rozwiezujac a iasie
 rozyssey, sciagac: potym sciagac go
 chustami od biodr przed na dol dac
 mu iest woniac geble albo chustki umo-
 cny, mozie na mozelona a moze mu
 nie wazze ocoy. Ba mywai y kasek rey
 wonodoba puszcac mocho skracu
 by, iety, cieto kichat a kiemi glo-
 we wysylke ocoem wolnie maciac
 wylanszy, wen. wazze oleyku roza-
 nego. **P**rzeriwac mu iest sen. obiac-
 rac go ku stonaltosci ocoyma mojac
 cieto do niego y, glasm przy nim roz-
 maciac albo choiniac. **J**esli to
 niepomoglo a przy padl sen lezyny.

braćcie o sobie niewiedzial przegol
 albo wysłysz mu włosy na ciemieniu
 y rozdzielnosy, ze na kulla na smier
 dne ciese zapal zeby, go on smrod do
 chodzil a nie do końca splona, za to
 mochnym oczeeni y, tak mae on o spale
 nie nicolo przylos na ciemie: czyniac
 tego po kulla kroc ile potrzeba moze
 Imu tes tym krocze y, to nozdrach na
2 byenie zanie niespanie gdy
 potrzeba bardzo choroze mull y, niekic
 dy do nakadenia glowy, przywodzi
 korenni masz pomigac naprzod
 Imu zanie y, tarcie na dol nogy
 rek u ciepla, gorla iekwity, do po
 lownie wywabaly the brota, kwiatki
 r. maonkowc, Posa nie polkowc grzy
 bioniewe, wozla glowek bialego ma
 ku, liscie gwierzbowe, w. n. nie ka
 pustyne od woziny. **A** iesli tego
 wszylkiego nie masz wlos te kore
 miec m. d. **D**obrze aby tes pary,
 ztych wol woniat na la wsty tego

Decimie
 raniu le
 karstwo

wra kaj słaſze a ku niemu cbiocnoſty. 84

Namias mu też orbedym niż ma
snać nieski nożdzā pulsy, dlonie y. po-
leſzty. cleykremi gzybiennym i stopo-
lowa mas cia zmieszany i albo iedną
ſtych przydawoſy. troſzke ſaſianu y.
ci chui. **A**preki ieſzty, bez niego nie
pomagało. **G**dyby to kwi. dch nie be-
czy nie pomagaly. tedy, mu dać ſieć
troſze potewki z katego maku a zmyda-
low rozezynnoſty i z roſana i wodka ie-
ſzty. Zoleдка nie był barzo ſim nego.

Jeſli y. to nienspi wacz ſie do ſciannia
y. ſciagania nog y. reku cktwym orbed-
nym było a potych reſtythich rzeſzach
ſwiecie nad nim y. ſawnie barzo y. ſtu-
go a nakoniec pretko wacz nać a ſwie-
ce pogasie owa tak rychley, wnie.

Gdyby, też przy padła rogora, ede też. **D**obro
noſe y. permywa nie tedy, w tym wacz
ſie do lekaſtwa wyſzey, omienionych
orbed wolne purgacye odwilczania

*Doſciw
leſi nioſci
wopowa nio
rogora*

ciała y. seiera nia w wolnineskrey,
 łabnicy y. samania y. seka nia łan-
 niek. a przed tym soku babczanego
 zaciem zeste odcymniao przykła-
 daw, mu na czdo redno nie na wersch
 alom. **A**le w takim przy padku w
 wien rest **D**ok tnia przydwa i. 3. a n-
 da tego nie samowicie. **P**eski, cz przy-
 padło w dniu a ciu skie oddycha nie
 na wadnu. cioto oleykier stódkich
 mydaloz y. kolloidum albo redny
 zniez a o alom chym kucolom seie
 in nie wedle wlewiey nanki. **A** day
 mu po troche przychylai polenki. kio-
 na. **L**a kanciey i. w wielkich wazn-
 kach i adni zniez przybawozu po po-
 łowie wyporsala. **W**o mita głyby.
 przy padt nie siche wazni hamowac
 pokity. **M**ia kosc wylezodziła ale ie-
 shła, nie wylezła. **A** skutek tego mialit
 chowac w wazni mietkicy woney, polow-
 cze na moc 3. 3. 3. chazie, nie inbitalne
 a. wylezawozu, je w moc i. 3. 3. 3.

wazni
 oddycha nie

wazni
 oddycha nie
 oddycha nie

to alki ob nia. a potym ob nia naly. 85
to shesomny kady. Alki vintof gelyan
lelek bytari redne. a dymie dymie naly
puly. vrecku y. od macraay se poky noby. ^{amk ne}
ba **G**dyby to welskego wry pa dat o se. ^{nie a, orlo}
ma by. to lek wstawa. nie pomagaly, pomoy ^{nie cyflesy}
to obodlerem. **P**a naly **B**equ a potym
wch lue moze rostropnem. **D**oktymoi
Redac wry. m. pibestbe zony. i zony. ra sam
hach lek wstawa. nie dymie naly. glos to nie
nie wstawa nie moze. **P**rymoy ces are dlay.
ceom. to sorsat. a byty. no se locienia tak.
aon ltr. nych. chorob. m. mo. wstawa nie nie
michac. chyal. ale dlay. nych. ludu. k. wry.
nie moze. m. mo. **D**ekwra. a ne pomoy.
badnen. lekarske. m. nie lekroce. albo
wry. nie dymie. m. aley. takoy. pomoy.
cy. moze. byo. schroci. l. m. traia. albo
chyal. pomoy. sebie. ~~maley. takoy. pomoy.~~
Skladacumy. lekarske. sebie. m. mo. m.
Ally. sadac. aia. **N**akoy. te naly. y.
lekarske. m. a. 37. m. mo. schroci. sebie.
ney

Draccha w
m. r. m. p. 1/2
wob. eni

na taki lekarski adu, wż redno kto
rozpoznaie i dawaie lednie a niś sie
lonie woda **P**ana **B**oga. Losiwa
nie i flaga u. su. nienie ochoci **A**
niechaj. to ludzi niekorych. koraści
w. i. hie k. w. b. u. i. e. o. w. i. e. b. e. r. e. s. t.
h. o. g. i. e. z. e. s. i. e. i. n. i. e. g. o. w. i. a. d. k. e. k. t. o. w. y.
l. e. s. y. u. p. r. e. s. e. n. i. e. s. t. i. n. a. k. o. r. e. n. w. o. n. i. e.
Bogey, w. d. e. c. e. n. i. k. i. k. a. w. e. y. l. e. k. a. r. s. t. a.
e. b. e. n. e. g. o. n. i. e. m. a. l. z. **N**iechaj sie
m. o. n. i. e. u. m. t. a. c. i. n. i. e. w. o. d. a. **B**o. c. h. a.
c. a. o. r. e. s. t. **P**. **B**oga w. o. l. a. s. w. a. o. d. k. a.
r. a. n. i. a. u. l. e. g. i. n. i. e. k. u. s. k. i. e. o. d. b. h. o. d. i. e.
n. i. a. l. u. d. z. i. o. m. o. d. m. e. c. n. i. e. g. l. y. n. e. d. u.
p. r. a. w. e. y. i. s. t. o. r. n. i. e. k. i. w. o. l. a. s. w. a. i. k. l. o. r. e. y.
P. **B**og w. y. b. y. m. a. s. i. e. m. o. z. e. y. o. d. g. r. o. z. e.
z. o. w. k. l. i. **P**. **B**ogi u. p. e. l. n. i. e. n. i. u. w. o.
h. i. e. g. o. o. r. z. e. s. p. o. t. n. i. e. n. a. k. o. r. e. n. i. e. **C**.
e. g. o. i. e. s. t. w. o. b. l. u. o. y. p. r. y. k. l. a. d. w. k. o.
l. u. **E** b. e. c. h. a. l. z. u. **N**a k. t. o. r. e. g. o. r. a. z.
b. i. t. w. y. s. b. e. d. i. i. s. k. r. e. t. **B**o. s. k. i. i. z. w. o. s. t.
c. i. e. s. t. k. a. z. o. r. o. b. e. u. s. i. e. g. o. w. o. z. e. d. n. a. l. a.
u. i. t. r. s. i. m. o. z. e. c. m. i. a. t. **A**l. e. s. k. o. r. o. o. n.

Wola was ku dobremu przeszkute od me 86
nib cat. dmarat tes **Pani Bog** on dekre
y. edis. mionci tego adtozyl: y. dawaiac
Wola w kometa a ni zadna constellacya **K. m. c.**
na Wola tego wynn nicolada na znak **ad m. n. c.**
Wronia **E** Becha Bwogo comat stoncem **m. m. a. l.**
na zad przes dzenie gozlin iake nie tan **m. m. a. l.**
sa m. locutic m. a. l. **S** tamumys. 3. ne tedy.
godnoscia a by. 9a laska **B** oza przes te
lek arstora byla y. Bostala ne duza Bho.
wa wrodo Bdrumy a. potym Bdrumy.
gly. Wola tego przydye to decese Bdr.
Wola y. dywot. com wrodo. przemienili

SC Amen **C** yprrianus **S** ermone de mortali late.

T o powienie y. zaraza k. m. c. sic
Bda. byc strasliwa y. dala na do
stowadza k. m. c. y. Bdrumy.

O

[illegible]

Prośba nasze łaski zbawienie nieśmier. sz.
i inne grzeczności.

1. **A**MODLIWA prze
 ciw powietrzu albo
 śmierci osobliwa.

Sm. ierzi osobliwa.
Wszehmogacy a wsteczny. **B**oze
Woysze nasz niebieski **W**iecy
 ostatniy przygodzie powstania mi-
 rowego w ktorey sobie sami do konca
 wadzili nie możemy ta rest ostatnia. 2. par. 20
 bereska nas ludu nadroszka kina
 syna twego odkupionego a bismy czy.
 hasze doctwie oradunek podnosili
 pises modlitwe ktorey ty. obiecales roj:
 sluchac nie bismy roj. domow li gdyby **J**amoro
 redne tak. rako ty waskasniels od nas. **A** 632
 dyniona byla. **L**eczia gbesny. **A** 632
 a niebezpiezny. czlowiek obawiac sie
 musze aby ch cie wprostie srocy nie
 kusil. galyz tego wchym sie do ciebie

[illegible]

I 1802. b. moc maia a hromu kichu sklo
 1802. a. Wie ale ku postudie nashy edei
 ho la stvornone **R** Bechy tak Be
 huckovic Gromskic iz ho tes do Janady
 pom chza do skladaia mymy sami
 kramu k vizi, cel marnic pšecno
 do chy, toey, i. Znamie sprave. 1802. b.
Mads. sadem hojny ene sebie mraste po
 bytku ku sklo. Wie ch aavy. **P**re
 los **P**anie kedybyz bytku sprave

Albowini był sam nie tak, wędrowny, i
 miał trbą sie z **K**amieniu Bapamie
 i białym za korpusty. Sgromienia tych pewne
 go oczekiwat **A**le z miłosierdzia two-
 ie, przewyższa i wysłane wchynki moicte. Mal. 144. b
 dy, sie oto przed tobą staję i staję ci woy
 nie sobie samemu ale tak wielkemu mi-
 losci dnu twemu y. Zastudze meki chynney,
 a smierci niewinney. Yna twego a bła-
 gowola mego. **I**z tedy Baraba smierel
 na dusze moiej, przejęłech te Barabe-
 cielesną na nie przynadla na pód cie
 przejęł na **o**cie mi ku sobie a tych sie serce. 3. 10
 za ces prawdziwie do ciebie nawrocie. Amen. d
 mogł **R**acz mi dać prawdziwe y. Bna
 nie grzechow moich a białaka balwe
 y. pokute ktoraby sie tćbie podobala a
 mnie zbawion na białe do kromcy, nie
 chaj, mi. Zada na przezwieść Bala na
 hłata y własnego ciała nie prześlka
 dla **A**wtakowym prawdziwym c. b. y.

Auszu mi raei mie prze3 mocn4 straz.

Aniołowi twoich zachowanie doskona
nia mego. **P**ółym **O**wece niebu ski

porucam cię pod opiekę y obronę two
ją krewni ciasto moie **K**toć zbesty

Iżeg d. c3konkre m(acz niegodnym) zaski twoy
z k3d. syna swego y przybytkiem **D**ucha s.

sprawie racz3 niechaj się dyabeł nie
przywacił na3 nad nim nie ciędy tak

Prę4 radownic4 a skoro smierci **A**le

Eklez. dawać to sprawie aby cię przestrogę y se
karstwą od ucie do tego stworzone ie
slibym też do tego przywał mnie toż.

Wytec3ne y pomoenie bysty a to moc4
two4 k3tomy wola albo słowem swym

as3byłac w3ecy w3d3wna3 **W**esliby

je3 te3 tobie k3d3ug skrytych sadow
twoich co in3zego Be mna c3ynie3da

to niech sie3 dzieie wola two4 s. Be mna
zak3 powolaym stworze niem two

im **A**lec ia przebie3 za pomoc4

two4 przy enym sprawie. **I**żeg m

Probie słudze ciom byś mie też zabił Job 18
 miał wrobie nadzieie mieć nie pastera
 a **W**iedząc cie byś tak dobrośliwym.
 i z rzecz zła by, też taka w tym powiech się
 była) Zwykles w dobra obracać. **G**dyś I Tessal.
 śmierć by, też nasprośnicyś a u. naokru †
 tnicysza gdy, ieno włascie twę, policta
 nie tak śmiercia iako fontka do żywo.
 ta wiecznego iest. **A** tak gdzieś się
 to łbie k'u lepszemu dusze moicyś dalo
 wozłaczyc m'io z tym miatem ty, sa m
Pa nie w ostatnym kresie racy być o:
 broną moią przećcio nawięsz m' p'clui.
 sam nieprdyraciol dusze moicy, a mo-
 żeli byje iac'z blzye boleści y. w'wipienia.
 ciała a by, tym dusza od myśli y. sp'wani
 zbawien'nych odrywan'a. nie była.
Jesli iest i'ła. a iest z boż'w'iem moim.
 tedy ius tu pal siecz f'isko zetus i'w'iz-
 no. kara nie przepuscił. a. p'rym. i. obis
 li boleści racy też p'rym'nośyc ciereci
ciereci

Mathio
9

Dsa Mio
a

Psalm
117 c

1665
b

rozstężyć albo porzucić tych karmy-
tel, modlitwy i obietnicami i żynie-
chować a osobliwie też za tego kto te
nanki dusznie i, cielesne y te modlitwie
ku potrzebie morey, spisował. **R**aciz
na i wżylskim **B**oże **O**jcze nasz te
laskę bezynie aby dusza i drowa i sowa
ta, iocile i drowym do oświecenego
kresu naszego przez który gdy, będzie
wola twoja racz nas przy prowadzić
do chwały, swej. **W** której 3. **Sy**
nem y, 3 **D**uchem i. S. żywied y iro
lucis **B**og wieczny.

Amen.

W **P**ożnaniu
Gan **W**olrab.

2. *Przemysław* 7703
D. *Przemysław* *Przemysław* *Przemysław*
gmo. Tyżęc lub o tym, nie pominiem & domu
na cję uychadzie. lub nie chadżony.

2do. Co rano na cję albo y po rzedzeniu, niech naciem
uści, sębu, co nkiem, ab dy tego niema, niech kółka
jęd płowcowych węgrycie y po knie.

3to. Niech się kadej jawnie. Co aby kutek
Grato, zalec w tawie: a w rlad ostatk, kary tego
z ledu, lub z kęd inq) gnowadke.

4to. *Przemysław* w *Przemysław*
w tym rano nalczy moenieułych uśc cadow.
gmo. Synie to co się rano, ale kęciem.

5to. Kadej się, nie tylko jawnie, ale nie
cłac one & żywie, cłyk smoto & Chory, lub jedli
ny zbierany, y by młecianiny kółka rany oha.

6to. *Przemysław* na cję.

7to. *Przemysław* kłwac, ale wiewe, oobliwie na cję.

8to. *Przemysław* kieliszek wodka, do dwóch jawnie
woda, y co rano na cję, lub po rzedzeniu, brać
za napoy.

9to. *Przemysław* roztropny, do cję wiewe na cję
wiewe, ale to bę, aby dym & drew jawnie
y onco jawnie, y żywie, nabym kłwac, cłyk
wiewe, nabym: Synie to rano, y wiewe
to poprawia cłyk, cłyk, cłyk, cłyk, cłyk
To zrobić może każdy po cłyk jawnie.

Jedli

Jeżeli żurawia w domu, lub w korycie niedzieli.
Tu już mogą być niebezpieczeństwa i wrochów zapobiegania
zarazki ukryte należą.

Jeżeli już sami dozwolimy, mamy ochraniać: to
weźmy za siebie przepis, i się dziebie.

1°. Okładaj małe, małe mi zapachami, iak się
wyprzeżdżają: albo i robotie mieszaninę do okładania

w ten sposób. Włóknin. i herki i gwoździ 6.

Salatry za frak 6.

Burekty za fr. 6.

Jagod żurawin żurawin piwny.

Żurawin żurawin piwny.

Waż, albo o twardo, robota, polym razem, y tymkij okładaj.
chłodzą. podaję, następująco żurawinym.

2°. Kwasy żurawin, lub ciast z wódą, brzo do ust, y nie
po tyżce.

3°. Roboty, małe, watywny, następująco.

Ważaj żurawin żurawin żurawin żurawin żurawin
w łodzi na bierze.

Żurawin żurawin żurawin żurawin żurawin

Żurawin żurawin żurawin żurawin żurawin

Żurawin żurawin żurawin żurawin żurawin

Żurawin żurawin żurawin żurawin żurawin

Żurawin żurawin żurawin żurawin żurawin

Żurawin żurawin żurawin żurawin żurawin

Żurawin żurawin żurawin żurawin żurawin

Żurawin żurawin żurawin żurawin żurawin

Dziękuję

Waniza kupać, ierz iest potrzebna, nie moim
w tej mierze nie tu ostrożnie y dowodzić. Tedy
sam tycho pot. temu radzić, lub dowodzić.
można radzić, smięto ostrożnie.

1mo. Iędy dla chęgo nie napalac zbyteknie,
ale cwapto' mienno yż powiemo.

2do. Ierz dwa dni, lub 3. 3. dni kci: nie nie idu:
nie nalez yż uag. yżac mu koniecznie, dōi p, pūc.

3to. Napoy yż moze: spłomienia gotowia: dōi
garci, w potgarca wody: pūcedkie y do wody za
kine, wlozy: miedu y bōtu, a gōy iest gory ika,
to miano miedu y bōtu: alety tyle, ile dwa razy
w cōmie się na konie noia: lub kci: sam
lub z niewieha masta.

4to. Ierz miary nie dawac, aia, bhy ba ghy
drowicie, aoki lub miedu lakalywad.

5to. Kadzio jędy gotowem, a epidy ierzle Cędy
wotpalic y bōt na nie, las pūy chorlym, po ierzle
kaci.

6to. Pūwriet ierz ierz: nie po niey nie mōle.
was trzymac aubha.

7mo. Chory nie ma nō dōor wychodkie na stole
le w cieplac' ody, aie: w iakowe nact, nie na
zy wody, a potym wynieci.

8to. Porob robienia bōtu 4. 2. 2. 2. 2. 2. 2. 2. 2. 2.

9to. Pūwriet ierz ierz: nie po niey nie mōle.

Stotunmatygo - Tut 3.

Stotunarynu - Tut 3.

Stotunary - Tut 3.

Stotunary - Tut 3.

Stotunary - Tut 3.

Kuriatu

Kwintu sawonowego tutaj 3.

Clorenku 2 1/2 92

Skiegielu . . . . . 2 .

Ratarskiego dęła Korkenia 2 1/2

Cynamonu y Jodzikowa . . . . . 2 1/2.

Octu winnego następującego Garniec jeden .

Wyrzucić na ziółko potrawie, potłus. y w szklance

Przior. z tym octem pomieszać. Dobrze zawrzeć.

Przechowywać niech przez 12. dni na zimno, lub

w ciepłe ile zimno w piasku albo popiele gorącym:

potym przecedzić y mocno wycisnąć: Dopiero

kompozycyę Lut 1. w wodce rozpuścić y do

wyrzuczonego octu dolać.

Tym dzieł używać na ciele. po tydzień co dzień

zadymać: Dobre y dobre tym naciągać y zauważyć

alekcyjne u siebie. Dla ciężkiej choroby wychodzi

z powrotem.

~~Chloroda teraz smięłoniu. Półki 1. y 1.~~

~~z 1/2 szklanki. 1/2 szklanki. 1/2 szklanki. 1/2 szklanki.~~

~~z 1/2 szklanki. 1/2 szklanki. 1/2 szklanki. 1/2 szklanki.~~

~~z 1/2 szklanki. 1/2 szklanki. 1/2 szklanki. 1/2 szklanki.~~

~~z 1/2 szklanki. 1/2 szklanki. 1/2 szklanki. 1/2 szklanki.~~

~~z 1/2 szklanki. 1/2 szklanki. 1/2 szklanki. 1/2 szklanki.~~

~~z 1/2 szklanki. 1/2 szklanki. 1/2 szklanki. 1/2 szklanki.~~

~~z 1/2 szklanki. 1/2 szklanki. 1/2 szklanki. 1/2 szklanki.~~

~~z 1/2 szklanki. 1/2 szklanki. 1/2 szklanki. 1/2 szklanki.~~

~~z 1/2 szklanki. 1/2 szklanki. 1/2 szklanki. 1/2 szklanki.~~

~~z 1/2 szklanki. 1/2 szklanki. 1/2 szklanki. 1/2 szklanki.~~

~~z 1/2 szklanki. 1/2 szklanki. 1/2 szklanki. 1/2 szklanki.~~

~~z 1/2 szklanki. 1/2 szklanki. 1/2 szklanki. 1/2 szklanki.~~

człowiek.

[illegible]

acharizowane chorobie. Sy nochg putrida
15. Dla wymioty, można w podługie tyłko bey choroby
zatywać iadły, ięzyk nad to iest obłożony, w celu iuy
czyścienia zotyga, y depozycy do potu. 93

24. Kwaśne, jako to: dwie części Octu winnego
a jedna część miodu, w miedziannym naczyniu, jakoby
kudorans gotowanego, od ognia natychmiast w ała-
tek drewniany włożonego, po dwie tyłki ciepło zatyte,
y osłonięte skutecznie w lekarstwie, bey chorobie.

25. Podobne skutki czyni następujące lekarstwo.
Dla 4. Tęty utrudzonego żółci, wlać Octu do tego win-
nego kudorans, w butelkę: postawić ię, jakoby 24. godzin
naliczonym pić w piasek z wyrażnym gorzku, lub w pi-
nie (z piasku karmyżki powybrnąć, aby butelka przetr-
za miedzianną osi w głąbin 3: a gdy się z ciepła zdepty-
ustoi, wlać z fusow, na które iest do tego miodu
octu naleć, ale już tyłko połowę. Tęgo napoju za-
żywac, codziennie miod z wledek tyłek 2.

● Kto zaś w domach zarakowanych ma co do czynienia,
maże go używać. Nie podobna do wianu,
coż skutki to lekarstwo czyni, lubo iest dozwolone
mnie w każdym zarakom. — Pomaga też kwaśne
niefalkowane wina.

46. W samej zaś chorobie, trzeba (wien) toż kwa-
śnego o spiny Vitriski wlać w kwarant wód, y pić
czysto. Nie należy zachować od zaraku gotowane
czyste, lub wledek Owoce. — Otruch też karmy,

z wyrażnym w octu winnym, codziennie usta wypić,
cz, kwart y rce umyć, y ciepło go wucha, osłonię
zbliznąć się do chorych, lub domow zarakom. Dobrze
wigo czyni kto flakecth z octem dobiżę zatkane
mle, które

jędy sobie nozicy w kadey chacie, nozicy cey użyciu.

Tab. Uwaga także iehaz, ieha peshu, dobra iest
na te choroby. Mowi igurim. Moge twierdzenie duman
nie, ieha kito tyko, matz affekty, a wrod ma stworzony
matz ieha miast ulgy podkut. Dzieciwnie, wtykate ieha
tych wymarda, ktony tego podkutu materyi do klatu
ty wtykate chali.

popow rohenia Octu 4. Todziejow kwanego

Sp. Piostanu wielkiego awręgiu

guzetko Dobro - 3.

Madego - 3.

Smity - 3.

Ruby - 3.

Polimanyne - 3.

adawu - 3.

Wiaturowandowego d. 4.

Chonkie - d. 2 1/2

Chonkie - d. 2 1/2

Chonkie - d. 2 1/2

Chonkie - d. 2 1/2

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

Chonkie - d. 2.

BIBLIOTH. UNIV.

UNIVERSITÄT ZÜRICH

